

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İPEKLi MENDİL

ÖYKÜMÜZDE NESNELER, KARAKTERLER, MEKÂNLAR VE DAHA FAZLASI

Editör

YEKTA KOPAN

2. BASKI

♥can

İPEKLİ MENDİL

ÖYKÜMÜZDE NESNELER, KARAKTERLER,
MEKÂNLAR ve DAHA FAZLASI

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2014

2. basım: Ocak 2015, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2428-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

İPEKLİ MENDİL

ÖYKÜMÜZDE NESNELER, KARAKTERLER,
MEKÂNLAR ve DAHA FAZLASI

Editör

Yekta Kopan

Yazanlar

Ayçin İnci, Betül Tekeli, Billur Özeke, Cansev Erdemir,
Dilvin Tüfekçioğlu, Doğan Toryan, Ebru Tepeler, Eda Yavaş,
Filiz Berk Doğutürk, Gülda Şahin, Harika Uygur Ülkü,
İzzetiye Keçeci, Jülide Emre, Lütfi Aydeniz, Mehtap Akdeniz,
Müge Manuş, Nefin Huvaj, Özgür Can Öney,
Özlem Ulus, Pelin Öney, Seda Arkan, Servan Güney,
Sinem Cerrah, Süreyya Duygu Yalçın, Şebnem Dönmez

Önsöz

Su gibi fişkırان bir ipekli mendil

Ortaokuldayım. On üç ya da on dört yaşında. Kısacık bir öykü okudum. Her satırında öykünün bana sunduğu dünyada bir adım daha ilerleyerek, her satırında biraz daha heyecanlanarak, her satırında yazıdan oluşmuş bir evrende nefes almanın güzelliğine hayran olarak. Son iki paragrafa geldiğimde çoktan bir yumruk oturmıştu boğazıma. Derken o satırlar çıktı karşıma...

Ölmek üzereydi. Sımsıkı kapalı yumruğunu kapıcı açtı. Bu avucun içinden bir ipekli mendil su gibi fişkırdı.

Sonraki paragrafa geçmeden durdum, bir daha okudum bu satırları. Neredeyse benimle yaşıt bir hırsızın, sevdalisına söz verdiği ipekli mendil uğruna ölüme düştüğü sahnenin hüznünden daha güçlü bir duygu sarmıştı beni. İpekli mendilin, o çelimsiz avuçtan “su gibi fişkırmasına” vurulup kalmıştım.

Yıllarca okuduğum her öyküde, her metinde o benzersiz fotoğrafı aradım. Sait Faik’in “İpekli Mendil” öyküsünde kaleminin gücüyle çektiği fotoğrafın görüntüsü her okuma ânında zihnimdeydi. O sade ve güçlü benzetmeye vurulmuştum. Edebiyat bana sadece yeni dünyalar ve yeni hikâyeler sunmuyordu. Bu harika hikâyelerin içinde benzersiz karakterler, nesneler, renkler, coğrafyalar, duygular, anlar, kavramlarla büyütüyordu beni. Artık okuduğum kitaplarda altını çizdiğim satırların dışında, kenara köşeye kurşunkalemle aldığım notlar da vardı. Kimi zaman bir oyuncağa takılıyordu zihnim, kimi zaman bir günbatımına. Ya aniden öyküdeki kırmızı renge vuruluyordum ya da adını bir daha asla unutmayacağım bir karaktere.

2005 yılında yazar arkadaşım Nalan Barbarosoğlu, yeni çıkacak bir öykü kültürü dergisinin yayın kurulunda bulunmam için davette bulunduğunda, okuma yolculuğumda aldığım bu notlar geldi aklıma. Öykü kültüründen söz eden bir dergide, bütün bu nesnelerin, renklerin, karakterlerin okurla paylaşılması düşüncesi heyecanlandırmıştı beni. 2006 yılının ocak ayında Enver Ercan'ın önderliğinde ve Komşu Yayınları bünyesinde *Eşik Cini* adıyla yayın hayatına başlayacak derginin Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin Çağaloğlu'ndaki tarihî binasında yaptığımız çalışma toplantılarından birinde dile getirdim bu düşüncemi. Yayın kurulu üyelerinin neler yazacağını konuşurken, "Bir öykü sözlüğü yapmak istiyorum," dedim, "öykümüzün nesnelerini, renklerini, kavramlarını, anlarını, karakterlerini maddeleştiren bir sözlük olacak bu. Her sayının son sayfasında dört-beş maddeyle çıkacak okurun karşısına."

Adını Hulki Aktunç'un *Bir Çağ Yangını* romanının kahramanından alan bir derginin ruhuna, bakış açısına uygun olduğunu düşündüğüm bu öneri, diğer yayın kurulu üyelerince de heyecanla karşılandı. Hatta hemen orada İbrahim Yıldırım tarafından bir isim konuldu bu sözlüğe: Eşiklopedik Sözlük.

Derginin iki yıllık yayın hayatında kesintisiz olarak okurla buluştu Eşiklopedik Sözlük. Yeterince madde gönderemediğim ya da bir nedenle yazamadığım sayılarda Nalan Barbarosoğlu ve Feryal Tilmaç'ın katkıları imdadıma yetişti. "İpekli Mendil" öyküsünü okuduğum günden beri hayalini kurduğum sözlüğe ulaşmamda katkısı olan bütün bu isimlere ve özellikle *Eşik Cini* dergisinin okurlarına teşekkür etmeliyim.

Ne yazık ki çoğu edebiyat dergisinin başına gelen, *Eşik Cini*'nin de başına geldi. Maddi zorluklar nedeniyle yayın hayatına "genç yaşta" veda etti güzelim dergi.

2010 yılında bir kişisel blog girdi hayatıma, "Fil Uçuşu" adını verdiğim bir blog. Daha önce *Eşik Cini*'nde yayımlanan öykü sözlüğü maddelerini burada paylaşmaya başladım. "Eşiklopedik Sözlük" adı derginin sayfalarında bir anı olarak kalsın diye, "Öykü Sözlüğü" adını kullanarak. Daha önce yayımlanmış maddeler bitince yenilerini yazmaya başladım. Ama 2012 Eylül'ünde sözlük kırk bir maddeye ulaştığında durdum. Çünkü bu çalışmanın kişisel bir yolculuktan çıkmasını ve daha kolektif bir üretim haline gelmesini istiyordum. *Hayalet Gemi* ve

altZine yıllarımdan kalma bir duyguydu bu; topluca yapılan üretimin besleyiciliğine olan inanç.

Bir arada okumak ve yazmak. İyi ama böylesi bir çalışmayı kiminle/kimlerle yapabilirdim?

İşte tam bu noktada, edebiyat yolculuğumun en çalışkan “sınıf”larından biri çıktı karşıma. 2010 yılında Zeynep Özbatır Atakan’ın YapımLab adıyla hayata geçirdiği atölyesinde “Okumak-Yazmak” başlıklı bir çalışma yapmaya başlamıştım. Yıllar içinde farklı sınıflarda çok sayıda öğrenci/katılımcıyla tanıştım burada. Edebiyat zamkıyla birbirine yapışmış güçlü bir bütün oluşturdu bu sınıftaki isimler. Zaman içinde çoğaldık. Aramıza yeni katılanlar, evlenenler, doğum yapanlar, yurtdışına yerleşenler, okulunu bitirenler, kısa süre ara verip yenisinden gelenler oldu. Öyküleri dergilerde yayımlanırken ya da senaryoları kısa film olurken benzersiz bir paylaşım içindeydiler hep. Dostlukları atölye dışına taşta. Birlikte okumanın, birlikte üretmenin tadına vardılar. Kısacası, böylesi bir projeyi onlarla birlikte yapmaktan başka bir seçenek gelmedi aklıma.

Ve çalışmaya başladık.

Aylarca okuduk. Ulaşabildiğimiz her kitaptan, her kaynaktan öykümüzün damarlarını bulmaya çalıştık. “Ulaşabildiğimiz” vurgusunu özellikle yapıyorum. Çünkü çoğu zaman bir taş duvara toslayıp durmak zorunda kaldık. Adı çok iyi bilinen öykücülerimizin bile, kitapları yıllar içinde raflardaki yerlerini terk etmiş, yeni baskı beklentileri birer umut olarak kalmışta çünkü. Bu noktada, hâlâ inatla öykü basmaya, öyküyü yaşatmaya ve yüceltmeye çalışan bütün yayınevlerine, sayısı az da olsa bize kapılarını açan kütüphanelere, büyük bir emekle öykü antolojisi derleyen ustalara ve elbette sahaflara teşekkür etmeliyiz. Onlar olmasaydı böylesine geniş bir çerçeveye ulaşmamız olanaksızdı.

Çerçeve konusu da ayrı bir konu. Elbette bu çalışmayı yapmaya başladığımızda asıl arzumuz, bu coğrafyada öykü yazan bütün isimlere birer madde de olsa yer verebilmektir. Ancak zamanla bütünü kavrayan bir çerçevenin zorlukları çıktı karşımıza. Bir yanda kitaplara ya da eski dergilere ulaşmanın zorluğu vardı, diğer yanda hazırlayacağımız kitabın fiziksel koşulları. Sonunda “şimdilik” daha dar bir çerçevede kalmaya karar verdik. Çünkü biliyorduk ki, ne kadar çabalarsak çabalaya-

lım, güçlü bir nehir olarak akan öykümüzde mutlaka ulaşamadığımız isimler olacaktı. “Şimdilik” diyorum çünkü zaman içinde bu kitabın “genişletilmiş-gözden geçirilmiş” baskılarının olacağına ve “Öykü Sözlüğü” maddelerinin farklı mecralarda artacağına inancım tam. Yine de bu toplamda yer veremediğimiz yazarlardan ve onların adını göremediğine üzülen okurlardan özür diliyorum.

Bu benzersiz okuma süreci, bizi hem öykümüzün hangi evrelerden geçtiği hem de ne kadar güçlü bir geleneği olduğu gerçeğiyle bir kez daha yüzleştirdi. Geçen yüzyılın başından günümüze gelirken, değeri yeterince verilmemiş, kadri bilinmemiş, unutulmuş, kenarda bırakılmış nice isimle yeniden birlikte olduk. Kimi zaman şaşırdık, kimi zaman heyecanlandık. Maddeleri hazırlarken önceliğimiz hep ele aldığımız başlık oldu. Sonra öyküye ve son olarak da yazara yoğunlaştık. Amacımız sözlüğün okurlarının, ele aldığımız başlıktan yola çıkarak bir öyküyle ve sonrasında da yazarıyla tanışması oldu. Bazen öyküyü tek bir kitap olarak ele alıp, “Bu kitabın arka kapak yazısı ne olurdu?” sorusunun ışığında metinler yazdık, bazen de öykünün kısa bir özetini aktarma yoluna gittik. Kimi metinler daha içsel bir anlatımla hazırlandı, kimilerinde ise aradan tümüyle çekilerek kısa bir bölümü paylaşmakla yetindik. Tek bir üslup oluşturmaktansa, “çok yazarlı” bir kitabın kendisini her maddede hissettirmesini amaçladık. Her maddenin tamamlanmasından sonra heyecanlandık ve okurda nasıl bir his yaratacağını düşündük, tartıştık. Bir maddenin, öykü coğrafyamıza bir okur daha kazandırabileceği duygusuyla çalıştık hep. O “bir okur”un duygu dünyası önünde saygıyla eğildik.

Bir yandan cumhuriyet tarihinin bir fotoğrafını çekmenin heyecanını yaşadık. Sivil bir fotoğraf. Maddeleri oluştururken toplumsal algının zaman içinde değişen yapılarıyla yüzleştik, nelerin edebiyatımıza konu olduğunu gördük. Bu hafıza kaydını okurlarla paylaşmak bir sorumluluktu. Kimi zaman İstanbul’un bir sokağına dokunduk, kimi zaman bir köy öğretmeninin yolculuğuna. Bir maddede meyhanede oturduk, bir diğer maddede Cumartesi Anneleri’yle sohbet ettik. Edebiyatla, öykülerle kolektif bir bilinç oluşturma cümlelerini aradık. Bu arayışı devam ettirecek olanın okur olduğu gerçeğini bir an bile unutmadan.

Okuma yolculuğunun heyecanını maddelerin yazılması sürecine taşıdık. Bu süreçte öznel kararların öne çıktığı da oldu. Kimi zaman öykücülüğüyle değil romancılığıyla tanınan bir yazar da bu öznel seçimler sonucunda karşımıza bir maddeyle çıktı. Birkaç yazarın eserleri birden fazla maddede kendini gösterdi. Önceleri sayısal dengenin peşinde koşarken, edebî etkinliğin belirleyici olmasına özen gösterirken, çalışma ilerledikçe bu öznel kararların çok daha içten bir liste oluşturduğunu gördük. İçimizden geldiği gibi yazdık. Çünkü biliyoruz ki, edebiyatın iflah olmaz tutkunu okurlar, bu maddeleri çoğaltacak. Sözlük bizden çıkacak ve bütün okurların kolektif bilincinde sürecek.

Böyle bir kitap hazırlığı içinde olduğumuzu söylediğimde heyecanımıza ortak olan Can Öz, Sırma Köksal ve Nermin Mollaoğlu'na da ayrıca teşekkür etmeliyim. Aylar süren çalışmanın en sıkıntılı anlarında, bu isimlerin desteği bizi bir sonraki maddeye taşıdı.

Aynı şekilde blogda paylaştığım maddelerin altına yorum yazan okurlardan projeyi anlattığımda heyecanıma/heyecanımıza ortak olanlara kadar, herkese teşekkürler. Ayrıca Ayşegül Yeşim'in katkıları, kitabı yayına hazırlayan Mustafa Çevikdoğan'ın sihirli dokunuşları ve Utku Lomlu ile Kübra Altıntaş'ın harika tasarımları olmasaydı böyle bir bütüne ulaşamazdık.

Çalışmalarımıza yuvarlak bir masanın başında başlamıştık. Bu masadan yola çıkarak, atölyedeki arkadaşlarım kendilerine "Yuvarlak Masa Yazarları" adını taktılar. O masaya oturan, o masada düşüncelerini bizlerle paylaşan, o masada gerçekleşen tartışmalarda akıllarından geçenleri hiç çekinmeden söyleyen ve özellikle bu kitabın oluşmasında büyük emeği olan herkese teşekkür ederim. Bu kitap, benim sadece sıfır noktasını belirlediğim bir kitap. Emeğin gerçek sahibi "Yuvarlak Masa Yazarları"dır.

Öyküler bizi, bize anlatıyor. Anlatmaya da devam edecekler. Bütün o karakterler, diyaloglar, atmosferler, nesneler, renkler, sesler bize insan olmanın güzelliklerini ve çirkinliklerini anlatırken, bizim yapmaya çalıştığımız sadece göle bir damla temiz su bırakma çabasıdır. Dileriz o damlanın yarattığı dalgalar, yayıla yayıla okurlara ulaşır. O yüzden, şu âna kadar adını

anmaya çalıştığım bütün yazarlar, yayınlar ve emek verenlerle birlikte en büyük teşekkür okurlara. Onlar okumaya devam ettikçe öyküler yaşayacak. Öyküler yaşadıkça bizler dünyaya daha korkusuzca dokunacağız.

“İpekli Mendil” öyküsünün son paragrafında şöyle diyor Sait Faik:

Ya... İyi, halis ipekli mendiller hep böyledir. Avucunun içinde istediğin kadar sıkar, buruşturursun: sonra avuç açıldı mı, insanın elinden su gibi fışkırır.

İpekli Mendil’deki her bir maddenin de okurunun elinden su gibi fışkırması dileğiyle...

Yekta Kopan

A

ADA: Kış rüzgârları kendini göstermeye başladığında, adada herkes kendisini bekleyen soğuk aylara hazırlanmanın telaşına düşer. ... öyle günlerde ben, tembelliğim, hep kaçanı kovalayan huyumla yazın, o güzel göçmenin peşine düşmüşümdür. Nerede yakalarsam orada kucaklarım onu. Kimi bir çamın gölgesinde durgun ve güneşsizdir. Kimi bir çalılığın kenarındaki çimenlikte bütün eski ihtişamıyla daha yeni başlamıştır. Sait Faik ökselerin kurbanı kuşların uğramadığı, sökülen çimenlerle çamurlaşan adayı da, onun yitirilmemesi gereken güzelliklerini de öyle naif bir dille anlatır ki, gene onun sözcüklerindeki bir dünya için hüznü bir umut duyarsınız. Zaten edebiyat dediğin hep o “ada”yı düşlemek değil midir? *Sulh, şiir, edebiyat, resim, musiki, mesut insanlarla dolu anlaşmış, sevişmiş, aç-sız, hırssız bir dünya...*

Sait Faik Abasıyanık, “Son Kuşlar”

ADAMOTU: *Adamotu köksüz bir bitkiydi. İnsan gibi kolları bacakları ve baş için bir çıkıntısı vardı. Bu çıkıntıları kesip bitkinin sadece gövdesi bırakılmalıydı. Hande Ortaç, katmanlarla açılan öyküsünde farklı zamanları ilmek ilmek söküp yama yapar birbirine. Adamotundan yapılan iki yemek tarifi vardır öykünün hayat defterinde. Solda-*

ki ölümü, sağdaki şifayı vermek içindir. Yıllardır süremediği kan kırmızısı rujunu sürerek siyah beyaza dönmüş hayatını renklendirmeye çalışan anlatıcı, artık geri kalan her şey için harekete geçer. Kocasına son yemeğini hazırladıktan sonra ölümün özgürlüğünü de tadacaktır. *Hayat eğer çekilmez olur ise bunu yaratanı dikkat çekmeden ortadan kaldırmanın anneanne yolu bana adamotu olarak öğretildi.*

Hande Ortaç, "Kankurutan"

AĞDA: Otuz üç yaşında bekâr Leman'ın mart, nisan, mayıs aylarında yaşamına ve iç dünyasındaki gelgitlere tanıklık ederken kadınların günlük hayatta endişelerine, sevinçlerine, hayallerine, toplum baskısı altında sıkıştıkları boşluklar ve yaşama zorluklarına dair güçlü bir ışık tutar İnci Aral. Leman'ın Murat'la öpüşmesinden annesine olan nefretine, okuyamamasının acısından çorabının yıkanmasına, hayatta güçlü durma çabasından son kullandığı şampuana, işyerinde kavgasından dimdik memelerine ve ağdasına kadar.

"Tutuyorum hep. Tutuyorum... Tutuyor... Tutu... Tu... Uyularım iyi. Her gece çamaşır değiştiriyorum. Günün tozuyla yatağa giremem... Memelerim dimdik. Koltuk altlarımı kolonyalı pamukla siliyorum. Bacaklarım güzeldir.. Tüyleri uzamış gene. Ağda zamanı geldi..."

İnci Aral, "Ağda Zamanı"

AHIRKAPI FENERİ: Terk edilmiş deniz fenerinde yaşayan, bal rengi saçlı hayaletle sevdalı bir adamdır İhsan. Oraya her gidişinde onu bulamamaktan korkar; çünkü başka kimsesi yoktur. *Aslında bir hayalet de hiç kimse değil midir? Birkaç basamak çıkıp duraksadı. Yo, bir hayalet bazen her şeydir. Bir insanın her şeyi. Kaybetmekten korkmanın güzelliğini anlatır Jale Sancak öyküsünde.*

Sahiplenip yitirdiklerimizi hatırlatır. Tıpkı Marmara Denizi'nin girişindeki Ahırkapı Feneri'nin yol gösteren durumu gibi.

Jale Sancak, "Hiç Kimse"

AKORDEON: *Bahtı da teni kadar kara olan bir garip çok paltolu sokak çalgıcısıdır Beyrut. Sirtına taktığı akordeonu şehrin bin beş yüz sokağında çalar. Siyah beyaz tuşların üzerinde çılgınca bir aşağı bir yukarı oynatır parmaklarını. Akordeonun sesi bir ayın müziği gibi uzadıkça uzar. Ağaçların dallarına dolanır, uzun uzun apartman balkonlarını yalayıp geçtikten sonra bulutlara yamanır. İki nota arasında uzun bir boşluk bırakır Kerem Işık. Boşlukta sıklık, bezginlik kol gezer. Öfkeyi un ufak eder akordeonun soluğu, bir sürü soruyla birlikte.*

Kerem Işık, "Unutulmuş Bir Kentteki
Bin Beş Yüz Sokak"

ALTIPATLAR: Murat Bey, Avrupa'dan gelirken kırmızı meşinden bir kılıf içinde sapı sedef kaplama, küçük çocuk oyuncağı gibi bir silah getirir. Çevresindekiler ilk defa arka arkaya altı kere patlayan bir şeye şahit olurlar. Murat Bey ilk olmanın verdiği haklı gururu yaşarken gösteriş için hiçbir fırsatı kaçırmaz. *Nedendir bilmiyorum geçen yıl tayyareyi havada uçarken gördüğüm zaman bu (altıpatlar)'a şaşıtım kadar şaşmadım. İnsan ihtiyarladıkça, galiba, şuna şaşmak hassasını da kaybediyor. Düğünde dernekte, nerede nasıl denk gelirse, bütün dikkati üstüne çekmek istercesine havaya ateş edip durur Murat Bey. Ta ki efelerin efesi Deli Mehmet'in sinirle silahın önüne geçip Murat Bey'in şanını sarsmasına kadar. Silah herkesin cebinde durabilir ama gidişata dur deme cesaretini göstermek o kadar kolay değildir.*

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, "Altıpatlar"

ANNE SÜTÜ: *Annemin, tava karasıyla memelerini kapkara, korkunç bir oyuncağa dönüştürüp beni sütünden ayırdığı gündü. Bir gizin ilk ayağıydı sanki ya da büyümenin ilk hali. Çok anlatılan hikâyeler akılda kalır. Hatıralara dönüşür. Hatta gerçekte hayal birbirine karışır. Bu öyküde de ateşli alnına annesinin cansız ellerini götüren çocuğun, kesildiği memeye dönme çabası kalır akılda. Ve bir de ak sütün karanlığa dönüştüğü vicdan azabı bir gece.*

Murat Özyaşar, "Kara Sayfa"

ARTIK HIÇ ÜZÜLMİYİN SOKAĞI: Kimsesiz bir Ankara gecesinde, yıllardır arandığı halde, beklenmedik bir anda rastlanan sokaktır. Anlatıcının belleğinin koridorlarını darmadağın eden, Rio de Janerio'nun çılgınlığıyla, Frankfurt Radyo Kulesi'nin bir ok oluşuyla, New York'un kırk parçalarını sergilemesiyle, dünyanın dört bucağından gelen onlarca imgenin savrulmasıyla kararan bir gecede son duraktır Artık Hiç Üzülmeyin Sokağı. Öykünün sonunda, anlatıcı sokağın kaldırımına yığıldığında, kırk bir teleferik avucundan dışarıya yuvarlanır. Bu kadar duyguyu taşımaya hangi teleferiğin gücü yetebilir ki? Artık hiç üzülme diyen bir sokak, daha ne kadar hüznü olabilir ki?

Nazlı Eray, "Artık Hiç Üzülmeyin Sokağı"

ARTİST: Vize'de *Pehlivan* filminin çekimi için her şey hazırdır. Oyuncular, ışık, kamera... Yaşlı bir rolün oyuncusu rahatsızlanır aniden. Uygun kişiyi aramak gerekir de, ha deyince bulmak mümkün mü? Oyuncu Tarık, yönetmen Zeki, senaryocu Fehmi, Kör Himmet rolünü hayata geçirecek nefesi bulmak için düşer yola. Körlüğüne kadar rolün yaşamdaki karşılığını bulunca geriye bir tek ona oyuncululuğu öğretmek kalır. İlk sahne bittiğinde cebinden bir Birinci sigarası çıkarır Ahmet Amca. Ağızlığı-

na takarken elleri titrer. Derin bir nefes çeker. *"Helecan-dan yüreğim duracaktı..." Hayat bu ya eğer 12 Haziran 1984 günü, öğle vakti, Ahmet Kayışkesen'in kahvede canını sıkmasalardı, artist olamayacaktı.*

Yavuzer Çetinkaya, "Ahmet Amca Seksen Yedi Yaşında Nasıl 'Artist' Oldu"

AŞK:

"Peki, sizce aşk nedir?"

"İhanettir..."

Aşk, konuşmak kadar, kendini ifade edememek olarak da anlatılır öyküde. Geçmiş, anlatıcının ayağına batan bir taş gibi canını yakar. Çiftin birbirini tanımaya çalıştığı akşam yemeğinde, dünün hataları, iyileşmeyen yaralar bir sözcükle ortaya çıkar.

"Peki, sizce aşk nedir?"

"İhanettir..."

Zerrin Koç, "Bir Daha Beni Sevme"

AŞURE: Kapı aralığından sızan duman misali hayatımıza giren insanlar vardır. *Eziklik ile kurnazlık arasında gidip gelen* tavrıyla dört numaralı dairede oturan komşu da böyle bir adamdır. Elinde aşureyle gelir ama aslında aralarındaki gizli anlaşmanın imzasını almaya gelmiştir ve aşureye katılan yedi malzemeyle yedi günahından arınır gibidir. Dört numaranın yaptığı en iyi şey aşure değildir tabii ama ona dair bir tane iyi olması bile yeterlidir Barış Bıçakçı'nın öyküyü bitirmesine. *Tatlı bir doygunluk duygusu* kalır üzerimizde *küçük, yuvarlak, kusursuz, sıcak* anlar bahçesinden.

Barış Bıçakçı, "Dört Numaranın Yaptığı En İyi Şey"

ATTAR: Ölüm uykusuna çekilmek üzeredir Sur kenti. Sonu görmeye dayanamayacak olanlar birer birer kendi

sonlarını hazırlarlar. Kenti ayakta tutmaya çalışan bir attardır, bir de kadınlar. Attar yaşayanların sırlarına malik olup acılarına derman olmaya çalışırken, kente dirlik katan kadınların da güzelliklerini korumasına yardım eder. Kendisine de bir güzel bulmasını dilediği güzeller güzeli Dilber Makbule ise herkesin arzusuna Dilber olurken, kimse-
nin sevgisine Makbule olamamanın ötesine geçemez. Çabalar, çöküşe engel olamaz.

Ali Ayçıl, "Kahkahalar Arasında Ölen Attar"

AYAKKABICI BÜRJENİ: *Efendim kunduracımız sizi görmek istiyor / Söyleyiniz yukarı çıksın / Efendim sizi beklediğimden dolayı affınızı istirham ederim fakat kabahat bendenizde değil / Djizmelerinizi yapmaya verdiğim işçi daha bu sabah getirdi / Herkes kendi işinin aynı zamanda görülmesini arzu ettiğinden bu vakitlerde işler pek sıkıdır / Koundralarımla djizmelerimi getirdiniz mi? / Evet efendim getirdim lütfen bir kere giyiniz prova ediniz / İptida djinizmelre bakayem / Buyurun kulaklarından tutunuz / Bunlar pek tar / Ayağıma giyemiyorum / Müsaade buyurun siz bacağınızı uzatınız ha şöyle şimdi basınız hiç korkmayınız bacağınıza iyi gelsin diye ağzını biraz dar yaptım. Malumu âlinizdir ki djizme ilk defa giyildiği zaman herhalde biraz sıkar fakat ayağınızı vurmaz / Hakikaten ayağıma pek güzel geldi / Malumu âlinizdir ki kalın ve kavi kunduralar öyle iskarpinler gibi dar olamaz / Bu doğrudur fakat ötekisi bundan biraz daha dar olmalı çünkü kullandıkça bollaşır / Ölçümü alınız / Ökçesi alçak yanları daha yüksek ve tabanı da iyi olsun / Bunları ne vakit verebileceksiniz? / Gelecek hafta verebilirim / Sakın bitirmemezlik etmeyesiniz / Emin olunuz efendim.*

Sevim Burak'ı kendi sözlerinden daha güdjel ne anlatabilir ki?

Sevim Burak, "Ayakkabıcı Bürjeni"

AZINLIK: Yıllar boyu anlatılan azınlık öykülerinin korkusuyla pencerelerini dış dünyaya sıkı sıkı kapatmış olan Yasmina, *penceresini araladı; aşağıda uzayıp giden dar sokak boyunca elindeki gazeteyi sallayarak koşan, bir yandan da, "Tito öldü!" diye bağırarak genci izledi.* Dün ile yarın arasındaki endişeli bekleyişte, ansızın çıkagelen cinnete meyilli öykülerin peşine düşer Yeşim Eyüboğlu. Ay kiraz ağacının yaprakları arasından süzülerek perdeye, perdenin aralıklarından süzülerek odaya girmiş, yorganın koyu lacivert saten dokusuna konmuştu, yakamoz gibi...

Yeşim Eyüboğlu, "Kiraz Ağacına Bakan Ev"

B

BA-BA: Devrim hayali, ihtilalin ayakları altında ezilince, “*Bir ihtimal daha var,*” der anlatıcının babası. *Geniş kanatlı kapıdan* girerek ardındaki herkesi karanlığa gömer. Ayağa kalkacak güç bırakmaz. Artık ağzından sadece *canhıraş bir hece* çıkar, *ba*. Çarpar boşluğa. Gitmek ister. Gidemez. Mırıltılar, ırmık kokusu, kapıda biriken ayakkabılar, limon kolonyası, ah vah sesleriyle kuşatılır. Üçüncü gündür daha. Geçirebilecek midir kırkını, elli ikisini günlerin? İçinde taşıyamadığı *silinmez yaşamak suçu ile*? Değebilecek midir yaşama bir gün bir yerinden? Öteki hece *ba*’yı sese dönüştürebilecek midir, yoksa hep yarım mı kalacaktır? Anlatıcının üzerine kapanan yasın mor perdesini aralamak istersiniz ama Kemal Varol’un, “*Anneler erken, babalar ölümlerine yakın sevilir,*” dizeleri sızar yüreğinize.

Birgül Oğuz, “Dur”

BAHAR: *Elleri yılan iki yılan gibi. Yüzüne dokunmadı Edi.* Evine dönerken böyle hissetti Edi. Herkes böyle hissederdi, onun yerinde kim olsa... Onun yerinde kim olsa da aynı şeyi yapardı, değil mi? Böyle düşünmek bir teselli olabilirdi belki. İşte Bahar önünde, yatakta yatıyor, *mavi bir göl gibi*. Edi, kendine bile dokunamıyor Bahar’ın yanına yatarken. Kolları, uzuvları çok ağır. Kendinin de-

ğil kolları. Sonradan eklenmiş gibi eğreti. Edi, az önce Zuhâl'in kollarındaydı. Bahar'ın arkadaşı Zuhâl'in. O gece içi üşüdü. Yanında Bahar yatarken içinde kış vardı. *Elleri iki yılan gibi. Yüzüne dokunamadı Edi.*

Hakan Şenocak, "Edi'nin Arkadaşı"

BAĞRIYANIK ÖMER:

– *Hişt Ömer... Ömer...*

– *Bağriyanık Ömer...* diye başlar Sait Faik'in nesildaşı Reşat Enis'in öyküsü. Gelibolu'da bedenini ve kalbini siper eden gencecik Ömer, onu evine, anacığına kavuşturan geminin güvertesinde çaresizliğin, hasretliğin son buluşuna bırakmıştır kendini. Yoldaşları, omuz omuza çarpıştığı nice dostu ve gençliği ardında kalmıştır. Yorgundur. Güzel hayallerle, artık kayıpların ve çaresizliğin bitişine dayar kalbini ve derin uykulara bırakır kendini. Bu uykunun sonu onu anasına kavuşturacaktır. Ama bilmiyordu ki; *siyah atlas üzerinde yürüten bir makas gibi vapurun ikiye biçtiği sular* Ömer'i anasından, anasını da Ömer'den ayıran mesafeleri kat ededursun, kaderin onu sağ salim eve getirişi bu ayrılığı sürdürecektir. Hiç unutulmaması gereken bir yazardan, *tarihimizin acı ve korkunç gerçekleri* kocaman bir düğüm olarak kalbimize kazınır. Öykü bittiğinde bile, pervanenin *Pat... pat... pat... Pat... pat... pat* gümbürtüsü duyulmaya devam eder. *Pat... pat... pat...*

Reşat Enis, "Talkın"

BAHÇIVAN: Üç çocuğunu da beşikte kaybeden bahçıvan anlatır, en çok kızlarından birinin para yapmak için Almanya'ya giderken çocuklarını kendisine bırakması yaralamıştır onu. Torunu on iki yaşına gelene dek altına işemiş, doktorlar dedesine baba desin deyince düzelmiştir. Bahçıvanın dilinde acıklıdır da bu, hayat gerçekte öyle midir acaba? Komşunun dediklerini duyunca, *içim-*

*den bir tel koptu, parama acıdığmdan değildi, bu dünya-
nın insanı olmadığımı şu peyzajın ortasında bile bana his-
settirmişlerdi. Rekabet, para, aldatmaca...*

Erendiz Atasü, “Bahçıvan”

BAKIŞLAR: Herkes bakardı ona. Kısa boyu bakışların yere çevrilmesine neden olurdu. Kıskanç bir kocadan yediği yumrukla yere düşünce sokaktan geçenler bakardı. Sınıfın ortasında dalgasını geçen öğretmen bakardı. İşyerinde tuzlu kahve içirerek alaya alındığında mutemet bakardı gözlüğünün üstünden. Yarım kilo sucuğa beş lira alan kazıkçı bakkal bakardı. Bir de Ali bakmıştı, ötekilerden farklı gözlerle... Düştüğünde onu yerden kaldırmış, üstünü başını temizlemişti. Demek ki o da farklıydı kendisi gibi, pisliğin içinde işi yoktu... Aylak Adam'ın ve Zebercet'in öyküdeki kardeşini sunar bize bu satırlarda Yusuf Atılgan... Ölmeden önce karşı duvara kara boyayla kocaman bir YAŞANMAZ yazmak isteyen çağımızın öcüsünü...

Yusuf Atılgan, “Yaşanmaz”

BAY B: “Yer adı arayıcıları” mesleğini yapan kaç insan vardır şu hayatta? Belki de sırf isminden dolayı sevdiğimiz sokaklara o isimleri kim verir? İçişleri Bakanlığı'na bağlı Semt İsimleri Dairesi'nde çalışan bir tanıdığınız olsa... Tıpkı, gördüğü her güzelliğe güzel bir isim vermeye alışkın Bay B gibi. Karşı apartmandaki gizemli komşusuna da bir isim yakıştırmak ister örneğin. Çokça düşündükten sonra Melusine'de karar kılar. İşinde yapamadığını kendi hayatında yapar. *Günlerce düşünerek buldukları bir isim müdürün onayından geçmemişti. Tertemiz, billur ırmakların geçtiği, insanın kavgaya etmeyi bile asla düşünemeyeceği o şipşirin, yemyeşil beldeye bir kahramanlık sıfatı bulmaları istenmişti (...)* “Yukarıya şirin gözüke-

cek ya, Allah kahretsin bu herifi!" Bay B ve arkadaşları için oldukça tatsız geçti o gün. Kahvelerini yudumlarken bile geçmedi sıkıntıları. İşi şimdilik savaştıranın doğru olacağına karar verip ayrıldılar.

Sezer Ateş Ayvaz, "Melusine ya da Çılgınca Aşk"

BAYANLAR 00: Bayanlar tuvaletinde –pardon, *son numarasında*– ömrü geçmiştir Kevser Hanım'ın. Devlet Konservatuarı helası, hem kadınlar hem erkekler kısmına baktığı Yalova kaplıcaları helası, Ankara ve İstanbul'da çalıştığı iki umumi hela, Parkotel helası, ilk yapıldığı yıllar kayırdığı Atlas Sineması'nın helası ve şimdi çalıştığı hela... Kimler gelmemiştir ki Kevser Hanım'ın helalarına. Yaşlısı genci, güzeli çirkini, Ermeni'si Rum'u, Türk'ü ecnebişi, vekil karısı, Fransa güzeli, ünlü bir opera yıldızı... Konservatuvar yıllarından tanıdığı opera yıldızı o kadar duygulanır ki, "*Sen hiç merak etme Kevser Hanım-cığım. İhtiyacım oldukça başka yerde yapmam, sık sık sana uğrarım,*" diyesi gelir. Tarihe düşülen bir kayıttır Kevser Hanım'ın helacılığı. Meclisteki hela hademeliğinin düşünüy kurması boşuna değildir.

Haldun Taner, "Bayanlar 00"

BAYRAM NAMAZI: Remzi Karabulut, "Nerede o eski bayramlar" hissini hatırlatarak başlar öyküye. O bayram sabahı Kerem, ilk defa namazı kılmaya gidecektir. Babasını annesinin de yardımıyla ikna etmiştir. İçi içine sığmaz Kerem'in. Her zamanki gibi sorular sorar. "*Baba, en güçlü baba, kimin babası... Allah şimdi ikimizi namaza giderken görüyor mu...*" Bir mutluluk dalgası gibidir Bayram Namazı, kavuşmak için koşa koşa gelir çocuklar, büyükler. Camide boş yer kalmamıştır. Yılandı Yunus'un gelişiyile baba endişelenir. İçtenlikle akar öykü, Yılandı Yunus'un gömleğinden çıkan yılanı Kerem'e yeni sorular

sordurur: “Baba, yılanlar da mı bayram namazına geliyor... Baba, her bayramda bir yılan mı öldürüyorlar camide?” Remzi Karabulut, Yılanlı Yunus’u her ağılattığında insanlık biraz daha kirlenir.

Remzi Karabulut, “Bayram Namazı”

BEKÇİ: Usta işi doğramalar, alçıpan süslemeler, ebeveyn banyoları, ankastre mutfaklar... Sanki bir gecede yerden bitmiş gibi gelir o güzelim müstakbel yuvamız. Fondöte ne bulanmış, botokslu saten duvarların ardındaki çaresizliği, alın terini, en kötüsü umutsuzluğu hatırlatır. Yere serili gazete üzerine yayılmış bir parça peynir ve domatesten mürekkep öğle yemeğiyle Bekçi Mahmut’un kulübesine götürür bizi. Gün doğana kadar sürer misafirliğimiz. Karanlığın hükmü biter, Mahmut yola düşer. Üşümüştür, karnı açtır. Evde peynir ekmek ve battaniyesi vardır, yolunu bekleyen. İşte bu noktada zihnimize bir çizik atar Hakan Bıçakçı.

Hakan Bıçakçı, “Karanlık Mesai”

BELLEK: Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihinde saklama gücü, dağarcık, akıl, hafıza, zihin... Bellek için bunları yazıyor sözlük. Alt başlıklar da var; bellek karışıklığı, bellek kaybı, bellek yitimi... Alt başlıkların olumsuz fısıltıları düşündürücü. “Farkındalık” demek belki de en doğrusu olacak, çok daha geniş bir alanı kucaklıyor sanki. Hele de farkında olan kurmaca metnin ta kendisi ise. İşte o zaman, gerçekliği, gerçekliğin yeniden kurgulanışını, hikâye edilişini, aktarılmasını, “yapılmasını-bozulmasını” anlatıyor sanki. Sözler bilince doğru uzuyor. Peki, gerçekten de Lacan’ın dediği gibi bilinç bir yanılsama mı yaratır? Türk öyküsünün en usta örneklerinden birinde Murat Gülsoy, psikanaliz ile dilbilim arasındaki temel so-

runsalın çerçevesinde, okurun gerçek-kurmaca yolculuğunu yeniden yaratıyor: “Biliyorum, ben bana bakıldığında, okunduğumda var olabiliyorum. Gerisi üst üste geçen metinlerin karanlığı. Sürekli Araf!”

Murat Gülsoy, “Yazarın Belleği”

BEY: Hırsla, içinin kale duvarlarını yıkıp geçen bir öç alma duygusuyla (Bey) sözcüğünü bir daire içine aldı. (B) harfinin alt boğumunu, halkın güvenini sağladıktan sonra, kendi çıkarlarıyla yeni bozuk düzen kuran politikacılara benzetti. Onların göbekleri ilerdeydi böyle. “Hırsızın, pezevenğin adı da bey oldu artık,” dedi. (B) harfiyle başlayan bozuk, bakan, banka, balta, bakkal, bu kalemin, bunak sözcüklerini sıraladı ve bu sözcüklerin bazılarındaki kötülüğü, anlamlarındaki güçlü korkuyu yaşattığı için (B)yi ortadan ikiye böldü. Sonra karaladı. İyi ama (B) harfini karalamakla gerçekler yok edilmiş olmuyordu ki... Muzaffer Buyrukçu’nun bu öyküsünde Hüseyin’in çılgınlıklarını duyarız. Kimi zaman düğmesine sürekli basılan bir zil gibi gürültülü, kimi zaman hiç misafiri olmayan bir ev kadar sessiz çılgınlıklar.

Muzaffer Buyrukçu, “Bulanık Resimler”

BIÇAK: “Bıçak gibidir gerçek aşk,” der Tarık Dursun K. Saklamak istediğinde gömleğini yırtmalı, koltuk altını kanatmalıdır. Sapı eline gelmeli, kıvrımları avucunu doldurmalıdır. Testere dişli olmalı, hırpalamadan, kırntılarını saçmadan, dilim dilim kesmelidir taptaze, dumanı tüten dimağını. Sorunludur gerçek aşk. Bel ağrıtan çukur bir yatak gibidir. İntihardır belki de. Salı mı yoksa çarşamba mı, hangisinin üzerinden beş saat geçti, emin olamamaktır. İsmi lazım olmayan o günde vapurdan inip, sokağı geçip kapıya dayanmaktır. Zili çalan sen misin, o mu bilememektir. Saplanan bıçak mı, o mu anlayamadan ölmeye karar vermiş olmaktadır.

Tarık Dursun K., “Bıçak İşı”

BOHÇANI-KAPGEL TEPEŞİ: Sakallı köyünde, Almanlar mı İngilizler mi, tütün mü pamuk mu, Hüseyin Ağa mı Ali Ağa mı, İnönü mü Demirkırat mı, traktör mü bir çift öküz mü tartışmalar sürerken, *Bohçanı-Kapgel tepesi, Sakallı köyü delikanlılarının, on beşine basan kızları aşka çağırdığı yerdir. Genç âşıklar, muhtarın nikâhından önce, şu gerimizdeki kıyutuluklarda, gönül rızasıyla birbirine bağlanırlar.* Kemal Bilbaşar, öyküsünde iki savaş arasından 1950'lere ulaşan köylünün sorunlarını, makineleşmeyle gelen dönüşümü anlatırken, *tepeye tırmanan patika dolambaçlı görünse de, dünya evine giden yolların en kestirmesinin* Bohçanı-Kapgel Tepesi olduğu konusunda teminat vererek, aşkın kendi derebeyliğinin zamandan, âdetlerden ve mekândan bağımsız olduğunu hatırlatır.

Kemal Bilbaşar, "Pembe Kurt"

BOKSÖR:

Ağlar mı şampiyon?

Ağlar tabii, o da insan.

Çok yaşlanmışsın.

Çook.

Zor tanıdım seni, inan ki.

Ben de tanıyamıyorum kendimi bazen.

Doğru mu gazetelerin yazdığı? Uyuşturucuya alışmışsın.

Alıştım, doğru.

"Ben babamı dövmek için boksör oldum," demiştin o akşam, doğru mu?

İrfan Yalçın, "Boksör"

BOMONTİ: Buz gibi bir bardak bira. Köpüklü. Öykülerle köpürmüş. Konuşkan. *"Bahşişi şişko kendisi sıksa"* Galerici Fevzi'yle Kıbrıs Gazisi Maraşlı Hasan'la tanıştırıyor bizi. Yol arkadaşı olup hayatlarını paylaştığımız kahramanlar, kendi dillerinde kendilerini anlatıyorlar.

Ama en çok da geçmişin sesi fısıldıyor kulağımıza. Hatta görüntüsü. Bir babanın kemikli elleri, o Bomonti'yi tutan... Geçmiş düşlerken geleceğin unutulmuş yaşlandırıyor insanı. Bomonti Bira Bahçesi, unutulmuş bir düş. Kim bilir kimlerde kalmış bir hikâye. Bir kıyısı bende, o düş denizinin. Bendeki o kıyıdan, o geçmişten, babamın kemikli elleri sallanıyor sadece. O selama karşı bir selam olsun, bu hikâye bozuntusu. Murat Yalçın öykülerinde yeni bir yolda gezdiriyor bizi. Üstelik bunun, daha önce görmediğimiz bir yol olduğuna da ikna ediyor.

Murat Yalçın, "Bomonti Bira Bahçesi"

BOŞLUK DOLDURMA: Öykü bizi bir tür boşluk doldurma oyunu oynamaya davet ediyor. *Sindiremeyen, kurtardım, zorla, imam, yemin, kaçıp, affedemeyen, başkasıyla, baskısıyla...* sözcüklerini kullanarak eski eşi Çiçek P.yi tabancası ateş almayınca bıçağıyla öldüren Murat Ş.yi savunan bir metin yazmamızı istiyor. Gerçekten zor. Bu zalimliği gözetmek mümkün mü? Aslı Tohumcu defalarca tanık olduğumuz karanlıkla, ikiyüzlülükle baş başa bırakıyor bizi. Bildiğimiz mazeretleri kalbimize batırarak, seyirciliğimize, zulme isyan ediyor. Oluk oluk akan kanı, kalemiyle durdurmak istiyor çaresizce.

Aslı Tohumcu, "kendin pişir kendin ye"

BOZOĞLAN: Terkos Gölü'nde denizden çakıl taşıyarak geçimlerini sağlayan Bulgaryalı Deli İbrahim, Ağazade Mustafa, Kurubacak Mehmet silik hayatlarıyla öykünün merkezindedir. Onların hayatlarındaysa para, yasak ilişki yaşadıkları kadınlar ve geçim kaynakları olan hayvanlar var. Tayfanın küçüğü Salih bir gün kayalara vuran bir insan ölüsü görür ve ağalarına haber verir. Cesedi, *kervanın en yaşlı, en zayıf fakat en iri merkebi* Bozoğlan'ın sırtına yükleyip Kaptan'a götürmek için yola çıkarlar.

Deli İbrahim üstüne bir saman çuvalı örterken:

– Dünyaya doymamış oğlancık, dedi, gözü açık gitmiş.

Salih, dünyaya doymamakla gözü açık kalmanın münasebetini anlayamamıştı. Kemal Tahir'in her satırında insanın sesi, toprağın kokusu duyulur.

Kemal Tahir, "Göl İnsanları"

C

C TUŞU: Bu işe silah zoruyla girmediği halde mutsuzdur yazar. Belki de bu kadar çok düşünmek zorunda olmasıdır mutsuzluğunun kaynağı. Üstüne üstlük, artık bilgisayar kullanmak zorundadır, daktilosu bozulduğu için. C tuşu tutukluk yapmakta, ağız tadıyla “cehalet” bile yazamamaktadır. Kahreden bir açmazdadır ve çelişki dolu sancılar yüreğini kısıp almıştır. *Yazar olabilmek için insanlarla ve hayatla iç içe olmak, yazabilmek içinse yalnız kalmak gerekir.*

Sulhi Dölek, “Kahramanımız Bir Yazarla Tanışıyor”

CAMBAZ: *Bütün panayır çadırlarının resimleri, güneşte uzun zaman kalınca çatlar. Yağmurları yiyince de, boyaları yol yol aşağı (toprağa) akar. Adnan Özyalçiner’in cümleleri sizi alıyor, bir tramvaya bindirerek sokak aralarına, şehrin çarşısına, pazarına, kuytusuna götürüyor. Orada yaşayan insana dokunduruyor. Bir cambaz, bir palyaço, bir peri kızı, panayır çadırları, çadırların önündeki çığırtkanlar. Kusturucu bir karışıklık içindeydiler ama gene de şehir halkına zevk üleştirmekte üstlerine yoktu.*

Adnan Özyalçiner, “Panayır”

CAN İREN: Yirmi altı yaşında, “Bu dünyaya uyamıyorum,” notuyla intihar eden şair Can İren, “Amerikalı Kom-

şum Willy” adlı öyküde, Tezer Özlü’nün ölüm isteğine dert ortağı olur. Tezer Özlü, Can İren şiirlerini hatırlatır-
casına mısralar halinde yazmıştır öyküsünü. Noktalama
işaretleri, büyük harf kullanmaz. İsyana meyilli bazı söz-
cükler dikey yazılmıştır. Benzersiz öykü biçimiyle dayat-
malara, yaşama, başkası gibi olmaya başkaldırır. Öldürün
beni diye bağırдықça hayata can katılır.

gittim

v

e

dinlendim

bu dinlenme yıllardır bitmedi

gece olunca korkuyorum

ve uyuyorum

mevsimler değişiyor

ölüm isteği bir hastalık değil

can iren öldü

benim ninem ölmüyor

oysa babam onun mezar masraflarını hazırladı

babamın mezar masraflarını hazırlamak da bana mı

düşecek

o zaman onu evde alıkoyacağım

günlük yaşantımı onunla birlikte sürdüreceğim

ona hikâyeler okuyacağım

o zaman beni daha iyi dinleyecek.

düşünmeyecek

ve

konuşmayacak

acıkmayacak

bana umut dolu gözlerle bakmayacak

insan ölümlerin arasında ölünce yaşamamalı

Tezer Özlü, “Amerikalı Komşum Willy”

CEMAL: Dağın sarp yamacındaki bütün mağaraları tek
tek arayan askerler genç kadını bulur. Abisinin ölüsünün

yanında *bir köpek gibi soluyarak tecavüz* ettikten sonra, kalabalık bir trene bindirirler. Trende karın ağrısıyla kıvrılırken, ondan birkaç yaş küçük Cemal adlı bir oğlanla tanışır. Aralarında sıcacık bir yakınlık olur. *Dışarıda köpekler havlarken*, bacaklarının arasından sızan kanı ona koklatır. Cemal, büyüyünce gelip kızı bulmaya söz verir. Yıllar sonra Cemal'in soyadındaki bir y harfini çıkardığını duyunca, bunun gizli bir mektup olduğunu anlar ve tecavüz sonrası doğan kızının adının başına ekler. Cemal Süreya'nın

"bizi kamyonu doldurdular.

tüfekli iki erin nezaretinde.

sonra o iki erle yük vagonuna doldurdular.

günlerce yolculuktan sonra bir köye attılar.

tarih öncesi köpekler havlıyordu," şiiri Dersim'in acılı öyküsüne kar taneleri gibi akar.

Burhan Sönmez, "Tarih Öncesi Köpekler"

CİĞER: Akşam vapurundan önce iskelede yenilen bir çeyrek ciğerin hikâyesinde *nah böyle* tüfekler, her seferinde sorulan soğan, el silinen kirli havlu, Türkçe bilmeyen ciğercinin karısı, gizemli bir kaçış, göç ediş ve geride bırakılan memleket vardır.

"Sen bana bir çeyrek atsana ateş geçmeden."

Elinde maşayla közleri karıştırıyor.

"Yok."

"Ciğer mi yok?"

"Ciğer çok da vermem. Sen aç kalacağına benim gözüm çıksın ama yedin. Fazlası iyi değildir. Gene gel, gene ye."

Feryal Tilmaç, "Ciğerdendir"

CİHANGİR: Aydınlanan gün herkesi korkutur Cihan-gir'de. Güneşle birlikte gizli gerçekler apaçık ortaya çıktığında bir felaket olabilir. İşte sabun köpüğü eğlenceler,

taşkın duygusal şovlar ve snob süzüşmeler aracılığıyla bu felaketlerin sürekli ertelenmek istendiği koca bir infaz bahçesidir Cihangir... *Ruha sinmiş beyhudelik duygusunun birkaç dakika daha ötelenebilmesi için biteviye sahte eğlenceler yaşamak istemenin mekânı ya da...* Beton binaların arkasında uzanan tarihî yarımada, en üst kata çıkacak cesareti olanlara başka bir âlem sunar. Fonda "Nights in White Satin" çalar. Şarkı, "Seni seviyorum," diye aşkını haykırdığı anda bir kar tanesi konar terastan uzanan ele.

Hikmet Temel Akarsu, "Şafak Vakti Cihangir"

CRISTINA NILSSON: Stockholm'de kentin bittiği yere doğru yuvarlanan, arayış içinde bir adam. Aranan bir kadın. Rehberde tam tamına yirmi yedi sayfa yer tutar Cristina Nilsson ismi. Oysa bulmak istediğinin yaşadığı sokağı, sadece bir kez görmüştür anlatıcı, bu bilgiyle iz sürer ve... bütün bu çabanın ardında, onu bırakmayan, tanımlayamadığı bir boşluk vardır. *İnsanı döndürüp dolastırıp aynı yere getiren ıssız sokaklar gibi.*

Demir Özlü, "Cristina Nilsson'u Aramak"

CUMARTESİ ANNELERİ: Galatasaray Lisesi'nin önüne gitti *Ah Annem*. Günlerden bir cumartesi. *Kadınlardan biri annemin omuzlarından tutup konuştu. Anlamadı annem. Hoş geldin, diyormuş. Hoş bulduk, hoş bulduk, dedi "Ah annem." Hiç böyle demezdim ben. "Anacım, ana sultan, molla hanım" derdim de bunu bilmezdim. Geçip aralarına oturdu, torbasını açıp çerçeveyi çıkardı, içinde vesikalık fotoğrafım.*

Üzerimizden sesler, kokular, kuşlar geçti. Ahmet Büke, tarihin sayfalarında yer aldırılmayan Cumartesi Anneleri'nin hiçbir zaman unutulmamasını sağlar "Mahur Beste" siyle. İlerisi için bir ilaç olacaktır öykü belki de.

Ahmet Büke, "Mahur Beste"

ÇADIR: Karanlık bir gecede doğup hızla büyüyen İns'in doğayı keşfetmek için anası, babası, kadını ve keçisiyle yollara düşüş hikâyesi. Zaman bildiğimizden farklı iller öyküde. Bir vakit gelir, gördüğünün ötesini keşif için bir küçük çadır kurdurur. Onun üstüne daha büyüğünü ve hepsini kapsayan daha da büyüğünü. Sonra, *en içteki küçük çadıra girdi. Her çadırdan geçişte onun çulunu indirdi ve karanlığı artırdı. Küçük çadırda başına bir ay postu saldı. Kollarındaki kuvvetle başını sıktı ve onu toprağa kadar indirdi ve karanlığın ve sıcaklığın içinde düşünceye vardı. Anlamak istedi.*

Kelimesiz kalana, sonra da hayatın anlamını çözecek tek kelimeyi bulana ve dönüşene dek vazgeçmedi. Sonunda, *İns çadırında merhametle gülümseyerek kendi kendine ilk cümleyi söyledi. "Ey yeryüzü değişeceksin; ey insanlar değişeceksiniz."*

Bir şairin dilinden, devrik olmayan, kısa, öz cümleler. Masalsı bir anlatım.

Cahit Zarifoğlu, "İns"

ÇALINTI: Belki bir tümör, belki de kabına sığmayan bir zihnin çılgınydı korkunç baş ağrısının sebebi. Fakat daha büyük bir endişesi, daha doğrusu saplantısı vardı Ga-

fur'un. *Fikirlerinin çalınması*. Josef K. gibi saçma sapan bir sebeple dolaştığı mahkeme koridorlarında başlayıp Gregor Samsa misali dönüşümüne giden yolculuğu, bu saplantının kaynağı konusunda bolca ipucu barındırır. İzler, dünyayla kavgalı, öfkeli bir yazar adayının, yazar olmayı mı, yoksa fikirlerin çalınması tehlikesiyle dolu yazarlığa giden yolu mu daha çok sevdiği sorusuyla baş başa bırakır. Önündekileri silip süpürten açlığının sebebi de bu sorunun cevabında gizlidir.

Samet Ağaoğlu, “Öğretmen Gafur”

ÇAMUR: Mevlüdanne'nin *merdiveninin havn dökülmüş bir halı yolluk serilmiş basamaklarından* hızla iner. *Sebilhane bardakları gibi sıralanmış çamurlu ayakkabılardan birini giyer, merdiven altına kapatılan cezası dolunca özgürlüğe koşan çocukların sevinciyle* çocukluğunun geçtiği sokaklara çıkarır bizi. Yolda rastladığımız Ehliman Amca'nın elinden tutar, masalcı teyzenin *limon çiçeği* kokan evinden içeriye gireriz. Mahallenin bütün çocuklarının uğrak yeri olan bu evde yaşayan yaşlı kadına tepsi tepsi yemek taşır çocuk. Sıra arkadaşının getirdiği ayıp yerleri kapatılmış resimli mecmualara bakarken ergenlik kabarmır içinde. İlk deneyime dair çocuksu bir yalan söyleyiverir olurluğunu düşünmeden.

“Ya ölürsen?”

Balmumundan farksız yüzünde bir gülümseme görülüyor. “Daha neler! Hele n'ettin. Dur bakalım, büyüyeceksin, sarhoş olacaksın, ben olmazsam çeşmenin çamurundan kim çeker seni?”

Mustafa Balel,

“Ayıp Yerleri Yanlış Konmuş Resimler”

ÇERBETAN: “Ne metin üç boyutludur ne de harita,” demiş bir söyleşisinde. Bir dünya haritasında “dünyayı”

gördüğünü sanmak, bir metinde “bütün boyutlara” ulaşmak... İmkânsızlıklar... Bütün bu imkânsızlıklar Yücel Balku’nun edebiyatında aralık kapılara dönüşür. Parmagınızın ucuyla itebileceğiniz, ardındaki gizlere ulaşabilmek için cesarettten başka hiçbir şeye ihtiyacınızın olmadığı öykü kapıları... Iğdır’dan, İstanbul’dan, Sakarya’dan ve elbette Bursa’dan geçen bir çizgi... “Doğanın ritimlerinden kopmamış zaman anlayışı, ölümü de doğanın içinde bir anormallik olarak algılar. Cesaret de budur zaten son kertede: Ölümü umursamamak, ölümü meşru ve yakın bilmek,” demiş bir başka yerde. Çerbetan’a gelince; okumak gerek, *Sükût Ayyuka Çıkar*’daki Kâfdili adlı güzel öyküyü... *Ondan ve her şeyden geriye bir tek sen kaldın Çerbetan bembeyaz kâğıdın üstünde. Dediğin gibi: Bitti. Senden sonrasını anlatacak tek bir kelime bile yok artık.*

Yücel Balku, “Kâfdili”

ÇERİBAŞI: Erkenden gelmiştir çeribaşlığı Mamuş’a. Topluluğun ona güveni tamdır da kolay değildir baş olmak. Gamo’nun oğlu Cemal kuyuya düşünce onu çıkarmak da Mamuş’un görevidir. Bir bahar günü, gökyüzünü uçurtmalar boyarken, *sesvermez* bir karanlığın dibinde, şahidi olduğu acılarla yüzleşir Mamuş. Gayya kuyusunun cehenneminde zamanı yitirse de, doğruyu korumak ona düşer. Herkes için tekrar iner. Engin Çetinbağ, *kuyunun içinde bir Mamuş, Mamuş’un içinde bir kuyu* ile başa bırakır.

Engin Çetinbağ, “Gayya”

ÇEYİZ: *Abla çeyiz odasında müzeyi gezdiren bir rehber gibiydi. Dalın yaprağı, yaprağın çiçeği canlı renklerle sarmaladığı işlemeli örtüleri, dantelleri, ipekleri, satenleri, pikeleri, taftaları... kaç lira olduğunu kimin ne zaman, nasıl yaptığı-*

nı anlatırken kızına iyi şeyler veren bir annenin övüncü vardı sesinde. Ziyarete gelen bir dostun karşılanış sahnesidir bu cümleler ve onu hayrete düşürür; çünkü bildiği, tanıdığı insanı yitirmişti adeta.

... ranza sohbetlerinin ateşli, inançlı, kişilikli Gönül'ü... Bizim âdetlerimize gösteriş derdi. Kişilik yetersizliğinin, geriliğinin kanıtıdır. Ne istediğini bilen, çizgisi olan insanın mutluluğuna hiçbir katkısı olamazdı, çağın çoktan gerisinde kalmış evlilik geleneğimizin. Bireyselleşme diye başladılar... Gelişimin ortasında sırttan törelere boyun eğmeleri nesillerin uyuurgezerliği, sürüye katılmaları, diye yorumlayan Gönül. Neredesin Şimdi?

Zehra Tırıl, "Gönül"

ÇIĞLIK: Merdivenlere kondular, gece kadar siyahtılar, yaklaştıkça akşamla yatsı arası o kıvrıkcık karanlık rengini aldı suretleri. Çığlık. Bir karasevda çığlığı gibi derin, yaralayıcı. Çığlık. Bir ünlem. Gecede, kestane karanlığı. Sonra çığlık. Önce çığlık. Hemen çığlık.

Osman, karanlık gecede, karısı Zeynep'in gözleri önünde kurşunlanır.

Osman susuyor.

Ebediyen susacak.

Susacak.

Zeynep'e kalan bir çığlık, nefessiz kalana kadar.

Müge İplikçi, "Yargısız Gece"

ÇIPLAK FOTOĞRAFLAR: Müzeyyen Hanım'ın kocasından kalan en değerli hatırası, gençliğinde çekilmiş çıplak fotoğrafları evine giren hırsızlar tarafında çalındığında, kendisini tamamen soyulmuş, çırpçıplak kalmış hisseder. Doğan Yarıcı, "Bir Deste Suret"ine bakar geçmişin.

Bana nasıl anlatacağını bilemiyordu ama. Sırf bu yüzden çocuk doğursun istememişti kocası. "Bir gün döner bakar-

sın gençliğine, vücudunun yaydığı ışığa, eşsiz güzelliğine, senin her bir kıvrımına nasıl âşık olduğuma," deyip basmıştı deklanşöre, sevişmişlerdi üzerinde her birinin. Yitip gitmişti, polise söyleyemediği, kimseye söyleyemeyeceği, onun için tek değerli şey elinde değildi artık.

Doğan Yarıcı, "Bir Deste Suret"

ÇOCUK GELİN: Suspus oturur düğününde çocuk gelin. Havadaki pus bütün ağızları lal eder. Damat ortada, zafer çığlıkları atan, baltası eksik savaşçı gibidir. Dünürler evcilik oyunu oynar. Sahte mutluluk nidalarını bir tek çocuk gelin Dilan duymaz. Dilan Kız'ın öyküsüne şahitlik edenler bilir ki Dilan Kız doğuştan "lal" olmasına karşılık kalpten konuşur. Her şeyi duyar bilir. Her şeyi bilen duyan yalnız o kalmaz. Aybastı köyünün sakinleri onun acısına ortak olur. Gökçe Parlakyıldız, öyküsünü masalsı bir dille kurarken, çocuk gelinlerin sessiz çığlığı, hepimizi vicdanımızla baş başa bırakır.

Gökçe Parlakyıldız, "Aybastı Efsanesi"

ÇOCUKLAR: Eşek, ihtiyar adam, buğday değirmeni çamurdan. Buğday çuvalı da susamdan. Değirmenden gelen suyun ulaştığı ovanın iki yanındaki meyve ağaçları saman çöpünden. Şehirse toprağın üzerine çizilen kare ve dikdörtgen çerçevelerden ibaret. Efendisinin el verdiği kahramanın son durağı, her yerde arayıp anca bulduğudur bu şehir. Burada kalır. Balçık değirmenden akan, parmak kalınlığındaki suya yansıyan çocuğun yüzündeki ifadeye yerleşir. *Bu ifade. Yani orada hem saklı, hem aşikâr olan şey. Yani ezelden beri bildiğimiz bir şey. Sonra unuttuğumuz o şey. Gülün yaprağı, kokusu, rengi, gövdesi, dikenini bize anlattığı, lakin bizde daha fazlası, aslı olan şey.*

Mustafa Kutlu, "Cüz Gülü"

ÇUHA: *Bir sigara almak için paketi başaşağı edip salladığında, çuhanın üstüne bir tutam kırılmış tütün döküldü. Sigaraların zamanla gevşeyen ağızlarından elenmiş olmalıydı paketin dibine. Yer yer sigara yanıklarıyla kararmış koyu yeşil çuhanın pürüklü dokusu üzerindeki bu toprak rengi tütün kırıntıları bükümlü bir remildi ona uzak bir masalın gizlerini fısıldayan. Uzamı topladı bu eğri büğrü biçimleri ve tüm sırrı cebine doldurdu, bilmesin diye günışığı onun bildiklerini. Böylece gün, ayırdında olmaksızın bilisizliğinin, gölgelere soldu.*

Ali Teoman, “Remil”

D

DALLAS: 80'ler. Toplumsal belleğimizin ortak paydası. Kültürel emperyalizm. Heyecan fırtınası. Bebeklerine Bobby adını vermek isteyenlerden, Dallas'a gitmek için evinden kaçanlara uzanan bir histeri krizi... Yaratı Vakfı üyeleri de bu histeri krizine katılır. Büyük sanatçıya Türkiye'de ne kadar sevildiğini göstermek için bir örnek Sue Ellen başı yaptıran *dilbilir* annelerimiz. *Körebe* gazetesinin açtığı yarışmayı kazanıp Sue Ellen'la "tipik" bir Türk akşam yemeği hakkını kazanan "tipik" Türk erkeği Recep Alkan. Roze şarap, kırık dökük bir sohbet, sessizlikler, şişen ayaklar... Histeriye atılan tokat gibi çınlayan ironik satırlar. Tomris Uyar'ın günümüzdeki kılıkları ve düşleriyle var ettiği masal kahramanları, Sue Ellen ve Recep... Tarihi buluşmadan geriye Recep'in teslim etmeyi unuttuğu bir çift patik ve ışıksız geceyi bölen bir sesleniş kalır.

Tomris Uyar,
"Sue Ellen ile Recep'in Kaçınılmaz Karşılaşması"

DAMAT: "Bir süredir kayınpederimin alzheimer hastalığına yakalandığından şüpheleniyordum ama başta karım Nejla olmak üzere, bunu kimseye inandıramıyordum," der Cengiz. Kayınpederinin hastalığa yakalandığından emindir

ama karısını da baldızını da bir türlü buna inandıramaz. Bilim dergisinde okuduğu makaleyi anlatması da işe yaramaz. Artık aile büyüğüne hastalık yakıştırmaları yapan kötü damattır. Bir gece uykularını bölen bir kaybolma hadisesiyle gerçek ortaya çıkar. En az gelin olmak kadar zordur bu coğrafyada damat olmak.

Sezgin Kaymaz, “Yakın Hafıza”

DAR SOKAK: Sarsıcı bir sevda öyküsünün etkileyici bir karakteri olarak çıkar karşımıza kentin doğusundaki daracık sokak. Her şeyin çok çabuk eskidiği bir çağda akasyaları savunan, güz yapraklarını sevdalıların üstüne döken dar sokak. İncinmiş bir sevdanın ağızda bıraktığı acıdan uzak, tepeden turnağa giyindikleri sevdayla taşlarına basmaya gelen kumruları dört mevsim ağırlayan sokak. Daracık bir sokağa evreni, sığağıyla soğugaıyla, karıyla yağmuruyla mevsimleri, sevdadan siteme, umuttan adanmışlığa nice duygusuyla insanlığı sığdıran bir öyküdür bu. Anlatıcı/kocas/annesi/delikanlı/kız akasyaların gölgesindedir; evdedir, dışarıdadır, içeridedir, özgürdür, tutukludur, dar sokaktadır... sevdalıdır. Adalet Ağaoğlu'nun öyküsü sevdanın her halini bir nakış gibi işler okurun zihnine...

Adalet Ağaoğlu, “Savun Sevdam Sen Savun”

DARBE: *Hatırlarsanız, darbenin açıklandığı gece binlerce insan Taksim Alanı'nda toplanıp ellerinde meşalelerle sessiz bir gösteri yapmışlardı. Bu olayın hemen ardından cunta konseyi, bir ay süreyle Taksim'e tank ve asker yığarak insanların oraya girmesini engellemiştir. Politik olaylardan uzak tutmak için bir turizm merkezi haline getirilir Taksim. Oysa üçüncü darbe neredeyse Taksim'de başlar. Meydanı çevreleyen binaların, özellikle de otelin terasından izler insanlar olanları. Bir sayfanın üzerine dağılmış nok-*

talama işaretleri gibi görünür alandakiler. Toplumların tarihine meydanlar not düşer. Memleketin, darbe tarihinin açık kütüphanesidir Taksim.

İsmail Güzelsoy, "Taksim"

DARON: Çok katmanlı, kat kat açılan öykünün ortasında bir filiz gibi durur Daron. Suren Amca'nın, doğduğu ve hiç görmediği halde özlemini çektiği yerdir. *Yüzü Muş haritası olur, kendisi de o haritanın içinde yitip gider* anlatıcının anılarında. Oraya gömülmek ister. Ayağının dibinde Muş Ovası'nın uzamasını, başını bir dut ağacının beklemesini, rüzgârın esmesini... İnsanın toprağından ayrılmasıyla, o topraklarda bıraktıklarıyla atmaya devam eden kalplerin sesi duyulur Jaklin Çelik'in öyküsünde. Suren Amca'nın tek mirası Muş Ovası şiiri gurbet çekene deva gibidir, süren onca kavganın içinde.

Jaklin Çelik, "Taze Gelin"

DAYIOĞLU: Vüs'at O. Bener'in kısa öyküsünde, bilincin en derinlerinden karabasana sızan bir gulyabani gibidir Dayıoğlu. Dayıoğlu sapanla serçe avlar, meşin önlüğüne doldurur kuşları. Dayıoğlu serçelerin kafalarını koparır, göğüslerini yarar, yüreklerini yer çiğ çiğ. Dayıoğlu secdeye kapanmış ninenin öldüğünü söyler, üç yıl önce de ölmüştü der. Karabasan sürer, gider. Taşranın sıkıntısı, büyük aile içindeki yalnızlığa döner... Ölümün sıkıntısı, yaşamın koşuşturmasına döner. Kısacık metin büyük ustanın kaleminde dev bir yapıta döner.

Vüs'at O. Bener, "Nine"

DEDE-TORUN: *Hayat mücadelesinde bütün cesaretimi kıran, tahakkukuna imkân bulamadığım arzularımdır.* Dede torununun günlüğünü bulur tesadüfen. Okumaması gerektiğini bile okur. Bir derdi olup olmadığını me-

rak eder. Torun, bir sayfaya, "Ah bu kitapları satın almayı o kadar isterdim ki. Ne olurdu bu kitaplar benim olsaydı. Bir de bisikletim," yazmıştır. Dede, torununun dileğini yerine getirmeye karar verir. Onun, kendisi gibi az kitap okumasına razı gelmeyecektir. Hayatını yazdığı defterlerini gazete kâğıdına sarar, kitaplarını okumadığı ama hayran olduğu yazarın evinin yolunu tutar.

Samim Kocagöz, "Bir Garip Kişi"

DELİK: *Alnıma bir delik açmam gerekiyordu. Bir deliğe, alnımın ortasında idare eder büyüklükte bir deliğe acil olarak ihtiyacım vardı,* diye başlar Mehmet Erte'nin öyküsü. Sessizce çoğalan toplumsal deliliğimize son derece sert başlık atar. Şiirli, bıçak gibi keskin, zihni donduran.

Mehmet Erte, "Delik"

DELİKANLI: Yılın bu zamanları **Istrancalar'**dan inen sert yel, önüne kattığı sarı sıcağı sürükleyerek tüm ovayı baştan sona kavurur. Sıcaktan bunalan delikanlı, tozdan korunmak için yüzüne doladığı örtüyü biraz gevşeterek, ilerideki bir grup atlı ve önlerinde koşturan çocuğa dikkat kesilir. Gelenler hükümetin adamı mı ola acep? Öyle ya! Seller ve arkasından gelen kuraklıktan sonra, civarda at mı kalmıştı ki, hele bir de böyle eşkin yürüye.

Çocuğun kaçışından işi anlayan köylüler birer birer savuşuyorlar, kapılar kapanıyor, arkasına destekler vuruluyor, mazgallardan rengi uçmuş fesli, yemenili başlar gözüktüyor, kayboluyordu.

Ne için geldikleri çok bellidir ama ne babasında ne de köylüde zırnık vardır. Bu işin sonunun kötüye varacağı çok bellidir. Afetlerden kurtardıkları az buçuk rızıklarını saklamış köylülerin başlarına gelecek bellidir. Eve varınca, bahçedeki sıska sarıkızı çekiştirerek ambara götürmeye çalışırken tek derdi, hiç olmazsa akmasa da damla-

yan sütü, yoğurdu kurtarmaktır. Bin bir güçlkle inatçı hayvanı içeri soktuktan sonra kapıyı sessizce kapatır, başındaki örtüyü çözerek fırlatıp atar. Az sonra kapının ardında yaşanacak arbedeyi kestirebilse de, o kapı tekrar açıldığında eline bulaşacak kanı tabii ki tahmin edememektedir.

Fahri Celâl Göktulga, “Salgın”

DEMİR TOZU: Kocanın kabına sığmak zorunda bırakılan kadınların resmigeçidinde rastlarız ona. *Ben bir tornacının karısı olsaydım eğer... yatak yorgan, yastık çarşaf demir kokardı, soğuk soğuk.* Kaynanasının başıyla usulca desteklediği kararları verebilen, çevrenin gözünden kendine baktıkça küçülen, ezilen zavallı bir hamile. “Konu komşu ne der?” çerçevesinde yaşamaya mahkûm edilen öteki kadınlarda olduğu gibi onun da içindeki zenginlik sakatlanarak da olsa çıkıverir bir yerden. Doktorun teşhis ettiği demir eksikliğini, kocasının üstünden dökülen demir tozlarını yutarak gidermeye çalışan tornacının karısı gibi.

Hatice Meryem, “Tornacının Karısı”

DENİZ YOLCULARI: “Şehirde yaşayanlar birbirlerine yabancı yaşar, yabancı ölürler,” der Halikarnas Balıkçısı, “oysa gemi yolcuları önce birbirlerine yabancı olsalar da aradan bir-iki gün geçince bu duygu ortadan kaybolur.” Güverte yolcularına saç maşası satmaya çalışan adam, tezkere almış köylerine dönerken yavuklularına hediye saç maşası alan erler, hayal dünyası geniş –sekiz yaşındaki– çapkın oğlan çocuğu, küçük oğlanın gönlünü bir avuç tuzlanmış fıstıkla çalan otuz beş yaşlarındaki köy öğretmeni kadın, baktığı kadında ürpermelere neden olan denizci Davut, bütün bu insanlık sergisine gezmiş bir eleştirmen edasıyla, “*İnsan ne muammalı mahlûktur,*” deyive-

ren ihtiyar ikinci kaptan... Sayısız öyküsünde olduğu gibi bu öyküsünde de Halikarnas Balıkçısı'nın (Cevat Şakir Kabaağaçlı) kaleminden tuzlu su damlamaktadır.

Halikarnas Balıkçısı, "Alabanda"

DEPREM: *"Herkes acılarıyla, sevinçleriyle, mutluluklarıyla, avuntularıyla yaşarken, herkes yaşarken bu şehirde, bir gece şiddetli bir deprem olacak. Uyuyor ya da uyanık olacağız, bekliyor ya da kavuşmuş olacağız. Korkunç gürültü hepimizi irkiltecek. Yan odada uyuyan çocuklarımızı kucaklamak isteyeceğiz, yetişemeyeceğiz,"* diyor Şebnem İşigüzel, "Ters Akan Deniz" adlı öyküsünde. Anlatıcının iç kırıklarını, daha önce yaşadığımız ama çarçabuk unuttuğumuz fay kırıklarıyla yüzleştiriyor. Koca şehrin cadde-lerinin, yokuşlarının, şairlerinin, öykücülerinin, hatta *parazzilerinin* bile kaybolup gideceğini hatırlatıyor. Bu yüzleşme çıkmaz bir sokakta, soluksuz bırakıyor.

Şebnem İşigüzel, "Ters Akan Deniz"

DERSİM: Haydar Karataş, kılam çalar gibi anlatır Dersim'i. Dili, rüzgâr gibidir, su akaçlarının, derelerin içine saklanmış küçük köylerin içinden geçer, yonca tarlasının ortasındaki cevizi sürükler. Vadinin, *yıkılmış evlerin üstüne şemsiye olmuş Gola Ostora Dağı'nın*, söğüdün, 1938 öncesi burada yaşayanlardan kalma *salkım saçak yer tutan kara erik ağacının*, fokurdayan pınar sularının, dağa, toprağa inleyen acıların sesine kulak verir. Hikâyesi, efsanesi, masalları, ıssız evleri, öldürülen çocukları için ağlayan anaları çoktur Dersim'in. Havasını, insanını, geçmişini koklar. Masalın bittiği o gecenin iniltilerinden ölüler içinde oturan küçük bir kız çocuğunun korkusu taşınır bugüne.

Haydar Karataş, "Masal Bitti O Gece"

DEVİRİM: Anlatıcı sinirli. Devrim yapacak! O, alışveriş merkezleriyle dolu büyükşehrin kalabalığında duyarsız insanlara tepkisiz kalamaz. Onları gördükçe artar nefreti, şiddeti düşlemeye başlar. Bir kere sistemin başında tek adam olacak, demokrasi çok bu insanlara! “*Aşkitom,*” diyen mi var, çat vurulacak. Sabah uykusu açılmadan futbol konuşan mı var, çat çat. Eşcinsel düşmanları hadım edilecek, *kıro* etiketi yapıştıranların dişleri sökülecek. Kahramanımız halkından nefret eden bir beylerbeyi mi olacak? Oysa yazdıkları hiç öyle değil. Onlarda hep sevgi ve huzur var, doğa var. Yozlaşan çevreyle kendini kaybeden bir “delinin” devrim hayalleri, Onur Caymaz’ın kalemıyla manifestoya dönüşüyor.

Onur Caymaz, “Mahallenin Delisi”

DİLSİZLİK: Dedesinin intihar haberi, *bozuk olan neyse onu düzeltmek için* gittikleri adada yakalar anlatıcı ve karısını. *Dalgın* hayatlarındaki sessizliği belirginleştirir bu ölüm. *Soğuk sessizliğin ortasındaki nakarat* gibi sadece dede konuşulur. Neden ararlarken, “*38’den bahseder miydi hiç?*” sorusu suskunluğa yenilir. Konuşmanın *insana verilmiş en güzel hediye* olduğunu düşünen karısıyla ulaşamazlar birbirlerine. Çünkü zihni, *bir sınırın*, onarılamayacak şekilde *aşıldığı* düşüncesiyle dolarken, *anlayamadığı bir şey* anlatıcının bütün sözcüklerini ölü ve yabancı kılmaktadır. Geveze bir *dilsizliğe* hapsolmuşlarken, “*Bu kadar yaşamamız günahtır,*” diyen dedesiyle birlikte bütün ölümler içindedir kendisinin. İçindeki ölümleri kimlerin, nasıl yatıştıracağını bilememesinin çaresizliği ve yaşanan yıkımların, sağ kalma utancının açtığı vicdan yarasıyla yüzleştğinde bir soru kalır; “*Şimdi kim, neyi, nasıl onarabilir?*” Kim bilir, belki de *yaşayanların konuşmaya başlayabilmesi için önce ölümlerin konuşması gereklidir.*

Ayhan Geçgin, “Yıkımın Tarihi”

DİRENMEK:

Kanatları kül kül bir ıssız güvercindi o, doğudan.

Susuzluklardan.

Sislerden.

Yağmurlardan.

Soğuk.

Direnmek zor. Ayrılıklara, sancılara, karanlıklara... Her şeye... Her şeye! Direnmek zor! Direnmek!

Dirilmek için yazmak gereklidir, kurtulmak için, arınmak için. Yazan, yalnızdır, iç sesi eşlikçisidir. Seyit Göktepe, ruhumuzun karmaşalarıyla ilgilenir. Duyguları, hece hece notalara döker.

Seyit Göktepe, "Bir Odada Yapayalnız"

DOSTOYEVSKİ: *"İnsan bir şey isterse, mutlaka gerçekleştirir,"* diye başlar Buket Uzuner'in öyküsü. Anlatıcı, Dostoyevski'nin izini sürebilmek için usul usul, yıllarca bekler ve en sonunda parasını denkleştirdiğinde, bir turla St. Petersburg'a gider. Kuznetsiy Sokağı'ndaki eve vardığında, Dostoyevski, *Karamazov Kardeşler'i* yazmakla meşguldür. Zamanın olmadığı bir boyutta, Dostoyevski'yle romanları, yaşamı, Puşkin, Turgenyev hakkında konuşur. Sormak istediği binlerce sorusu vardır anlatıcının, Dostoyevski'ninse yüzyıl sonrası hakkında merak ettiği tek bir şey: *İnsanoğlu mutlu mu? Acılar çekiyor mu? İnançlarını koruyabildi mi? Tümünden yitirdi mi hepsini yoksa?*

Buket Uzuner, "St. Petersburg'da Feodor Diye Biri"

DUBAİ: Bir deneme metni gibi başlar Orhan Duru'nun kısa anlatısı. Şehri talan edenlerden savaş tellallığıyla cebini dolduran kapitalizme, gökdelenlerden tüketim çılgınlığına çok konuda söyleyecekleri vardır ustanın. Bir "günümüz okuması" yapar kuşbakışı uçuşla. Dubai'den başladığı uçuşunda Guantanamo'ya dek kanat çırpır. Dümbelek havalarıyla başladığı yolculuğunu Yoko Ono'

nun sesiyle noktalar. Öykü açısından ilginç olan, deneme havasındaki gidişatın sınırı muğlak bir bölgede gökdelen-birey çatışmasına dönüşen bir tonda noktalanmasıdır. Çatışmanın sonunda gökdelenin güvenlik görevlisi, anlatıcıya –Orhan Duru’ya– acıyarak şunu söyler:

“Alışveriş kültürünü geliştirmek için kurslara giderseniz o zaman belki kurtulursunuz.”

Orhan Duru, “Dubai ve Dümbelek”

DUVAR: Berlin, 4 Ekim 1990, iki Almanya’nın resmen birleşmesi, Berlin Duvarı’nın yıkılışı. Duvarın yıkılmasını takip eden eğlenceler bitip sabah olduğunda çöpçüler bir erkek cesedi bulur. Kalbi durduğu için öldüğü sanılır. Üzerinden kimlik veya eşya çıkmaz. *Kimliğim yok, yaşımda. Cinayet dedikleri yüz binlerce yıl önce işlendi. Bu hangi duvar, hangi kapı, hangi taş yığını, kaçınca gece, kaçınca şafak? Bu kaçınca ölümüm benim? Başımı duvara yasladığımda, duvarın hangi yanında Doğu’da mı, Batı’da mı olduğumu düşünmedim hiç.* Oya Baydar bu kimliksiz cesetle, haksız yere öldüren, öldürülen insanları anlatır. Yer Almanya değildir belki, duvar da Berlin Duvarı değildir. Sonuçta ne olursa olsun, insan kimliksiz ölür gider bir gün işte.

Oya Baydar, “Brandenburg Kapısında Ölüm”

DÜĞÜN DAVETİYESİ: *Oturdum, davetiyedeki yanlışları düzelttim, bastıra bastıra.. “de”leri, “da”ları bir güzel adam ettim. Davetiyenin üstündeki pullu çiçekleri karaladım. Düğün tarihini ve mekânı değiştirdim. Sevindim. İnanmıyorum nasılsa, dedim. Neye? Bilmeden. Davetiyelerin yaldızlı, ihtişamlı görüntülerinin altında yazım hataları. Evliliklerin yaldızlı, ihtişamlı görüntülerinin altında hayat hataları. Gökhan Yılmaz bu kısa öyküsünde, davetiyelerden yola çıkarak evlilik kurumunu sorgular.*

Gökhan Yılmaz, “Davet İyelik”

E

EBEDÎ DÖNÜŞ: Anlatıcı, adeta ebedî dönüşün farkında olan bir üstinsandır. Tepkisizdir, sadece Handan'ı izler. Handan ayıp nedir bilmez, daha doğrusu kabul etmez, doğruları için korkmaz, slogan atar, halay çeker. Sabahlara kadar konuşur; "*Kapitalizm, sosyalizm, işçi ücretleri, artık sermaye, kızlık zarı, namus, namus, iffet, kürdan, kürtaç, benzin...*" Öykü, Sütsan, Esem Lastik Ayakkabı gibi detayları barındırmasa günümüzü anlattığı söylenebilir. İşte tam bu noktada ebedî dönüşün içinde olanın sadece anlatıcı değil, hepimiz olduğu fark edilir.

İlhan Durusel, "İl/Han/Dan | Yürüyüş, Halay, Kıbrıs"

EFRASİYAB: Hazinesiyle ünlü bir masal kahramanı; Uzun İhsan Efendi'yi takip eden Ölüm ve Cezzar Dede'nin anlattıkları hikâyelerin isim babası.

Hazinesi ise Cezzar Dede'nin tatlı yalanındaki gibi Kaf Dağı'nda bir mağarada değil, Ölüm'ün bile yüzündeki mührü kıracak olan minik bir kız çocuğunun çehresinde gizli. Belki de çocuğun dinlediği masallardan yüzüne kazınan tebessümün ta kendisi.

Kazanmak için değil de alınan zevk için oynanan bir oyunun hikâyeleri, masalları nihayetinde, İhsan Oktay Anar evreninin ufak bir tezahürü. Bu kadar kahramanı, kurgu-

yu, metaforu, aforizma ve göndermeleri yüreğinizden süzüp baktığınızdaysa elinizde kalan, bir cennet bahçesi. Her seferinde aynı soru:

Uzun İhsan Efendi'nin gerçekliği miyiz? Yoksa İhsan Oktay Anar'ın rüyası mı?

İhsan Oktay Anar, "Efrasiyab'ın Hikâyeleri"

EMEKLİLİK: *Müdür Bey'in "Artık bütün vakitler senin Asım Bey, dansı başımıza," deyip elceğiyle bileğime taktığı, altında "Emeklilik Hatırası-DSİ" yazan saatime bakarım: 7:30. Asım Bey emekli olduktan sonra da sabahın erken saatinde uyanmaya devam eder. Hayatın yükünü birlikte taşıdıkları evrak çantasıyla göz göze gelir. İkisi de mahcuptur. Çünkü ikisinin de gidecek yeri yoktur.*

Kadri Öztopçu, "Simsiyah"

ERİK PESTİLİ: *Evde yokun, yoksulun, fukaranın destekçisiyken de; devlete karşı çıkıp onun kurumlarını eleştirip karakolluk olduğunda da kardeşlerinden ayırıştır Vedat. Onca mal ve paraya karşın parasız yatılı okumuştur. Oysa koskoca ağa oğludur, hem öyle devşirme ağa değil, buranın fakir doyurarı, adam kayıram...*

Evi çekip çevirirken zenginin malına çalışanın hain olduğuna inanır anası. "Bu evin horantası, çarşı-pazar erzakıyla doyurulmaz," der. Turşu kurar, tarhana karar yoğurda, erişte keser. Uğraşıp didinip Vedat'ın en sevdiği ekşi erik pestillerini de kurutur ama yemek kısmet olmaz bu kez... Füzuzan'ın anlatım ustalığı, iç burkan acıları incecik bir dille, sakınmadan ipe serer.

Füzuzan, "Su Ustası Miraç"

ERNESTO: *Orhan Duru'nun öyküsü 2 Haziran 1970 tarihli Cumhuriyet'te, Sanat Edebiyat ekinin 2. sayısında yayımlanır: Görünüşte çelimsizdi ama güçlüydü yüreğinde*

Ernesto, sakalları ve brykleriyle birlikte, sırtında Hergele meydanında satılan ucuz ve eski bir parka, ayağında Amerikan botu. Müthiş bir yoksulluk içindeydi ama alıyordu yaşama gücünü inancından ve kadınlar katındaki çekiciliğinden. Gene de sonu hüznü bitiyordu bütün aşklarının. Şimdi ise seviyordu çılgınca Tanca Pavyon'dan Cemile'yi ki vardı onun dünya sorunlarını kapsayan bir göğsü... Böyle başlar öykü; Ernesto'nun kallesçe, insafsızca öldürölmesi ve beline kadar soyulu, göğsünde kurşun delikleriyle soğuk morg masasına uzatılmış fotoğrafının dünyaya dağılışı, yazarın kaleminde başka bir düzleme, kurmacanın uçsuz bucaksız "özgürlük" alanına taşınır. Saygı duruşunun, özgürleştirmenin, içselleştirmenin, kurgunun, dilin, kısa öykünün en seçkin örneklerinden biridir Ernesto!

Orhan Duru'nun "Ernesto" isimli öyküsünün yayımlanmasından üç ay sonra, 5 Eylül 1970'te, yine *Cumhuriyet* gazetesinde Erdal Öz'ün bir öyküsü yayımlanır; cümle tamamlaması, saygı duruşu, süreklilik, edebiyatın paylaşım alanında çoğalma/çoğaltma... Önce Ernesto Che Guevera'nın işbirlikçi Bolivya ordusu askerleri tarafından ayaklarından yaralanarak yakalanışını, savunmasız bedeninin makineli tüfekle taranmasını, cesedinin sergilenişini tüyler ürperten bir dille anlatır Erdal Öz... Öyküsünün ikinci bölümünde ise Ernesto'yu yazmak için masasının başına oturmuş, "az gelişmiş, çok sömürölmüş uzak bir ülkenin" yazarı vardır; hem de Ernesto'nun konuşan/yorumlayan/itiraz eden/şaşıran hayaliyle birlikte... Orhan Duru'dur bu yazar... Erdal Öz, Orhan Duru ile Ernesto'yu konuşturarak, hem gerçek/kurmaca tartışması yapar, hem de sevgili dostunun öyküsünü baştan aşağı çözümler. "Bir kere şunu iyi bilmeni isterim," der yazar/Orhan Duru, Ernesto'ya: "Sanatçıya karşılmaz. Özgürdür sanatçı. Üstelik her öykünün bir iç mantığı vardır." Öykünün ilk bölü-

münde bütün gerçekliğiyle anlattığı ölüm sahnesini, bir kere de kurmacanın iç mantığında yineler Erdal Öz. (Öykünün sonunda bir de “Yararlanılan kaynaklar” listesi verir Erdal Öz; listenin en önemli metni olarak da elbette Orhan Duru’nun öyküsünü gösterir.) “Ernesto” ve “Ernesto’ya Sataşma Var” edebiyatımızın birlikte güçlenen iki seçkin örneğidir. İki ustanın “dar alanda kısa paslaşmalarla” okuru büyülediği iki seçkin örnek...

Orhan Duru, “Ernesto”
Erdal Öz, “Ernesto’ya Sataşma Var”

EŞİK: Gelgitlerle dolu bir aşk hikâyesi. Bir kadın uğruna geri dönülen İstanbul. Aşkta, zamanda, mekânda ve yaşamda arada kalmış insanlar. Umutsuzca biten aşk, tekrar hüznün, tekrar Berlin. *İşte duvarın çoktan kalktığı, ama duvarlı hallerin özlendiği, özlene özlene unutulduğu o eşikteydi.* Şehri ayıran o dev halı yerine yerde beyaz bir çift çizgiye dönüşen, parçaları artık sadece hediyelik eşya dükkânlarında bulunan duvarın yerdeki izine *basarak Batı’ya geçme* adımımda.

Menekşe Toprak, “Doğu’da Bir Yerde”

F

FABRİKA: Küçücük dünyaları için büyük mücadeleler vermek zorunda olanların yazarıdır Orhan Kemal. Kovulduğu fabrikanın mahallesine bekçi olarak gelir Ali. Artık amele değil bekçidir. Adamdır. Bunu eski iş arkadaşlarına göstermek, anlatmak için yanar tutuşur. Her gün fabrika çıkışında onların yolunu gözler. Giderek mahalleyi değil, fabrikayı bekler olur. O, *yani Bekçi Ali, elleri arkasında, dehşetli bir gururu yüreğinde taşıyarak yürüyordu. Fakat... Neden? Hâlâ, hâlâ onu kimse fark etmedi.*
Orhan Kemal, "Mahalle Bekçisi Ali"

FAHİŞE: *Hayatı her gece ve her saat çılgın bir velvele içinde geçmiş bir mahlûk olan Madam Harden ve Kozlu madeni başmühendisi Cemil'in yasak aşk hikâyesi. Cemil'i, gözlerinin sihri ve handesinin füsûnuyla sanki binbir ağda sararak etkisi altına alan Madam Harden, onu dudakları kadar kırmızı ve tamamen kolsuz bir elbise ile baştan çıkarır. Şehvet yatağında giyilmiş siyah elbise ile de bu ilişkiden kurtulma çabasını engeller. Zaten, "ruhen fâhişe"dir. Aşkın değil, güçlü bir erkeğin iradesine sahip olmanın peşindedir Madam Harlen. Öykü boyunca bir kedi kadar yaltak, bir köpek gibi muti, daha ötesi, açık sözlüdür; "Sana kendimi bir müddet daha vermekte devam edersem,*

bu nimetin kadrini bil, zavallı Cemil! Hayatta bundan başka tadacağı hiçbir saadet yoktur!" der.

Nahid Sırrı Örik, "Kırmızı ve Siyah"

FAZLA MESAI: *Daha çok gayret. Yetmez bu kadarı. Buzdolabı gerek, çamaşır makinası gerek. Elektrik süpürgesi, dikiş makinesi, havagazı fırını. Gayret. Sık dişini. Biraz daha gayret. Cumartesi pazar yok. Sabah, akşam yok. Fazla mesai. Günde sekiz saat değil. On sekiz, yirmi sekiz, otuz sekiz saat. Buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, bir de kat. Gayret! Almak, daha çok almak, yeni-sini almak, bunun için mesaiye kalmak. Daha fazla almak için fazla mesaiye kalmak. Ve hayatın fazla mesaisi olmadığını bilerek günü güne eklemek.*

Ayhan Bozırat, "Biraz Daha Gayret"

FELEK: *Dayısının baktığı bir oğlanın gözünden gezdiğimiz köylerde hep yokluk vardır. Kazançları boğazlarına yetmez, olmaz, olamaz bir türlü. Dayısı önce kasaptır, sonra ayakkabı boyamaya başlar, tefecilerden kaçmak için şoför olur sonunda. "Felek senin de bir gününü görmedim / Çalındım çırpındım bir murada ermedim," ezgilerinin eşliğinde bir çıkış ararlar yolun sonuna geldiklerini fark etmeden. Hâlbuki zalim felek, hikâyeyi yazıp bitirmişti bile. Fukara adamın mesleği değişmekle alınyazısı değişmez bu kötüler dünyasında...*

Necati Güngör, "Yaşamak Bizden Uzak"

FERDİ: *Bangır bangır Ferdi çalıyor evde, zamanın çoğu evi gibi. Camlardan, aynalardan, duvarlarda asılı posterlerden dönüyor sesi Ferdi'nin titreyerek, titreterek; kadınlar bir yandan şerbetlenmemiş parmaklarının ucuyla tuttukları sigaralarını tellendirip bir yandan eşlik ediyorlar Ferdi Bey'e, yarı dudaklarıyla. İnsanların kederli olmayı çok sev-*

diği yıllar. Her şeye sinmiş bir Maltepe sigarası kokusu, bir ucuzluk, bir pazardan alınmışlık, bir muşambalık. Ferdi, zamanın ruhu tam anlamıyla. "Ferdî" olmaya çalışmaktan ziyade, olamamışlığın niteleme sıfatı. Mahir Ünsal Eriş, bir dönemin yaşam kodlarını koyuyor okuyucunun önüne. Naif ve dokunaklı bir anlatım, fark ettirmeden buruyor kalbinizi, boğazınızda yutkunmanızı engelleyen boğumlar oluyor sonra. Bangır bangır çalsa da Ferdi, örtmiyor yan odadaki edepsizliğin sesini.

**Mahir Ünsal Eriş, "Çok Sıkılır Arkadaşı
Ölen Çocuklar"**

FESLEĞEN: *Aradığı aşkı bulamayan, sadece sevmeyi isteyen anlatıcı, pencerenin önünde duran fesleğene benzetir kendisini. Ne kadersiz çiçek bu fesleğen, kadersizliği kolay ele gelir olmasından, strateji bilmez, hemen sevdirebilir kendini, okşarsın elinde kokusu kalır, kendini öyle kolay ele verir ki, geri dönüp tekrar okşama ihtiyacı duymaz kimse. Elindeki kokusu beş dakikaya geçmiş olur... Fesleğen kadersini bilir; ilk okşanmada yitirecektir büyüsunü. Ha gayret şansını dener gene de; güneş gördüğü anda açtırır minik çiçeklerini; her şeyini bir anda göstermenin akıbetindeki çıplaklığı yaşar sonunda. Artık sunabileceği bir şey kalmamıştır. Soluverir. Kendisi olmaya kararlı, kimseye ağız eğmeyen, kırılğan ve bir o kadar da güçlü kadınların iç dünyasının sesi olur Seray Şahiner. Gene de naza çekmez, başına geleceği bile bile okşatır kendini.*

Seray Şahiner, "Fesleğen"

FIRTINA KUŞU: *Kentten kaçarcasına gitmek zorunda kalan bir erkek, son gününde ürkek görüldüğü halde cesur olduğunu keşfettiği genç kadına takar bu ismi. Hesap vermeyi de sormayı da sevmeyen, şaşırınca yüzü kocaman bir göze dönüşen bir fırtına kuşu...*

Lütfiye Aydın bir balıkçı lokantasında içilen ilk şarap sonrası, aralarındaki hatır *kırk değil, bin yıllık* olan bu çiftin hikâyesini, erkeğin gözünden anlatır bize. Ve bu dostluk, incecik *çeşmibülbül* gibi kalplerde yıllarca süren, gizli, beklentisiz, kimsesiz bir aşka dönüşür.

Lütfiye Aydın, “Çeşmibülbül”

FİLE ÇORAP: Çocukluğunu bulmaya gelir kadın, hatırnı sorduğu İhsan Bey ve eşi Siret Hanım’la konuşmaları onu geçmişe götürür. Fotoğrafları çekilecek küçük bir kız değildir artık ve hep aynı kalacağını düşündüğü adam, fotoğraf çekemeyecek kadar yaşlanmıştır. *Kibarca eteklerimi yukarı çekerdi İhsan Bey, bacaklarıma dokunmazdı. Siyah file çoraplar, avuca sığan, yumuşacık, ipek yumağı... benim değil, sanki daha çok bacaklarımin resmi çekiyor gibi gelirdi. Korkardım.*

Feyza Hepçilingirler, “Gün Selleri”

FİŞ: Fakültede okurken arta kalan zamanlarda bir telefon santralinde çalışan Saliha’dır öykünün öznesi. *Başı sonu belirsiz uğultu içinde yalnız işleyen eller, açılıp kapanan ağızlar, yanıp sönen ampuller ve fişler arasında, kimi zaman çığırkan bir kadının bitmeyen isteklerine nokta koymak için, kimi zaman yapışkan isteklerini kulağına boşaltan adamdan tiksinererek çeker fişi. “Ben, bana da zaman bırakacak, beni bir anten parçasına, bir fişe dönüştürmeyecek bir iş sahibi olmak için okumak istiyorum. Şu yeryüzünde, bırak yeryüzümü kendi ülkemde, kendi çevremde olup bitenleri kavrayamıyorum. Yarı yerim aydınlıkta, yarı yerim karanlıkta. Kendimi bile yeterince ölçüp biçemiyorum. İşte bu yüzden okumak istiyorum,”* der Saliha. İçindeki çatışmayla, gerçeğin dışlarının birbirine oturmadığı zamanları kanatır Nursel Duruel bir kere daha.

Nursel Duruel, “03 Nöbeti”

G

G HARFİ: Gizli bir toplantıya gelmiştir davetli. Görevli, ziyaret kartı alması için ısrar edince, cebindeki *korkusuz kimlik*lerden birini çıkarır. Gözden kartını alır devlet dairesine girebilmek için. Güvenlikçiyle karşılaştığında güvenlik geçidinden geçmesi istenir. *Gravat* iğnesi, dilaltı hapı, telefonu, bilgisayarını, adres defteri ne varsa üzerinde masaya bırakır. *Gözlerinde g harfi* vardır güvenlikçiden ziyade patron gibi davranan adamın. Gözbebeklerine bakıp, "*Haklısınız,*" der davetli, siz, "*bir g'siniz.*" Güçbela kurtulup içeri girince de işler umduğu gibi gitmez. Gözetleyen devlet içeride tıkr tıkr çalışmaktadır, gözetmek yerine.

Sadık Yalsızuçanlar, "Köstebek"

GAZETE İLANI: Reşat *kupürü* keserken aramaya karar verir ilan sahibi kadını. Kadın eş arayışı ile ilgili bu ilanı serüven olsun diye vermemiştir. Satır satır okunmadan rastlanan bir ilan da değildir üstelik. Hatta kedisi Şems'in o ilk telefon konuşmalarında oyun oynama çabası da rastlantı değildir, ne de olsa o da ilanla satın alınmıştır. Her şey bir gazete ilanıyla başlar. Merak dolu ama sakın adımlarla ilerler ve şaşırtarak sonlanır. Kimileri, gazeteleri sadece ilanlarını okumak için alır.

İnan Çetin, "Bir Senaristin Kaza Sonucu Ölümü"

GENÇLİK: Şule Gürbüz, edebiyatın zembereğinin boşalmamasını sağlayacak bir yapı kurar anlatılarında. Hayatlar, düşünceler, olaylar oradan oraya savrulur da, bir an bile durmaz edebiyatın deli gibi koşan saniye kolu. “Akılsız Adam” ve “Akılsız Adamın Oğlu Sadullah Efendi” öykülerinde de, bir baba-oğul hikâyesi çevriminin karşısına oturtur okurunu. Cumhuriyetin “modernleşme projesi” yaprak yaprak açılır, zihin boşalır, akıl sorgulanır. *İnsanın içinde olduğu hal ona en yabancı haldir. Birisi yeri gelir de söylerse bunları duyar, duyar da yine anlamaz. Ah işte hayat bu halle yaşıyor, hayat habersizken yaşıyor, yaşıyor dediğim şöyle üstten geçiliyor da aklın başına gelip kendi hayatına dair haberleri aldığında oturup bir bakılıyor, bu da neymiş diye, yine bir şey denemiyor. Hani insan gençlik, çocukluk resimlerine bakar da hiç tanımadığı birine bakar gibi olur ya, yüzünü başka, ifadesini sandığından değişik bulur ya, bu resmi sündürüp bütün hayatın üstüne çekseniz işte örtü budur. Hak ve hakikat örtüsü budur. Ben gençken neticede sadece bir canlıydım, ama hayatta değildim.*

Şule Gürbüz, “Akılsız Adam”

GEZGİNCİ TİYATRO: Öykücülüğün ve dergiciliğin “dost”u Salim Şengil, Akdeniz kasabasına uğrayan Topal Hasan’ın gezginci tiyatrosunu, Priştine göçmeni Oşirin’in hafızasına *demir atıp kalmış* hazin hikâyesiyle buluşturarak anlatır. O yıllarda, sessiz sinemadan başka sürekli bir eğlencesi olmayan kentimize, özellikle kış aylarında uğrayan bu tiyatrolar, bir değişiklik getirir, bir başka hava yaşanır olur gecelerinde...

Salim Şengil, “Oşirin”

GİBİ YAPMAK: Samatya Karagül Meyhanesi’nde öğle vakti, bir rakı masası. İkrâm “İşadımı” Kerem’den, bunla-

rı kabul edip daha çok "ikram" için pazarlık etmeler "Hâkim" Nadi Bey'den. Meseleleri gizli kalmalı, bu yüzden mi böyle ortadalar, bilinmez. *Rakı sofrasının adabına uyulmaya çalışılıyor bir yandan. Hem bir-gibi-yapmak var, uyar-gibi-yapmak, gözetir-gibi-yapmak ve mümkünse bu sırada belki de gerçekten yapar olmak.* Sanki hâlâ insanlık kültürünün olumlu birtakım değerlerine bağlıymış gibi. Sahi kim tamamen kuralsız olmayı ister ki?

Süreyya Evren, "İçtenlik"

GİTMEK: Bir sarkaç gibi sallanır gidişler Melisa Kesmez'in öykülerinde. Bir ucu gidenlere dokunur, bir ucu kalanlara. *Atları Bağlayın Geceyi Burada Geçireceğiz* dese de, iplerin ucu bir türlü düğüm olamaz. *İnsan aya da gitse bazı şeyleri farkında olmadan götürüyor yanında. Sen o yana bakmazken bavuluna gizlice sızıyor bir şeyler. Anason kokusu oluyor bu bazen, bazen bir Ahmet Kaya şarkısı, der Ali, "Sakin Göllerin Kuğusuyduk"* adlı öyküde. Modern dünyamızın naif ama heyecanlı yazarı, hayatında bir kere olsun arkasına bakmadan gidenlerin dünyasına akıcı diliyle sızırır, bir daha gitmemek üzere.

Melisa Kesmez, "Sakin Göllerin Kuğusuyduk"

GÖÇÜK: Neboğlu, ömrünü, *dipdiri insanların yel gibi camını alan "kör nefesli" kör bacalara harcamış, buna karşın cesaretini bir an bile kaybetmemesiyle ün salmış bir göçük ustasıdır. Öyle ki, cevheri alınmak için altları oyulan dağlar zaman zaman gazaba gelip sırtına bindikleri direk bağlara bir yüklendiler miydi, insan elinin doğa gücünü oyalamak için dağların altını destekledikleri koca menteşe kütükler sıska birer kibrit çöpü gibi kırılır ve dağ, altındaki höyüğün üstüne otururdu. İşte Neboo Çavuş'un yer altına ün veren ustalığı o zaman başlardı. Neboo Çavuş, göçük altında kalan adamı, ölü veya diri, mutlaka çekip*

alırdı. Maden işçilerinin zorlu yaşam koşullarını öykülerine konu eden ve böylece çekilen ıstırapın duyulmasını sağlayan yazardır Ahmet Naim. O ıstırap hâlâ taze.

Ahmet Naim Çıladır, “Ateşnefes”

GÖKSU: Beykoz çayırında başlar aşklar o zaman. Ne yüz kırk karakter sınırı vardır sohbetlerde ne de şarjı biter Göksu’dan esen serin yelin. Kızlar kaçar gülüşerek, hercai gençler kovalar. Sandalın yarattığı dalgadan korkan kelebek, yosun bağlamış minik taşın üstünden havalanır. Yemyeşil çimenlerin üzerinde helezonlar çizerek, tam o sırada yastık yaptığı ceketini düzeltmek için yoklayan Safder’in burnuna konuverir. Başına batan düğmelere rağmen kımıldayamaz Safder. Göz göze geldiğini hissederek minik kelebekle. Aslında yeldirmesinin ardından kıkırdarak bu komik manzaraya bakan Fahriye’nin gözleridir bunlar. Gayriihtiyari doğrulmak ister Safder burnundaki davetsiz misafiri unutarak. Yine havalanır kelebek ve kapısından gramofon sesi yayılan çömlekçinin önünden geçerek az ilerideki kasrın bahçesinde gözden kaybolur. Ardında, nice fırtınalar atlatacak, dallarını rüzgârlara kurban verecek yeni filizlenen bir sevda kalır. Hâlâ güzel, hâlâ taptaze bir öykü bırakır Nabizâde Nâzım.

Nabizâde Nâzım, “Hâlâ Güzel”

GRA: Urla’nın Bademler köyünde geçer öykü. Yazın gelmesiyle baş gösteren su sıkıntısı, birbiri ardına olayların yaşanmasına sebep olur. Kendi toprağından çıkan suyu, kardeşi Osman’ın ısrarına rağmen köylüyle paylaşmak istemez Kocabaşların Ağası Hasan. Baba yadigârı *gra* tüfeğinden çıkan mermi ağalık sistemini, kırsal kesimde yaşamının zorluğunu, şiddet yasalarını ve gelenekleri tekrar tekrar hatırlatır. Necati Cumalı’nın “Susuz Yaz” öyküsü

şehre uzak köylerdeki geri kalmış düzenden doğan dramı anlatan en önemli eserlerden biri olarak yer alır. *Dokuz yıl çabuk geçer Osman! Dokuz yıl çabuk geçer... Benden yana aklına bir şey gelmesin. Dokuz yıl gün gibi geçer... Oğlunu al! Bak, oğlunu gör... Dokuz yıl çabuk geçer...*

Necati Cumalı, "Susuz Yaz"

GÜMÜŞLÜK: Badem ağaçlarıyla çevrili gölgesi mandalina kokar Gümüşlük'ün. Telaş içinde geçen hayatın başka türlü de yaşanabileceğinin kanıtı gibidir. *Bilinmedik çiçeklerin kokusunu almak, başka bir iklimle karşılaşmak heyecanlandırır göreni. Sabahları olağanüstü genişlikteki gökyüzüne, uzaklarda denizle birleşen maviliğe bakmak, bulutların dağların üstünden süzülüp geçtiğini görmek...* Gümüşlük'ün akademisi, yağmura, çamura, delik deşik edilen hayatlara *Buzdan Kılıçlar*'ıyla direnir. Kelimelerin *gürültüsünden sıyrılmaya çalışan bir yazarın suskunluğuna*, seslere, düş kurana şüirini verir. *Zamana direnen bir sadelik içinde yaratıcılık için yaşamı kollar. Baharda bir gün görünüp kaybolan Gökkarga*, Pandora'nın sandığındaki umut olup üzerinde kanat çırpır. Oradadır ve sizi bekler.

Latife Tekin, "Gümüşlük Akademisi"

GÜNLÜK: Hep istediği halde bir türlü günlük tutamamış olan kadın, çekilişle kazandığı tatile çıktığı günün sabahı alır kalem kâğıdı eline. Kırılgan dünyasında belki de başına gelmiş tek iyi şeydir bu ödül. Oysa otobüs yolculuğu, tatil köyünün boncuklu dünyası, animatörler, insan ilişkileri, çocuklu aileler kadının günlerini perişan eder. Gaye Boralıoğlu'nun ince mizahlı dili, tek başına hayatta kalmaya çalışan kadınların gittikçe daralan alanlarına bakmamızı sağlar.

Gaye Boralıoğlu, "Günlük"

GÜVERCİN: Fazlasıyla tanıdık gelen ama birkaç ayrıntı ve sahneyle aslında hiç tanımadığımızı anladığımız “buralı” karakterlerin hikâyelerini anlatıyor Alper Atalan. Faro da o karakterlerden biri, hem de insan vücudundaki her tür damarı bir batında bulabilme yeteneğine sahip bir karakter. Faro’nun gülen yüzünü göstermek için, sıradan bir anlatıma, kelime oyunlarından mürekkep bir cinfikirlğe ve deyim yerindeyse sonu gelmez geyiğe sığınmıyor yazar. Bir evin çatısında beslediği güvercinlere aşkını anlatmak yetiyor. *Bir inip bir kalkan güvercinler saçımıza, burnumuza, yanağımıza, sırtımıza, sözümüze, lafımıza çarpa çarpa bütün anlamları bulamaç ediyorlar. Ruhumuz anafor.* Hüznün ve sevincin birlikte oturduğu bir kahve masasında öyküleri okurken, yazarın arkalarda bir yerde, “Çaylar benden!” diye bağırdığını da duyuyoruz.

Alper Atalan, “Bir Usta, Bir Kalfa, Bir de Çırak”

HABERMAS: Frankfurt Okulu'ndan Jürgen Habermas, Memet Baydur'un kısa metninde, sosyal bireyin yakın çevresinin sorgulanmasını sağlayan bir aktör olarak yerini alır. Hayat dünyası sorgulanmalıdır. Altılı ganyanda küçük bir servet batıran anlatıcı, *"Bileydim Habermas'a oynardım,"* diye düşünürken okuru felsefe tarihi içinde küçük bir gezintiye çıkarır. Hegel, Marks, Weber, Rousseau, Descartes, Bataille, Derrida, Foucault... Anlatıcının beyninde sadece bu isimler değil, başka isimler de dolaşmaktadır; at yarışlarında kendisini yatan atların isimleri. Normal olanla patolojik olan arasındaki farkın düşünüldüğü iki kişilik bir yürüyüşdür felsefe tarihinde çıkılan yolculuk.

Memet Baydur, "Peki Canım Habermas"

HABİL-KABİL: *Hikâyeler, içinden neye ihtiyacınız varsa onu çekebileceğiniz kıyılara benzer. Anne baba, kardeşlerden oluşan bir aile, rekabet, kıskançlık, cinayet, cahillik, bilgelik üzerine birbirini takip eden öyküler. Habil ve Kabil söylencesinin geçtiği sunaktan sökülen taşlar, on dört öyküde yeniden yontulup, hatırlatmak, ama bir yandan da unutabilmenizi sağlamak için, sıradan insanın dünyasına günümüzden bir anlatıyla yeniden döşenir.*

Sorularla başlayan son öykü “Armağan”, insanlık tarihinin acılarıyla yüzleşerek biterken, çoğalan sorularla zihinimizde devam eder. Siz *anlayın ve unutmayın diye biz kendimizi feda ettik. Bizim hikâyemiz, bizim insanlığa armağanımız oldu.*

Nurdan Beşergil, “Armağan”

HALAY: Kollar birbirine düğümlendikten sonra omuzlar yan yana dizilir. Dizler bükülür hafıftan. Hep aynı ritim vardır. Uğultulu bir müziğe uyulan ritim. Kafalar önde, ayaklar takip edilir bir süre. Eğer oturmuşsa ritim ile ayaklar birbirine, bir özgüven yükselir insanda, başlar yerden kalkar. Önce yüzler görülmeye başlar, sonra gözler birbirine değer ve en son kalpler birbirine dokunmaya başlar. Müzik biter, kalplerin sesi duyulur o tek ritimde. *“Kadınlar en çok halayda özgürdürler bizim buralarda. Baksana yaşlı kadınlar bile bir başka oluyorlar halaya durduklarında.”*

Özlem N. Yılmaz, “Doğudan Zuhur Eden Aşk”

HALEPÇE: *Yine o fotoğraf çıkıyor karşısına. O yaşı belirsiz dağlı, kolunun altındaki bebeğin dudakları ıykuda gülümser gibi aralık...1988 Halepçe katliamıyla özdeşleşen, “Sessiz Tanık” fotoğrafıdır öyküde bahsedilen. Yazar, yazmadan edilemeyen o an gelene dek fotoğrafla yaşar. Soruları, gelgitleri, vazgeçemediği alışkanlıkları, “s” harfi basmayan daktilosuyla birlikte. Zordur, orda gördüklerini yazıya dökmek, fotoğraf çeker gibi yazabilmek, yazılması gereken cümlelerin sınırına yaklaşmak ve bir türlü o sınırı geçememek. Rüzgâr bulutları uçurdu. Halepçe sokakları ıssız şimdi. İlk ve son fotoğrafın ölümünün fotoğrafı oldu diye... Küçük kız, küçük kız ne olur kızma bana!*

Cihan Aktaş, “İlk ve Son Fotoğrafın”

HAPİSKENT: *"Kadının kenarında durduğu, hem bir yol hem de bir nehirdi,"* diye başlar öykü. Nedenini artık hatırlayamasa da karşıya geçmek isteyen kadın, *yan yana altı iplik boyunca hiç ara vermeden* yol alan araçları güçlükle aştığını sanarak refüje varır. Burası geriye dönmenin de, ilerlemenin de mümkün olmadığı, nehrin kendi gibi inatla bekleyenleri fırlatıverdiği bir *Hapiskent*'tir. Hayvanları kurban veren kentin tutsakları, dünyaya örnek bir yer yaratma arzusuyla, başlarına kukuletalar geçirirken, Pelin Buzluk kısa ve gölgeli cümleleriyle gidememeyi ve sıkışık kalmayı kazır kalbimize Michael Ende'ye göz kırparak.

Pelin Buzluk, "Refüj"

HAREKET PLANI: *her şey hazırды. hareket planı aylar öncesinden belirlenmişti. herkes ne yapacağını biliyordu, en azından biliyor olmalıydı. defalarca konuşulmuştu her şey. tersten oynatılan bir filmin ilk kareye dönüşündeki kararlılıkla ilerliyordu zaman. hataya yer yoktu. her şey hazırды...*

Cem Uçan, "Planlar"

HARİKALAR BAHÇESİ: *"Kendimi bulduğum günden bu yana gövdemin ne kadar büyüdüğünü, nasıl bebeklikten çıkıp körpeliğini bıraktığını, aynalar bana uzun gösteriyor ve Harikalar Bahçesi'ne varmam için uzun bir yolculuğun gerektiğini anlıyorum,"* diyor Günseli İnal öyküsünde. Sert bir yüzleşmeyle gerçeği hiçlikle kanatıyor.

Günseli İnal, "Gece Yarısı Garip Tören"

HARP: Alman ordularının Polonya'ya girdiğı haberi zengin babalarının hediyeleri bisikletlerle dolaşan irikıyım çocukların ağızlarından duyulur Sarıkum'da. Bu küçük kasabanın, dünyanın bütün kötülüklerinden uzak gibi duran atmosferinde, anlatıcının çocuk dünyası harple hesaplaşır... *"Kahrolasıcalar, doyamadılar, doyamadı-*

lar..." diyen ninesi, genel savaşta ölen dayısının anısı, "Yurtta sulh, cihanda sulh," diyen Ata'nın ruhu, Taksim' deki anıtın önünde ağlayarak, "Ayrılmayacağız," diyen kız... Ama Ata'nın sözünü dinlememiştir Almanlar... Ayrılmayacağız çılgınlıkları sözde kalmıştır, Ata'nın yolundan ayrılmışlardır... Sarıkum'un ter içinde kalan sokaklarına gece inerken, harbin yok ediciliği çocuk anlatıcının düşüncelelerinde karşılığını bulur: "Bir şey takılmıştı aklıma, ne olduğunu bir türlü bulamıyordum. Hatırlarım uyumadan önce, uykunun mor aydınlığı içinde birden bunu çözdüğümü: Babam, eve girdiği andan beri şarkı söylememiştii o gece, ilk olarak..."

Bilge Karasu, "Şarkısız Gecelerin İlki"

HATIRA DEFTERİ: *Kendi gitmiş yükü kalmış herkesten kurtuldum. Evet, evet yeni hayatım, gönlümce dolduracağım "kalbim kadar beyaz" bir sayfa.* Kendi hayatındaki insanlardan geriye sadece *yankılar* kalır. Emekli olur, yeni eve taşınır ve sayfayı çevirir. Ama oraya da günden güne telefonun eski sahibi Fatma yerleşir. Arayan her yeni kişide Fatma farklı bir insan oluverir hayalinde.

Nihayet rüyalarda bir beden bulur Fatma kendine. Hatıra defterinin kapağındaki *elbisesi masal pembesi, kumral saçları topuzlu kız* olarak. Yanında da artık sadece rüyalarda kalan Adem.

Berat Alanyalı, teknolojiyle gelen ve aslında insanları yalnızlaştıran iletişimi anlatır öyküsünde. Bu sanal *kalabalık*, kafamızın içindeki konuşmaları bastıracak kadar bize yakın mıdır?

Berat Alanyalı, "Kalabalık Bir Hayat"

HAVA RAPORU: Çoğu zaman hava raporlarıyla hayatımızın iklimleri aynı yönde ilerler. Bir bahar esintisi kalbimizin vuslat kapılarını açar. Ruh halimizin yağmurlu

olduğu gün mutlak havada bir bulut başlar boşalmaya. *Laf lafı açamıyor, ses bitiyor çabucak.*

Başar Başarır, "Köprüdekiler"

HAVUZ: *"Havuz, kokuyor," dedi. O yaşıma kadar duyduğum en hakiki cümleydi. Kokan, klor. Ve pehaş düzenleyicisi. Ferhat Emen, daha önce hiç havuz görmemiş bir gencin kanlı canlı renklerinden, bizi havuzun tam dibine batırır. Ürpertici, rahatsız edici, incecik keskin bir cam parçasıyla lime lime insanın derisini doğrar gibi. Havuzun berrak dokusu kan, meni, riya ve gerçeğin sırlarına bulanıyor. On altıya yirmi beş, içi su dolu, derinliği bir kırk ve üç seksen. Çılgılığımızı kendimiz bile duymuyoruz.*

Ferhat Emen, "Kalu"

HAYALET GEMİ: *"Kentin içinde bir hayalet gemi..." Geminin içinde hikâyeler bekleyen tayfalar, güzel bir öykü yazmak isteyen adam. Bir resim, bir an, hayaller, rüyalar, kurgular, heyecanlar, umutlar ve hikâye. Pera Palas'ın yan sokağına bakan bir oda. Oda içinde bir tablo. Tablo içinde kırmızı bir göl, mavi duman, sonsuzluğa uzanan bir dağ. Dağ içinde bir kent... Kentin içinde bir hayalet gemi... Geminin içinde hikâyeler bekleyen tayfalar... Ebedi bir şimdinin içinde dönüyor zaman...*

Mehmet Açar, "Anarşik Rehavet"

HENT AĞAVNİ: Haçhatun, bu bahar artık bir oğlan doğurmalı ve biçare kocası Kejo'nun alnına sürülen kara lekeyi ortadan kaldırmalıdır. Gâvur Mahallesi'nin sakinleri son çare olarak Hent Ağavni'ye başvurur. Bir gün hamamda yıkanırken, *"Nerede benim tasım tarağım, nerede benim evim!"* diyerek çırlıçplak sokağa fırladıktan sonra, adının anlamı güvercin/ağavni misali yaşamını sürdüren Hent Ağavni, elini Haçhatun'un alnına koyar. Hiçbir

kutsal kitapta yer almayan bir duaya başlar. “*Kötüsü gitsin, iyisi gelsin... Kötüsü gitsin, iyisi gelsin.*” Mıgırdiç Margosyan, deli güvercinin duasını üç dilde, hepimiz için tekrar eder: *Kötüsü gitsin, iyisi gelsin.*

Mıgırdiç Margosyan, “Güvercin”

HEYBELİADA: 1940’ların o kötü harp yılları. Heybeli büyük yokluk içinde. Niyandros’taki Aya Yani volisine atılan ağlardan çıkacak balıklar adalının yaşam kaynağı. Ne var ki, seferlerden bir sefer, Koca İbrahim’in tayfasından Hidayet, olmayacak iş yapıp uçtaki kayadan denize işeyeceğine, Aya Yani Kilisesi’nden geriye kalan yıkıntılarının duvarına işeyince... Murdar olan sudan balık sürüleri çekilince... İş, adanın sarhoş papazı Yakovos’a düşer. Barba Hristofi, Deli Yano, müezzin Feyyaz, bakkal Apostol, kasap Zaharya, fırıncı Karabet, emekli Binbaşı Muhittin Bey, Todoraki Efendi, Ligor Baba ve daha niceleri... Heybeliada’ya “içeriden” bakan öykü, sonunda ağlara takılan balıkları bile mutlu eder.

Kriton Dinçmen, “Hidayet’in İşemesine Aya Yani Kızınca, Sarhoş Papaz’a İş Düşer”

HİCRET: “Boşa geçmiş anlamlı günler”de kullanır bu tanımı Emrah Serbes. Aslında bir tür transformasyon ya da metamorfoz etkisidir. Yazmanın da bir çeşit kafa yapıcı etkisi olduğunu keşfedip Antalya’dan Ankara’ya, biralı, küfürlü, dövüslü, boşa geçmiş anlamlı günlerden, herhalde yazmanın hayatın merkezine alındığı günlere geçirir Hicret. Aslında en sondaki tanım da fecidir, herkesin hayatında gördüğü ama çok da anlamlandıramadığı nesneyi çok güzel yerine oturtur. *Bir ara sokakta, uzun zaman önce terk edilmiş, lastikleri patlak bir arabanın ne anlamı varsa o günlerin de öyle bir anlamı var şimdi.*

Emrah Serbes, “Boşa Geçmiş Anlamlı Günler”

HİÇ: "Hiç karlı ya da sisli bir günde dağda, ormanda ya da deniz kıyısında sessiz bir yerde... bulundunuz mu?" Belleğimi yokladım. Belirsiz şeyler gördüğüm bir filmi hatırladım. "Hayır," dedim... "bulunmadım..." "Ben bulundum," dedi. "Böyle yerlerin gizemi nedir biliyor musunuz? Kendilerinden başka hiçbir anlamları yoktur. Sizi kışkırtabilecek, gizli, güçlü bir değerleri varmış yanılgısı uyandırırılar. Onların ya içinde bulursunuz kendinizi, ya da dışında; yani hem içinde, hem de dışında kalamazsınız, korkunç bir çekicilikleri olduğundan ya kaçarsınız, ya da yakalanırsınız, ikisinin ortası yoktur. Ürpertici, soluk kesen ama meraklısına tanıdık gelen yerler...Öykünün hür delikanlısı. O cümleler zihnimizin kenar süsü; Lütfen en çok sevdiğiniz sözcüğü en başa yazın. Kendinizi yazmanın yerine koyun.

Hür Yumer, "Başlangıç"

HİYERARŞİ: Türk edebiyatının kısır bir döngüye girdiğine inanan bir grup yazar, kalıplaşan yazına yeni bir soluk getirecek öneriyi dile getirir öyküde. Yazar hiyerarşisinin yararsızlığı gün gibi aşikârdır. Nasıl Nâzım Hikmet putları isim vererek yıktıysa, onlar da bu yıkıma kendi isimlerini gizleyerek başlayacaktır. "Ben, ben, ben, sadece ben," meselesini aşmak, şıracının bozacıya şahitlik etmesini önlemek için, yazılan kitap bir başkasının adıyla basılacaktır bundan sonra. Bu gölge yazarlık müessesesi, *keseğenler* gibi aynı telden çalan edebiyata taze damarlar açacaktır. Ömer Ayhan'ın incelikli öyküsü, dile getirmesi bile cesaret isteyen bu tıkanıklığın sebeplerinden en önceliklisine iğne batırarak, fanusu kırma gücü aşılarda gençleşecek yazara. *Maldodor'un Şarkıları*'ndan dizeler tınlar öykünün sonrasında: "Bu titreyen kuş teleği kalemle de aynı şeyi tekrarlamaktan utanmıyor. Sanki istençten de güçlü yetke..."

Ömer Ayhan, "Putları Yıkıyoruz"

HÜCRE: *Odada gölge yoktu. Ne tarafa yürüse gölgesi düşmüyordu yere. Duvara da düşmüyordu. Musluk. Bu musluğun Allah tarafından gevşetilmiş olacağına inandığı sapı. Yalak. İkide bir soğuk su isteyen ayakları.* Uyuşturucu madde kaçakçılığından hüküm giyen Ayşe, tek başına hücre cezasını çekmek için doğduğu şehre getirilir. İri beyaz karpuz benzeyen odayı hiç yadırgamaz. Arkadaşları anlatmıştır, penceresinden battaniyesine, yemeğinden gardiyanına hepsine hazırlıklıdır. Hem zaten çok uzun kalmaya niyetli değildir burada. Gardiyanlardan birini kandırıp gebe kalacaktır. Cezadan kurtulmanın tek yolunun bu olduğunu söylemiştir avukat. Öykünün onu getirdiği noktada, acıması olmayan bir kadına dönüşmüştür artık.

İlhan Tarus, "Aşk"

IRGAT: Irgattır Keto, Cercis Ağa için terini akıtır. O, aldıkları nefes dahil her şeyin sahibidir. Ama Zeli'si vardır Keto'nun. Varı yoğu, ölümü göze alarak kaçırdığı *göğüsleri selli, sessiz, yumuşak yüzlü Zeli'si*. Bir zaman sonra Küçük Ağa'nın gölgesi düşer Zeli'nin üstüne. Çiçekle, saç tokasıyla koyulaşır günden güne. Keto gölgeyi dağıtmaya karar verir. İsteksizce katılır bu karara Zeli. Tek şahit Beyaz Öküz'dür.

Aynadan sevdâ ince ince sızarken çaresizliğin, pişmanlığın pençesinde yitmişliği gösterir Osman Şahin. İçi avaza varan Zeli'nin ağıtı yüreğinizi *bakıra çevirir*. "*Ruhumu sürmüşem sana. Seni içime manzara yapmışam. İçimin seyri sana dönmüş. Yüreğimin ötüşü senden yana. Ah gök altında olaydık. Elele verip dağ bayır gezeydik. Başımıza ak bulutlar konaydı. Kuşlar kanat çırpıp çırpıp uçaydı. Ruhumu sürmüşem sana. Ruhumu...*"

Osman Şahin, "Beyaz Öküz"

ISINMAK:

"Yürü, parka kadar koşalım, ısınırız."

Parka kadar koştuk. Asfalt cadde ıpıssızdı. Oradan istasyona koştuk. Yüreğimiz küt küt atıyordu. Isınmıştık ama, sıtma ağacının altında biraz bekleyince yeniden üşümeye başladık.

İstasyon meydanının ortasında bir salepçi duruyor, bir insan kalabalığı da salep içiyordu.

Sıcak salep bardaklarının buğulandığını görür gibi oldum. Elim cebime gitti ama... Nafile...

Nafile aranır boş cepler. Isınmak sadece hayaldir kimi çocuklar için. Aslında bütün istenen *bir ev sıcaklığı, bir baba ocağı sıcaklığıdır*. Ortaokul öğrencisi iki çocukla birlikte ısılandığımız, üşüdüğümüz, ısınma hayali kurduğumuz ve en önemlisi büyüdüğümüz satırlarda Yaşar Kemal, ekmek kadar sıcak bir ergenlik öyküsü anlatır. Nasıl bereketliyse Çukurova yağmurları, öyle bereketlidir Yaşar Kemal'in kalemi. Her bir damlasıyla zihinleri yeşerten bir edebiyat yağmuru yağar durur o kaleminden.

Yaşar Kemal, "Yatak"

İŞİK: *Aşkı anlatıyor Burhan Günel, "Söylence" adlı öyküsünde. İmkânsız aşkları, yaşanmasına izin verilmeyen duyguları, hasretleri anlatıyor. Dağın ardında kalıyor kadın, kendi ördüğü duvarın ardında yaşıyor adam. Kapılar kapalı, kilitli, anahtarlar kayıp. Hayal miydi? Geçen araçların ışığı yattıkları odanın camından, tül perdesinden içeriye düşmüştü. Başka bir zaman, başka bir gece bir dağ evinin penceresine ay ışığı vuruyor ve işte orada öylece duruyor. Adam sevdiği kadının yüzüne dalgın bakıyor. Oysa hiç kavuşamamış âşıklardı, ağabeylerden, babalardan ceza almışlardı. Yaşayamamak. Sevdiğine güller verememek. Sonra bir gün bir gömütün başında yeniden aşkı bulmak, el ele tutuşmak.*

Burhan Günel, "Söylence"

İTİR: *Hayat bazen şarap şişelerinin dibinde, bazen sinek-kaydıya oturma ile tatlanır Mavra'ya. Çünkü o bir erkektir. Erkeksen, hayatı sadece bir kadının terli vücut hatları arasında saadet suyunu aramaktan öte bir yerde*

aramalısın, ıtır kokuları arasında bir adada dahi yaşasan
bile. Uğur Yücel hayatın en güzel kıvrımlarını hikâye
arasına sıkıştırmayı biliyor *Yağmur Kesiği*'nde.

Uğur Yücel, "Mavra"

İBİBİK: Kaderin yoksullukla kördüğüm ettiği hayatların tutunamayanlarından biridir Rafet. Ona başka lakaplar takan *kancık heriflere* posta koysa da, dürüst cilacının İbik diye seslenmesine ses çıkarmaz. *Ustasının "aslında bir bok bilmediğini"* söylemez, kıskanmaz, arkadaşlarını ispiyonlamaz, kimsenin ayağını kaydırmaya çalışmaz, haftalığını kimseyle kıyaslamaz. Çalışır durur İbik, erteler hayatını. Saatinde işbaşı yapar, zaman akıp giderken. İş kazaları, tazminatsız işten çıkarılanlar, cinayetler, kavg dövüşle çevrili hayatının üzerine hiç gitmeyen kara bulutlar çizer Kenan Biberici.

Kenan Biberici, "Ah Kader, Zalim Kördüğüm"

İBNE: Başını yastığa koyduğu her gece o ânı düşünüyor. Genç, *belkilerinin henüz keşkeleşmediği on yedi yaşında*. Ceylan gözlü bir oğlana sevdalı. "İbne" diyorlar ona. Olun, umursamıyor. Eflatun bir ikindi vakti, okul gezisinde, erguvan ağacının gölgesinde elini, sevdiğinin elinin üzerine koyuyor. *Nasıl ölmek istiyor*, sevincini ancak böyle anlatabilirmiş gibi geliyor ona. *Sonsuz bir kabulle nişle adamak istiyor* kendini. *Erguvanlar içine içine esiyor*. O günden şimdiye rüzgârlı temiz bir koku kalıyor günbegün kendini hatırlatan. Bir de bir soru: *"âşık olmuş"*

muydunuz siz de hayatta." Yalçın Tosun, o unutulmaz anların gölgesinde mutluluk ekiyor, bütün acımasızlığa rağmen.

Yalçın Tosun, "Kıpırtılı Bir Yorgan"

İCRA: Nihan, erkek kardeşiyle kamyonun gelmesini beklerken babasını hatırlar. Beraber *marangozевine* gidişlerini, sohbetlerini, mutlu günlerini düşünür. *En büyük çocuk olmak en çok acı çekmek demektir sanki.* Sokak ortasına dağılmış eşyaları beklerken, *sütçü* gelir soru sorar. Okul arkadaşı gelir soru sorar. Üstelik *Vedat* da uzaktan görür olanı biteni. Elbette tanır koyu takım elbiseli *icra memurlarını*. Gülderen Bilgili bir anne kız öyküsü anlatır. Bir yanda Nihan'ın hayatı, hayalleri öte yanda anne, yalnızlığı, fakirlik ve hayat mücadelesi... Sıkıntıların öğütülemeyen paragraflarını dişliye tek tek dizer.

Gülderen Bilgili, "İcra Kararı"

İFFET: On yıllık iffetli dul Muazzez Hanım ve ona âşık genç Hüseyin'in hikâyesidir bu. Hüseyin, ürkekliğiyle Muazzez Hanım'a olan sevdasını dile getiremese de her sabah sandalıyla yalının bahçesine gelerek salıncaktaki Muazzez Hanım'ın anlattıklarını dinlemekle yetinir. Her gün tekrarlanan ritüel, genç delikanlının bir gün, *"Dereye kadar sandalımla gelir misiniz?"* sorusuna kadar sürer. Peyami Safa'nın anlatım ustalığı bizi boş bir sandalın içinde başka bir yüzyılda gezdirir.

Peyami Safa, "Muazzez Hanım'ın Âşığı"

İHANET: *"Yüzünü gürdüksıra seviyor erkek. Izıcık da vefasızdır doğru... Kadın sevdi miydi, ölümüne seviyor, benim görüşüm,"* der Memur. Rahime karşılık verir, *"Hem de öldürmesine."*

Memur'un evinin yatak odasında. Alt katta annesi ve ço-

cukları. Yanında altıncı karısı Rahime. İhanetle biten ilk evliliğinin, annesinin bir türlü münasip bulamadığı evliliklerinden sürüklene sürüklene vardığı eş, Rahime. Rahime'nin ise ihanetle sadece evliliği bitmemiş. Onuru uğruna tepetaklak olmuş hayatı. Acılara rağmen başı dik çıkmış mahpustan insan içine. İkinci kez giriyor gerdeğe. Memur'un evinde. İhanete uğramışlığın bir kadın bir erkek tezahürüdür hikâye. Erkeğin beş gerdeği kadının bir sevmesine denk gelir belki de.

Ayşe Kilimci, "Memur'un Kalbinin Zonkuna
ve Altıncı Gerdeğine Dair Hikâyat"

İKİNCİ GENÇLİK ÇAĞI: Madam Todorî, insana her şeyi unutturan o *ikinci gençlik çağını* yaşar. Bu çağ, Tarık Buğra'nın cümleleriyle, *kadını dengesizleştiren, alaya ve küçümsenmeye aldırılmazlaştıran, onur ve gururu unutturan, münkir kör ve delicidir*. Bazen insan istediği yerde olmadığını fark eder bu döneminde. Yine de bir harabe gibi durur, kalır, gidemez, ayrılamaz. Tıpkı bir martı gibi. Martı böyledir işte; *turuncu renkli iri gözlerinde daüssıllar tutuşsa da, öyle uçuverecek gibi gerinse de gidemez gidemez, gidemez!* Yaşama dair trajik bir gerçekliktir ikinci gençlik çağı.

Tarık Buğra, "Martı"

İLKBAHAR SENELERİ: *Hey gidi günler! Güzel günler!.. Bir daha asla geri gelemeyecek olan "ilkbahar seneleri"!. Bu senelerde insan hasta olabilir, yoksulluk içinde kıvrana-bilir, türlü üzüntüler hatta acılarla pençeleşebilir. Ama, yine de mutludur; çünkü rüyaları, hülyaları vardır; ıstırap içinde çırpınan kalbinin bir tarafı geleceğe ait umutlarla doludur.*

Halide Nusret Zorlutuna, "Forget Me Not"

İMİZALİ KİTAPLAR: Has okur için özel bir mutluluktur sevdiği yazarın imzalı bir kitabına sahip olmak. Kimi kitapların imzalı kopyaları ise sadece edebiyat tarihi için değil, insanlık tarihi için büyük anlamlar ifade etmektedir. Kimileri içinse kitabı bir gösteriş nesnesine dönüştürmeye yarayabilir. Hele ki *Mümin Ekrem Ozaner* gibi sadece sahip olduğu kitapların değil, yaşadığı dünyanın kültürel zemininden habersiz olan bir sonradan görme için. Öykü anlatıcısı, Falih Rıfkı'dan Reşat Nuri'ye büyük yazarlarımızın bir dizi "sahte" imzalı kitabını görünce komik ve zekice bir oyun oynamaya karar verir. Ama *Mümin Ekrem Ozaner* ve karısının yüzüzlükleri oynatabilecek bütün oyunları boşa çıkartacak cinstendir. Aziz Nesin'in pırıl pırıl aynasında kendimizi görmek için neşeli bir fırsat...

Aziz Nesin, "Edebiyat Meraklısı"

İNSAN MÜSVEDELERİ: *"Düşmüştüm. Dövülmüştüm. Yerden yere vurulmuştum. Dolandırılmışım. İftira atılmışım. Kovulmuştum. Aldatılmışım. Dostlarımı kaybetmişim. Aklımı kaçırmışım. Sevgili arkadaşlarım, bu dost bildiğim insan müsveddeleri arasında ne yapacağımı bilememişim,"* der adam/kadın ve sonra sabır bankasına gidip hesabındaki bütün parayı sabır satın almak için kullanır. Melida Tüzünoğlu, kahramanını bir dolu duyguyla baş başa bırakırken, ironi dolu yüklemeleri, sarsıcı gerçeklikle yüzleştirir.

Melida Tüzünoğlu, "Arkadaşlarıma Nutuk"

İNSANLIK MİSAFİRHANESİ: Metin Eloğlu'nun toplumsal sorunları merkezine yerleştirdiği öyküde, *yüreciği iyilik, doğruluk, güzellikle, dirilikle, bahtiyarlıkla* dolu kişiler girebilir İnsanlık Misafirhanesi'ne. İşsizler Cemiyeti'ni kurmak isteyen Hasan Fener, *alnı öpülesi insanlık*

misafirhanesinde başköşeye buyur edilesi bir vatandaştır. Hasan Fener'in üç haliyle karış karış İstanbul'u gezer öykü. Haziranda aşkı hatırlatır, misafirhanenin konuklarını arar belki de. Metin Eloğlu'nun pırıl pırıl, yeni kapılar açan Türkçesi, hicvi umutla hemhal eder/birleştirir, direnir vazgeçmeye/sümsüklüğe.

Metin Eloğlu, "İşsizler Cemiyeti"

İNTİHAR:

*"Kız kabullenir yeniyetme bir dil uğruna her şeyi,
Her insanda bulunan karanlık ikilemi!*

Kaldı ki çeşitli özgürlükler vardır,

"Kahvaltı yaptıktan sonra mı intihar etsem?"

gibi anlamsız sorular.

*"Ben olsam kokteyl bir intihar denerim," tarzından
hafif gaza dokunmalar,*

*iyice azıtlıp sanatı politikaya kaydırmalar.." der isyanın
dili.*

Ya tüm vücuda yayılan akrebin kokusu!

Cezası nedir diye düşünür beden

İnsan olmanın, boş yaşamanın.

Al sana bir bilgi!

Metin Kaçan, "Başladı Kumbaranın Rüyası"

İNTİZAR: Küçük Çamlıca Tepesi'ndeki evinde münzevi bir ressam. Köpeğini ve gölgelikleri dost edinmiş, ölümünü beklemektedir. *İntizar* içindeki bekleyişi bölen tek kişi hayatın hırçınlığından kaçtığına ressamın sakin sevgisine sığınan anlatıcıdır. *Neşesinde garip bir acılık hissedilen* ressama kırk yıllık inzivanın nedenini sormaz hiç. Bir gün hasta yatağında kabul eder ressam kendisini. Telaşlıdır, tereddütlüdür. Eski bir hikâye anlatır ve ölgün sesiyle itiraf eder: Cinayet işlemiştir. *Aylı gecelerin tatlı sükûnetini temsil eden karısını, muhayyilesine musallat olan yakıcı*

dudaklar ve alevli gözlerle öldürmüştür. Cinayet silahı fırçası ona hayattaki tek kuralı hatırlatmıştır: Aşk imiş her ne var âlemde!

Bekir Sıtkı Kunt, “Aşk”

İPEK ÇİÇEKLERİ: Nizamlı, intizamlı hayatlar yaşama-ya mahkûm edilmiş kadınların ıstırabını aşk üzerinden anlatırken, Batılı yaşamın gereklerini usulca okurun kulağına fısıldar adeta Kerime Nadir. 1930’lardan 1970’lere yaşanan toplumsal değişimin tanığı İstanbul sokakları, köşk bahçelerindeki “İpek Çiçekleri”dir. *Tâ sokağın alt başına kadar uzanan bahçedeki asırlık çınarların kızıl-sarı yaprakları, güneş altında altın gibi parlıyor, aşağıda çimenler üzerindeyse tabiat zümrüdün bir şevk taşıyordu.* Vefasızlık, bencillik ve nezaket güçlü aşkın etrafını bir illet gibi sarar, sararıp soldurur. Kerime Nadir’in 1943 yılında yayımlanan tek öykü kitabı olan *Suçlu*’da vicdanımızla mantığımız arasında kalarak bir katilin izini süreriz.

Kerime Nadir, “Suçlu”

İSHAK: *Bir anlam piresi gibidir İshak. Uzak yerlere atlar. Karın üstünde ayın doğduğu bir gecede, yıkıntıdaki iki tünseğin üzerine çöken iki gölgenin, İshak kuşunun aralarına katılmasıyla çoğalması ve eksilmesi –türlü hayvanın varlığını hissettirdiği satırlarda– insanlığı, varoluşu sorguladır adeta. Köpek sesleri gelir, ördek avlanacağı yavılgısı dolaşır sözlerde, gizemli bir baykuş masalı vardır, bahar esintileri sessiz tilkiler gibi geçer otlardan, korkunç çekirge sürülerinin talanları korkutur, alışkanlıklarının alçak duvarları arasında tahtakuruları gibi yaşayan insanlar vardır... Birine huzur veren ötekini sadece rahatsız eder, belki de bu yüzden biri ötekine “deli” diye bakınca çözüm bulur kendince. Varoluş nedir? Gerçekten ayağımızı bastığımız bir zemin, kendimizi bıraktığımız-*

da oturacağımız bir taş var mıdır? Yabancılaşmış, mutsuz, huzursuz insan için ancak İshak dengede tutabilir bu dünyayı... Onat Kutlar'dan olağanüstü bir öykü... Nietzsche'ye, Kierkegaard'a, Sartre'a, Camus'ye selam olsun... *Sen bana deli diye bak. Her şey çözülr.*

Onat Kutlar, "İshak"

İSTANBUL: *"Mihr doğuyor doğudan, Mah batıyor batıdan. Mah doğuyor doğudan, Mihr batıyor batıdan..."* diye başlar Berrin Karakaş'ın öyküsü. Usul usul ışıklanır şehrin ayakta kalabilen birkaç güzelliği. *Sandallar yanaşıyor Üsküdar'a, Mihrimah Camii'nin, eski merdivenlerine. Mihr ile Mah, Sinan ile Mihrimah, buluşuyorlar ayla güneşin, güneşle ayın birleştiği, Asya'nın Avrupa'ya değdiği yerde, gelgit, gelgit, gelgit, gelgitler içinde, sarılıyorlar birbirlerine.*

Berrin Karakaş, "Mihr, Mahr, Mihrimah"

İSTİKLAL CADDESİ: Adnan Binyazar için İstanbul bahar yağmurlarıyla ıslanan bu caddedir. *Üç-beş haftada bir, takır tukur bir otobüsle Ataköy'den Taksim'e gelir. Gelene kadar Taksim'den Galatasaray'a yürümenin düşünü kurar. Ne yüksek tansiyon kalır ne de yüreğini avuçlayan iç sıkıntısı... Kapalı-açık, türbanlı-boyalı saçlı, dişi-erkek, tutucu-anarşist, kara cahil-entelektüel karşı karşıya değil yan yanadır İstiklal'de. Kimse dokunmasa aslında hep yan yana olacaktır. Kasabaya yerleşip domates yetiştirme hayalinde olanlara inat yaşamı över, Binyazar. O kasabalar İstiklal Caddesi'nin yanında olsa olsa yaşlılar için erken mezarlardır. Caddeden ve Adnan Binyazar'ın bu satırlarının üzerinden geçen herkes bilir ki; hayat bir zaman'ı yaşamaktır.*

Adnan Binyazar, "Çuff Çuff"

JAPON RADYOSU: Bir berber dükkânında ustasının dilini anlayan radyodur. Ustaya *takviye* ve müşteriye de *kıyak* olsun diye hep açıktır. Çalışması için bir tokat vurmak çırağın görevidir. İstasyonları sağ üst köşesindeki küçük pencereden, kırmızı ya da siyah numaralar halinde gösteren, tepesinde, telsizlerdeki gibi bir çubuk anten yükselen radyonun sesi öykünün içinde yayın yapmaya devam eder. Berber dükkânının hiçbir eşyasına benzemeyen Japon Radyo, tıpkı yapayalnız sahibinin hassas, farklı ve ayrıksılığının sesi gibidir. Ümit Kıvanç, radyoyla ustayı o kadar incelikle özleştirir ki, öykü yıllar sonra tekrar okunduğunda bile benzer tadı bırakır. Esrarlı, tıfı zor, sıcacık, biraz da buruk bir gülüş. Tıpkı, *benim bilmediğim, Japon radyosunda işareti bulunmayan bir dalga-dan, numaralanmamış veya numarasını benim bilmediğim bir istasyondan gelen sahibinin sesi gibi.*

Ümit Kıvanç, “Usta’yı Ziyaret”

JİLET: Cem Akas’ın diyaloglar dışındaki bütün cümlelerin son sözcüğünü eksilterek yazdığı bu öykü, Grafیتی Jilet’i, onun yaşam biçimiyle ilgili detaylarla anlatır. Bu deneyselliğin bir parçasına dönüşür, tamamlayarak, tamamlanarak ilerlersiniz.

JİLET o gece kullanmayı düşündüğü spreylere boyaları montunun içine tıktırırken, bir yandan da etrafı kolaçan. Yalnız spreylere boyaya değil, başkalarının "sokak sanatı" olarak adlandırdığı, onun için ise yalnızca "müdahale" olan çalışmalarında kullanacağı hiçbir malzeme için, hatta bu çalışmalarını gerçekleştirdiğinde gıyeye gıysiler için de kesinlikle para vermemek gibi bir ilkesi.

"Annen mi koydu sana bu adı?"

"Yok JİLET benim sahne adım."

Eskiden her yere "Nuri Alço" yazarken, şimdi "Umudumuz Tyler Durden" şablonları yazan "sokak artisti" Jilet'in bu cümleleri bir nesil için ilerde gülümseyeceği, bir fotoğraf karesi gibi takılır kalır.

Cem Akas, "Bir Gün Hepiniz"

JOKALİ HİFRAZ: İki sözcük, tamlama, abartılı ifade içeren, güzelmiş gibi görünen hakaret nişası. Otuz yıl önce kendisini terk etmiş babasının, ölümünden önce yuttuğu video kapsülle elde edilen görüntülerini izledikten sonra afallayan anlatıcının, doktor heyetine karşı kullandığı ifadelerden biri. Travmadan üzüntüye geçiş, gerçeküstü bir durumla karşılaşmanın verdiği şokla delirmenin arifesine gelen adamın sıraladığı nidalardan biri. Gerçi öncesinde kullandığı tamlamalar da benzer bir ruh halinin sonucu. Bkz. *Puçaraling gigogigo gu, torrul kipefa*. Hakan Günday'ın bıçak gibi kesen, insanı oturduğu yere mihlata kaleminden.

Hakan Günday, "Cihaz"

JOSEPH FUCHS: 1400 yılından bu yana kentin cellatlığını yapan, Ortaçağ'dan beri kızıl saçlı olan Fuchs'ların atalarından kalma bıçağı mahzene kaldırıp cellatlığa veda eden temsilcisi. Cellat Fuchs ailesi; kimse onlarla konuşmaz, onlara bir şey satılmaz, kesilen bütün başla-

rın lanetiyle yaşarlar. Günün birinde kanun değişir, belediye'deki *cellatlık* görevi sona erer Joseph Fuchs'un. Bir başka göreve atanmak, surun yanındaki atadan kalma evden çıkıp kenttekilerin arasına karışmak, oğullarının öteki çocuklarla futbol oynadığını izlemek... bir gün bir geneleve gitmek... olanaksızdır. Bütün kapılar kapalıdır. Bir tek ırmak, asırlardır Fuchs ailesinin kanla boyadığı ırmak açar kapılarını.

Sevgi Soysal, "Cellat Fuchs Kent Halkına Nasıl Karıştı?"

JURNAL: İtalya'daki doktorasını tamamlayan Ertuğrul'un amacı fakültede ceza asistanı olmaktır. Avukatlık da yapacaktır. *Avukatlığı karnını, fakülteyi de kafasını doyurmak için ister.* Maarif Nezareti'nde başlayan işlemleri, annesinin İtalyan olduğunun öğrenilmesiyle *Zaptiye Nezareti Kısım-ı Siyasi Şube'*ye varır. Çocukluğu Abdülhamit dönemine rastlayan, jurnalın meslek olarak yayıldığı çevrede hamuru yoğrulan şube müdürünün *avcılık damarlarını ayaklanır.* Kırmızı kalemle bir sayfa açar: "*Soruşturulması.*" Ertuğrul'un hayatı mavi pardösülü ve kanarya sarısı iskarpinli gölgelerle sarılırken, Cevdet Kudret, uzun yıllar baskı altında yaşayan Türkiye insanının sıkışmışlığına ve bu hali doğal bulmasına işaret eder. Ülkede yapılan *bütün değişikliklerin başka yöntemler koymak değil, eskisini zamanın ihtiyaçlarına göre yenilemekten mi ibaret olduğu sorusuyla* baş başa bırakır.

Cevdet Kudret, "Kulak"

K

KAÇIŞ: Roman kahramanı, yazara bıraktığı bir notla var olduğu hikâyeyi terk edebilir mi? Attila Şenkon, bir yazarın yazma sürecine dahil ediyor okurunu. Eşinden ayrıldıktan sonra başka bir erkeğe âşık olduğunu anlayan roman kahramanı kendini –yazarın deyimiyle– kullanılmış ve kirletilmiş hissedince yazara bir not bırakarak romanı terk ediyor; çünkü ona göre yazar saçmalıyor. Bu öykü, herhangi bir kahramanın yazılırken neler hissedebileceği sorusunu sorduruyor. Peki, kahramanı tarafından terk edilmiş bir romanı, yazar nasıl tamamlayabilir?

Attila Şenkon, “Ten Yüğü”

KADER: Bir sabah altı buçuk vapuruna biner *Kader*. Ne, nereye gittiğini bilir ne de o saatte orada olma sebebini. Martı sesleri, dalgalar, simit çıtırtıları girdabında ilerler vapur. O sabah kader, sadece İstanbul’a değil *Santiago Nasar*’ın sayfaların arasında saklı hayatına da sızar. Cümleler, onun kaderiyle Marmara arasında bir köprü oluşturur. O kadar ki ikizlerin elindeki bıçakların sarılı olduğu gazete kâğıdı hışırtısı şehrin ezgisine karışır. Vapur dalgalara çarpa çarpa ilerlerken ikizler de harekete geçer. Akıntıya kapılan kader hiçbir şeyin farkında değildir. Her şey olup bittiğinde kendine tek bir soru sorar: “*Santiago*

Nasar'ı ben mi öldürdüm?" Kim bilir, belki cevabı bir martının gözlerinden olanları izleyen Márquez'dedir.

Aykut Ertuğrul, "Kırmızı Pazartesi"

KADINADAM: Ağır bedeller ödemiş yirmi bir kadın öyküsünden biri, Madam Arthur Bey. Kadın değil, bir kadınadam. Zehirli diliyle herkesin hayatına sızıp soğan bir yılan. Belki de içimizdeki tanrı. Lanetlenmiş ve şiddete uğramış bütün kadınların sesiyle anlatılıyor öykü. Aslında bir kadınsesi değil, bir çocukkadın. *Ne oldu, komşular neden artık kapılarını açmıyor. Bütün babalarım demek artık başkalarını seviyor. Bir tanecik annem toprak altında acısından çürüyor.* Ölü, kan, cinnet, ölüme doğru gidişte deliliği önüne alıp okuru acıtarak, kanatarak, kadınlığı sırtına yükleyerek, yerlerde sürükleyerek ilerletiyor öykülerini. Seyirci koltuğuna utanç içinde çömelip yavaş yavaş deliren bu kadınların üzerinde bir ileri bir geri gidip geliyorsunuz.

Mine Söğüt, "Madam Arthur Bey"

KAHVALTI: Yasakları yıkmaya çalışırken kendilerine koydukları katı kurallarla ayrı düşmüş *Cumhuriyetimin ilk ilericisi, çağdaş gençler kuşağından* iki kişi. Onları buluşturan, geçmişte bir çatı katı, lor peyniri, yumurta, kanyak ve çavdar ekmeği eşliğindeki *sabah kahvaltısı*, ortak dava, ortak dostlar, ortak kavramlar ve duygulardır. Artık yaşları ilerlemiş, uzaklaşmış da olsalar, biz onları kendi cümlelerinden, tek ses olarak duyar, anlar ve bütün yarım kalmışlıklarımızı hatırlarız Tomris Uyar'ın öyküsünde.

Tomris Uyar, "Düzbeyaz Bir Çağrı"

KAPI ARALIĞI: Tükenmemişken aşk, ayrılık vakti gelir ya bazen, hani sütten kesilmiş bebek gibi kalır insan. Ma-

rio Levi'nin "Çin Lokantası" öyküsü, bütün birliktelik olasılıklarını böyle bir parantezin içinden sorgular. İlişkinin özlem olarak kalması, yalanla özdeş oyunlara girme tedirginliğine yeğlenesi bir kapı aralığı vermez mi gerçekten? Ve bu hüznü eşikte beklerken o aralıktan küçücük bir sevinç payı çıkaramaz mı kişi kendisine? *Uzayan, kimi eşyaların yaşanırılığı ile kimi duvar seslerini barındıran ilişkilerin tüm iyi niyetlere karşın zamanla yıprandıklarını, başlangıçtaki güzelliklerini yitirdiklerini her ikimiz de çok iyi biliyoruz çünkü. Öyleyse birlikteliğimiz bu türden bir yalnızlığa, bir çözölmeye yol açmayacağı için güzel olacak. Birbirimizi tüketme olanağını hiçbir zaman bulamayacağız örneğin, bedenini, gündelik, en doğal alışkanlıklarını daha yakından tanıyarak, yolun bir yerinde senden belli belirsiz, güvenilirliği tartışılır bir özlem adına ayrılma isteğini hiçbir zaman duyamayacağım içimde. Benim için hep bir olasılık, beklenmedik, uzun yolculuklarla özdeş bir seçenek olarak kalacaksın. Seni, aradan uzun yıllar, tümceler ve sevinçler geçse de hep bu metindeki gibi anımsayacağım. Sözüünü daha önce de ettiğim o küçücük kapı aralığı bu belki de.*

Mario Levi, "Çin Lokantası"

KARABASAN: Satırlar saniye kolunun atışları gibi ilerler Gönül Çolak'ın öyküsünde ve sona yaklaştığını hissettiğimiz, sonunu ise bilmediğimiz bir karabasanda bizler de onunla ilerleriz. Hastane, tünel, İsviçre, uçak, minibüs, çürük pembe duvarlar, hunili hemşireler ve her an ortaya çıkmaya meyilli hilkat garibeleri, cüceler, yılanlar, çıyanlar...

Böyle uzayacağına, uzamasın dedim içimden bu hikâyeye. Acil inmek lazımdı artık! Kâbus uzadığı gibi basbayağı tarz değiştirmiş, yozlaşmıştı; insan gibi girip yaratık olarak çıkmaya hazırlanıyordu başımda. Üslupsuzdu. Üslup önem-

liydi. Dilediği kadar uzayabilirdi ama bir kişinin elinden çıktığı izlenimi uyandırmalıydı okurda.

Gönül Çolak, "Karanlık Oyunu II -
Kek mi Kraker mi?"

KASABA: Karmaşık, oyunbaz, gizemli bir bilinçaltına sahip kasabanın sessizliğini bozan iki kadın. Ve o iki kadından birinin dilinden yayılan, etrafı kuşatan efsanenin kahramanı Kurşun Memed. Naif bir anlatımla ilerleyen öykülerinden biri Ayşegül Devocioğlu'nun. Ve ne seçeneksiz kalanları yargılayabilirsiniz ne de gördüklerinin ötesini fark etmeyenleri kınarsınız okuduklarınızda. *Ne demeli! En gariplerimiz, hayatta kalabilmek için böyle yollara ihtiyaç duyuyor. Bir de o eski kasabalar merhamete ve hayal gücüne fırsat verirler ki dünya azıcık daha iyi bir yer olabilsin...*

Ayşegül Devocioğlu, "Kurşun Memed"

KAZDAĞI: Çetmi köyünün üç dayısı anlatır, çocuk Mehmet dinler. Anılarını Kazdağı'nın efsaneleri, toprağı, bereketi besler. Hiç kimse onların gerçekliğinden şüphe etmez, düşlerini kurar zihinler. Belki havaya, belki suya özleminden, yıllar sonra köye geri dönen Mehmet'i, Kazdağı'nın havasını bilen Afet Ilgaz hikâyeler. Bu yüzden olsa gerek; bir kurmacanın mı, yoksa bir hatıranın mı içinde olduğunu ayırt edemez bilinçler. Yazar söyler, okura da hayal etmek düşer.

Afet Ilgaz, "Gerçeği Aşmak İsteyen Köylüler"

KEDİ: Necati Mert'in Nuh'un Gemisi olarak tanımladığı Adapazarı'nda bir mahalle. *Sadece kuyruğunun gövdeye kavuştuğu yerde fukara gömleğindeki yama gibi sarı bir leke olan beyaz bir kedi.* Memduh Şevket Esendal'ın yavrularını yiyen nankör, Soysuz Kedi'si bu kez, *güvercin palazlarına dadanmış* olarak çıkar öyküde. "Kökü dışarıda birileri

*bizim kediyi şunu kap, şunu yut diye kandırdı sanki," diye-
rek kopan yaygaraya henüz akıl erdirememişken, kedi kü-
mesteki pilici de yer. Soysuzu öldürmek üzere harekete
geçen mahalleliye, "Biz yiyeceğimize varsın kedi yesin!" di-
yemez sekiz yaşındaki çocuk. Kedi kediliğini yapar oysa.
Babasının kediyi kasap etiyile avlanma dürtüsünü yok
edip soysuzlaştırma fikrine içten içe isyan eder. Öykünün
sonunda Esendal'la hemfikirdir Necati Mert. Kediye acı-
dım. Babamın dediği, artık o kedi değil. Keşke o piliçleri yese,
ağabeyim de öldürse yahut da komşular vursa idiler.*

Necati Mert,
"Delikanlı Bir Kedinin Soysuzlaştırılması"

KIRMIZI IŞIK: Otuz saniyelik bir bakışmadır hayat kimi zaman. Bir yabancıyla. Bir yabancıнын dünyayı içine çekmiş iki siyah deliğe benzer gözleriyle. Ruhunuzun bir yanıla sarılmak bir yanıla gözlerini oyup üstünde tepinmek istediğiniz, yolun karşı kıyısında durmuş işaretparmağıyla sizi gösteren bir yabancıyla bakışmak. Sine Ergün'ün çok kısa anlar galerisinden bir tablodur hayat. Kırmızı ışığın otuz saniyeliğine durdurduğu hayatta, bir yabancıнын gözünde kendi ruhunuzla hesaplaşmadır. Sonra döner arkanızı gidersiniz. Işık yeşilden kırmızıya döner.

Sine Ergün, "Kırmızı Işık"

KIZAK: Ethem Baran, öyküsünde bizi bir kızağa bindiriyor, karın üstünde bir eklenip bir çoğalan serçelere, bakkır leğenin içinde sobada ısınan suyla yıkanan, iki bisküvinin arasına lokum koyup yiyen çocuklara, "Yeni ayak-kabının topuğuna basma," diye arkadan bağırان annele-re, çocuklara, iğnecilere ve karın örttüğü birçok şeye doğru sahici ve yaralayan bir yolculuğa çıkarıyor. Evin arka penceresinden kendisini izleyen dedesine gidip tam ağlayacaktı ki dedesi pencereyi açıp, "Kayar kayar, alışma-

şı lazım," demişti. Dedesinin dediği gibi de olmuştu; gittikçe daha iyi kaymaya, ispitler kayganlaşmaya başlamıştı.

Ethem Baran, "Kızak"

KİM / KİMİNLE / NEREDE / NE YAPTI / KİM GÖRDÜ / NE DEDİ: Çocukluk yıllarından kalma bir oyun. Bu kahkaha dolu oyun Selçuk Baran'ın satırlarında insanın canını acıtan bir törene dönüşür. Elbette öykü kahramanı karkoca da gülerler ama hüznü aşklarında bu neşenin sonsuz olmayacağı bellidir. Dünyanın boşalmasıyla canı yanan koca, kendi gerçekliğinin sınırlarına hapsedildikçe kahrolur kadın; oysa ne de çok sevmektedir. *"Çokbilmiş Nancy Reagan pala bıyıklı Afgan partizanlarından biriyle Adana'da kebab yedi. Bunu gören Prenses Diana kıskançlığından 'çat' diye çatladı,"* diye kahkahayla başlayan oyun, *"Mutlu B. ile çaresiz A. ıssız kırların ortasında buluştular. Al küheylanı aradılar. Onları çoban gördü. Al küheylan şu kayalığın arkasında, dedi ve hemen uzaklaştı,"* diye buruk biter. Koca kayalığa doğru kararlı adımlarla yürürken *"al küheylanına"* kavuşacağını bilincindedir.

Selçuk Baran, "Al Küheylan"

KOCA ALİ: Bazı öyküler, çocukluğunuzdan kalbinize yerleşir. Bir gün, tam da unuttuğunuzu düşündüğünüz bir anda Koca Ali karşınızda belirir. Dünyada eşi benzeri olmayan, Zülfikar'ın sırtına bile sahip, kimseye gönül borcu olmayan Ali, size başka türlüünün de mümkün olduğunu anımsatır. Ömer Seyfettin, zamansız bir coğrafyada, çıkmaz sokaklardan yeni dehlizler yaratmaya cesaret verir. Diyeti kolunu kaybederek ödeyen Ali'yi okuyan çocuk, gün gelir, kesilecek bir ağaç için kendini siper edebilir.

Ömer Seyfettin, "Diyet"

KOLALI YAKA: *Mağaza vitrinlerinde renk renk, çeşit çeşit gömlekler üzerinde bütün renklere hâkim, göz alıcı be-*

yazlığıyla ıklığın ve zarafetin timsali gibi duran ve fakat tecrübesiz boyunları gıcıklamaktan başka bir şeye yaramayan kolalı yakayı hiç sevmez anlatıcı. Zorunluluk sebebiyle taktığı bu boynundaki cellat, sıkışmışlığının simgesi gibi gün boyu nefesini ensesinde hissettirir. "Kolalı Yaka" artık kullanılmasa da Cahit Sıtkı Tarancı'nın geri planda kalan öyküleri, sevdiğimiz ama sık aramadığımız için kendimize kızdığımız eski dostlar gibi naif, sade, samimi bir şekilde derdimizi söyler.

Cahit Sıtkı Tarancı, "Kolalı Yaka"

KÖY ÖĞRETMENİ: Köyünden çıkıp okula giderken bile kendisiyle gelemeyecek hayallerin kahramanı. Gözü yollarda kalan veya yolu gözlenenlerin, hızlı adımlarla, sevdiklerini bekletmemeye çalışan yanı. *Son günlere kadar, son zamanlara kadar* denilen ve nihayet *bu zamanda* annesinin dilinin ucunda huzursuzca dökülmeyi bekleyen ağıt. Karanlık yüzlü *kardeşlerin* yarattığı belirsizlikte yiten bir öbür *kardeş*. Hasan Özkılıç, öğretmenin ağıtını söyletiyor bize: *Ah kardeşler!*

Hasan Özkılıç, "Ah Kardeşler"

KURAKLIK: Umudun bir damla su olduğu, ancak onun da düşmeyi çok gördüğü, *yark yark* yarılan topraklar burası. Hacali'nin *cas cas* yanan yüreğini köklendiren topraklar. Kuraklık yüzünden sararan ekinlerin peşlerinden gelen borçlar, alacaklılar, tükenen insanlar...

Hacali, can çekişen tarlalara bakarken bulutlar sarıyor etrafını. Küçük damlaların yere düşmesiyle başlayan umut, damlaların iri dolu tanelerine dönüşmesiyle tekrar yok oluyor. Dolu taneleri bir tokat gibi iniyor gökyüzünden. Abbas Sayar öyküsüyle bir defa daha, kavrulan köylüye çare diliyor.

Abbas Sayar, "Yorganımı Sıkı Sar"

KUYU: Karlı bir günde çakışır barbar zihniyetlerin değdiği yaşamlardan ikisi. Beklenmedik anda toprak kabarıp, derin kuyulara fısıldanmış sırlar çıkar ortaya. *İnsanın doğmadığı bir yer yazar mı kaderini?* Farklı hatıralarla doğduğu yere yerleşemeyenler, Gönül Kıvılcım'ın anlamını özenle seçtiği sözcüklerle hayat bulur. Kitabın ön-sözünde Murathan Mungan'ın dediği gibi, *"Kendisi farkında olsun ya da olmasın bu ülkede herkesin bir Dersim hikâyesi vardır."* "Yasak Ülke", kısımlarda kuyulara fısıldanan hikâyelerden sadece biridir.

Gönül Kıvılcım, "Yasak Ülke"

KÜF KOKUSU: Bir sokak var ki güneşsiz ve nemli. Bin bir hayat sıkışıp kalmış duvarların arasına. Hepsi havasız, hüznü, acılı ve tutsak. Küf kokusu sinmiş ruhlara. Madam, *"Hiç girmeyiniz içine beni dinlerseniz.. Yeriniz bu sokak olamaz.. Bu evde yaşadıklarınızı bile unutunuz kapıdan çıkar çıkmaz.. İlk köşe başından sapacağınız başka bir yerde hayatı yaşayınız.. Sevinci yaşayınız.. Hüznü düşünkü de olmayınız sakın.. (...) Hadi çocuğum, hadi gidiniz artık buradan.."* Bağışlayınız Madam ama bu öykü sokağın acılarını öğrenmeye, kadınların boğulan hayatlarını anlatmaya kararlı.

Selma Fındıklı, "Bağışlayınız Beni Madam.."

LEYLEKLER: Glayör yetiştirmek yerine, tarlaya beyaz kuşkonmaz ekmeyi tercih eden ailenin öyküsünü resmeder Can Göknil. Hasat zamanı, yoruldukça çayırlara kaçan anlatıcı, Karadeniz'i koklar, doğayı dinler, meraya inen kuşları izler. *Kıştan kalma bahar kızılığında* turnayı, martıyı ve leylekleri gözler. Kuşkonmaz Çiftliği'nin, "kuş konmaz" anlamındaki logosuna inat, leyleklere mesken eder çiftliği. Leylekler, ağaçları bile küçük kılan irilikleriyle, *havada daireler çize çize dallara yaklaşır, ağaca deyince dizlerini bizimkilerin tersine katlar, öylece çöker, gün aydınlana dek dalda kalır*. Hayatın tertemiz, sevgi dolu, yalın sesi Can Göknil'in rengârenk boyadığı sözcükleriyle kanat çırpır.

Can Göknil, "Kuşkonmaz Çiftliği"

LİMAN: *Nereye gittiğini bilmeden, ne zaman varacağını bilmeden kestiremeden çıkılan bir yolculuktu. Zamanın mavi, düşlerin, hayallerin gri görüldüğü bir rüya gibi. Yeni olmanın zorluğuyla, bilinmeyenlerin çokluğunun birleştiğı bir gemideydi artık.*

Günler geçtikçe beklemeyi unutmuştu. Eğer bir limandan bahsediliyorsa varana kadar hayal etmeyi başkalarına bırakmuştı. Bir limana yaklaştıklarında, neyi beklediklerini

bilmemek bile iyi geliyordu ona. Her gece ay ışığı olsun olmasın hayatın mucizelerle dolu olduğunu tekrarlıyordu kendine. Kabule hazırdım yazmıştı not defterine. Hiçbir şey beklemeden... Sonu belli olmayan yolculuklarla liman böylesi bir gizemle kesişir bu öyküde.

Mehmet Güreli, "Bir Gemiciyle Konuşmalar"

LİMON KOLONYASI: *Ben onun sorduğu her soruyu cevaplıyordum. Ama o bana hep, "edebiyat yapma ulan!" diye bağırtıyordu. Farkında olduğu ama değiştiremediği, onu sömüren, peşin peşin soyan, taksit taksit öldüren soysuz düzene resti çeker isimsiz anlatıcı. Ve bir çarpışma yaşar o gün. Yıllar öncesinden kalma, sualsiz bir sorgunun adeta son düellosudur bu çarpışma. Geçmişin anısını hatırlatan bir limon kolonyası kokusu, korku gibi yayılır etrafına.*

Uğur Özakıncı, "Edebiyat Yapma Ulan"

LİPSOZ: Balık meraklılarının sofralarında görmekten özellikle keyif aldığı bir kaya balığıdır lipsoz. Kimi çorba balığı der, kimiyse dikenli balık. Kadir Bey'in sofrasındaki duruşu ise bambaşkadır. Belleksiz, tarihsiz, halsiz duruşunda, ölümü kabullenmeyen bir hayalet tütmektedir. Kafası bir bıçak darbesiyle gövdesinden ayrılır. Kadir Bey'in iri elleri beyaz etini kılçığından ayırmakta zorlanır. Lokmalar büyür, vahşetin ziyafet sofrası evrene yayılır. Sezgin, o büyük restoranının şefi Sezgin, iyiliğin ve kötülüğün bahçesinin ötesindeki bu sahneyi izlerken, bir insandan bu kadar çok ürkmenin ağırlığıyla, orada öyle bükülüp siyahlaşarak, Kadir Bey'in çiğnediği lokmalar gibi biçimsizleşmektedir. Derken bir kılçık... Derken soluk alamamalar... Derken... "Büyük Tıkınma"nın en akılda kalıcı örneklerinden biri Sema Kaygusuz'un kaleminde hayat bulmaktadır.

Sema Kaygusuz, "Kılçık"

M

MADRİGAL: Aşk bir çokseslilik hali. Beyin ve kalp arasında kaybolan sesler gibi. Bir ses eksiliyor, kalp ölüyor. Bir ses artıyor, beyin susuyor. Cem'in Günlüğü'nden madrigaller dinletiyor Kürşat Başar öyküsünde. *Ağaca oyulmuş bir kalbe saplanan okun, içneler batırılmış bir bez bebeğin madrigallerini.*

Kürşat Başar, "Cem'in Günlüğünden"

MASA: Çok şık bir masa. Nihan, Erdinç'e sürpriz bir yıldönümü yemeği hazırlıyor. Soğumasın diye fırında bekleyen servis tabağının yeri hazır da Erdinç'in yeri hazır mı bu masada? Tekdüze giden hayatı da soğumasın diye fırında bekletebilir mi? Bu şık masa, beş yılını doldurmuş bir evliliği taşıyabilir mi tek başına? *Oysa yatsındı Nihan, onu beklemesindi. Gözü masaya takıldı. Çok zor geldi toplamak. Masa artık Nihan'ı rahatsız eden şıklığıyla dursundu ortalık yerde... Hiç dokunulmasın... Yüzyıllarca öyle kalsındı...*

Nalan Barbarosoğlu, "Masa"

MASTİKA: Bir şişesine, köylünün iyi niyetini satın alır, bereketini ise kolayca satar Haçik Ağa. Bacalar yarıya iner madenlerde. Kükürt ve zaçyağı yayılır etrafa. Bere-

ketli Lokman köyünün, toprağı rengini kaybeder bir anda, nazlı güzel çiçek denizi kuruyup açmaz olur, hayalet gibi sürüklenir bütün hayvanlar, insanların sert kemikleri buruşuk deriyle kefenlenir, çocuklar doğmaz olur, doğanlar ise yaşamaz. Bir şişe mastika, günümüz dünyasında insanlıktan çıktığımız her âna, güç ve para uğruna yok ettiklerimize, inançlarla nasıl da acımasızca oynandığına ayna tutar Sadri Ertem'in bu öyküsünde.

Sadri Ertem, "Bacayı İndir Bacayı Kaldır"

MEKRUH: Kadınlar sessiz çığlık atar, kimse duymaz.

Hamit karısını sarstı:

"Ağlıyorsun sen, ne dedi sana?"

Düriye bir şey söylemeden, Aysad Bahu gözlerini yine açtı.

Çok açık biçimde tane tane tekrarladı.

"Beni mekruh kadınlar mezarlığına gömün."

Kadınlar tedirgin edicidir. Kadınlar günahkârdır. Kadınlar her türlü baskı altında sessizdir. Kadınlar sizin annenizdir. Kadınlar sizin bacınızdır. Kadınlar sizin avradınızdır. Kadınlar sessiz çığlık atar, kimse duymaz.

Ayla Kutlu, "Mekruh Kadınlar Mezarlığı"

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ: İstanbul. İstanbul'da Beyoğlu. Beyoğlu deyince ilk akla gelen Cadde-i Kebir. Burası Ziya Osman Saba için büyük öneme sahip hatıralarının anayurdu. Cadde-i Kebir'de yürüyen genç bir adam, çok daha sonra alışıcağımız deyişle "arzu nesneleri"nin arasından yürüyerek insanları, giydirmeye, doyurmaya, eğlendirmeye, bir kat daha mesut etmeye mahsus dükkânlar, mağazalar, salonlara bakarak kendi yalnızlığını sorgular. Oysaki ona bir ev hayatını anımsatan terlikleri ya da sofra saadetini temsil eden portakalları paylaşacak kimsesi yoktur. Gene de, Ziya Osman Saba'nın bir şiirinde bahsettiği gibi, "bütün saadetler mümkündür,"

diyen iç sesini dinler ve “olabilecek” *saadetini tespit ettirmek için* bir fotoğrafçıya girer. “Ben de pekâlâ şu mesut insanların fotoğraflarını çıkarttıkları fotoğrafhanelerden birine girebilir, ben de mesudum, benim de resmimi çekebilirsiniz diyebilirim. Fotoğrafçı da itiraz edemez, sizin kimseniz yok, fotoğrafı ne yapacaksınız, diyemez. Sorarsa, elbette günün birinde benim de bir sevgilim olabilir. Sizin çekeceğiniz bu en güzel fotoğraf onun çantasının gizli bir köşesinde, güzel kokular içinde yatabilir,” der. Ziya Osman Saba’yı ve “Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi”ni yıllar sonra “Boyacıköy’de Kanlı Bir Aşk Cinayeti” öyküsünde okurla buluşturan Murathan Mungan’a el sallama zamanı.

Ziya Osman Saba,
“Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi”

MEYAN ŞERBETİ: Şekerci Asım’ın bir derdi, sıkıntısı vardır. Allaben Deresi’ne yıkanmak için gidenler, koskoca adamın çimmek yerine suyu dövdüğüne şahittir. Eğer işi çözülsürse *alayına* birer torba şeker vereceğini söyler durur Asım. Çocuklar, bir tek akide bile vereceğine inanmazlar. Oysa sözünün eridir Şekerci Asım. Muradını gerçekleştirdiğinde Şerbetçi Hıdır’ın tuluğunu alır, Camlı Kahve’nin önünde sebil dağıtır önce. Ardından yeniden doldurduğu tuluğun içindeki şerbeti Allaben’e boşaltır. *Dereden su yerine tam kırk gün meyan şerbeti akar.* Ülkü Tamer’in pırl pırl, su gibi dili, dostluğu, sevmeyi, güzel zamanları hatırlatan bir bağlaç olup bağlar sadakati birbirine.

Ülkü Tamer, “Şekerci Asım”

MEYHANE: Habib Bektaş, Türk olduğu kadar Alman da olmuş bir meyhanecinin ve bir meyhanenin ziyaretçilerinin hikâyelerini anlatır. Okudukça anlarız ki, meyhane Almanya’da yaşayan Türkler kadar Almanlar için de sığınak olmuştur. Her gece gelen müşterisi de vardır, hafta-

da sadece belirsiz bazı günlerde ama hep aynı saatte gelen müşterileri de. Siparişi sadece gözleriyle verip konuşmayan da vardır, çalgılarıyla gelip ortamı neşelendiren Çingene grupları da.

Bir Noel arifesinde meyhaneye gelen *saçı sakalı birbirine karışmış uzatmalı öğrenci* ile, *soydaşları süslü sıcak odalarda armağan alıp verirken hırsla şarap içen* orta yaşlı bir kadın ve bu sefer müşteri olan yazar *meyhane dedikleri* yerde insan ilişkilerine dair çok güzel bir fotoğraf sunar.

Habib Bektaş, "Noel"

MEZARLIK: *Evden çıkıp doğruca mezarlığa daldım mı, öbür kapı kestirmesi işimi epeyce kolaylaştırıyordu. Acelesi olan hamile bir kadın, mezarlık sessizliğini bozan sucu çocuklar, sanrılar, yoğunlaşan hisler, yaşanan gerçek ile reddedilen arasına korkuyla kurulan köprü. Beklenmedik bir anda işini bitiren kiralık katil gibidir düşüncede biriken korku.* Nilüfer Açıkalın'ın öyküsü karanlığı yoldan çıkarır.

Nilüfer Açıkalın, "Düşük"

MİÇYA: Bir denizkızı tablosu. Islak sarı saçları omuzlarına dökülmüş bir kadın. Çıplaktı. Belinden aşağısı klasik denizkızı tablolarında olduğu gibi bir balık kuyruğuyla nihayetleniyordu. Kırmızı ve yeşil iki renk bu mavi fonlu suluboya tablonun üzerinde o kadar fazlaydı ki, insana garip bir ürperti veriyordu. İsmi okudum: Agra Miçinska. Kısaca Miçya! Asfalt yola kavuştuktan sonra ruhu değişen sayfiye yerine gelen bir trup ve o trübun en ilgi çeken gösterisinde, özellikle erkeklerin aklını başından alan Miçya! Yağmurun kasabayı avucunun içine aldığı bir gecede, izleyenlerin gözlerini bağlamışçasına dans eden Miçya! Miçya denizden mi geliyorsun? Yağmurun içinden? Belki de bir bulut seni aramıza bıraktı? Belki de sedef kabuğundan dışarı çıktın? Güneş ve köpükle yı-

kanmış gibisin, Miçya! Küçük bir sayfiye kasabasından yağmur bulutları gibi geçerken, Kenan Hulûsi'nin kalemiyle öykümüzde iz bırakan Miçya!

Kenan Hulûsi, "Sayfiyede Bir Numero"

MİDE BULANTISI: Zarif bir kadının midesi neden sürekli olur olmaz yerlerde bulanır? Ölümcül bir hastalık mıdır acaba, yoksa bir büyü mü? Belki bazı renklere karşı olan duyarlılıktır. Belki de siyasete yeni atılmış kocaya inat olsun diye yapılan numara. Ya da ilgi odağı olma isteğini itiraf edemeyince vücudun verdiği tepki. Kadın, ne modern ne de alternatif tıptan sonuç alır. Artık dayanamayıp kendisini soyutladığında fark eder bulantının sebebini. Zordur kadın olmak. Her zamanda. Her coğrafyada.

Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, "Yalan Makinesi"

MİGREN: *Hiç habersiz, aniden saldırıyor, yüz bilmem kaç incecik ayağını sırtımda hissediyorum, ahtapot bu, onu tanıyorum!.. Her bir ayağı, bir başka siniri kavrayıp sıkıyor, aynılaştırıyorlar. Kalp atışlarım dönmeye, bedenim uyuşmakta, boynumda sızım sızım sızılar. İnce bir yol ateş.. bir, iki, beş.. sayısız, tümü başıma doğru.. kafamın arka tarafında bir minik daire yanarak karnıcalanıyor... Saç diple- rimden parmak uçlarıma değin ürperiyorum. Tarifi imkânsız bu ağrı Emine Işınsu'nun su gibi akan kalemünde bir ahtapota dönüşür. Sesler, ışıklar, geçmişte kalmış insanlar, dırdırcı akrabalar... O ahtapotun her kolu gündelik yaşamın başka bir sıkıntısı, kim bilir.*

Emine Işınsu, "Migren Dalgaları"

MİKAIL: Öykümüzün kilometre taşlarından biri olan *Aziz Bey Hadisesi* kitabının, duygusal coğrafyamızın haritasını okul çantalarımıza koyan öyküsüdür, "Mikail'in

Kalbi Durdu". Anadol marka otomobili, bıyıkları, kara paltosu, sustalısı, Semiramis'e olan aşkı, "*Keşke onu sevseydin, sevmedin, beni mahvettin,*" deyişiyile Mikail, öykümüzün nefes almayı bilen karakterlerinden biri olarak sayfalar boyunca okura, "Ah!" çektirir. Onu böylesine gerçek ve yürek parçalayan bir karakter yapan, aşkının büyüklüğü kadar, "öykü anlatıcısı"nın insan olma halini aktarmadaki becerisidir. Sadece giriş paragrafı bile ne çok şey söyler: *Mikail'in kalbi durdu. Soğuk ve yorgun bir hesaplaşma gecesinin sonunda, bakımsızlıktan eksilmiş dişleri bir türlü tamamlanamayan iki küçük çocuğunun ve dudaklarından kahırlı beddualar dökülen karısının hazin bir sessizlik ve fakirlik içinde oturdukları, duvarlarından acı sular sızan evinde; ağladığını değil, yenilmişliğinin acısıyla ağladığını saklamaya çalışırken, ansızın kalbi durdu.*

Ayfer Tunç, "Mikail'in Kalbi Durdu"

MİLLİ GELİR: Mesut Kırkbir, doğar doğmaz değil, bir cami avlusunda bulunduğu başlar yaşamaya. Adı da soyadı da onu bırakan annesinin nişanıdır. Adeta bir gün seni bulacağım demektedir annesi. Bulur da... Bırakılmış bir çocuğun şefkat dolu hayallerinden uzak, gazetelerin üçüncü sayfalarına, hapishanelere yakın. O dönem kişi başına düşen milli gelir yüz elli liradır. Ve hiç şaşırmadığımız bir şekilde, milli gelir öyle memleketteki her kişinin başına düşmeyebilir. Bazısı otuz lirasını alır, oğlunu son bir kez öper ve arkasını dönüp tam da oğlunun istediği gibi uzaklaşır gider.

Hüseyin Rahmi Gürpınar, "Benim Babam Kimdir"

MİNİ ETEK: İstanbul'da bir minibüs yolculuğu. Ama bu fiziksel yolculuktan daha önemlisi, mini eteğini-file çorabını giyip bu minibüse binmiş bir kadının içsel yolculuğu. Nilüfer Kuyaş, doyurulmamış bir cinselliğin açlığı

ve saldırganlığıyla, hükümdarı olduklarına inandıkları dünyada hoyratça gezen erkekleri büyüteç altına alır öyküsünde. *Adamın kucağındaki ceket ince, muşambadan bir şey, elleri gözükmüyor tabii, ceketin altında gizli yararıklar gibi kıpırıyor parmakları. İğrenç. Vücudumu biraz daha kaçırdım koltukta.* Bu coğrafyada kadın olmak, bitmek bilmez bir tecavüz duygusu yaşatır kimi zaman.

Nilüfer Kuyaş, “Şeytan Tüyü”

MİSKET: Çok misketi vardır küçük kızın. *En kahraman gaflığının içindeki mavi kuşun kanadıdır dokunmak istediği ama cesaret edemez bir türlü, ne de olsa kırılığandır.* Sabahtan akşama kadar yutar da yutulur da. *Genelde yutar ama.* Böylece dimdik ve yek olur, hükmeder kendi dünyasındakilere. Eve gitme vakti gelince bir başka hükümlanlık vakti başlar. Annenin küçük söylenmelerinin *timsah* bakışlı babanın gözlerince yutulduğu. Bin bir güçlkle kavanozdan çıkarılan turşuyla ortada kalıverilen. Ama o izin vermeyecektir çocukluğunun bir kuşun önüne atılan kırıntılar gibi ufalanmasına. En sert, en iyi vuruşu için hazırdır. Kahramanımız, öfkesini sarı kanatlı kuşa teslim ederken, Dilek Emir bizleri çocukların masum bilinen dünyasının kin biriktiren yüzüyle tanıştırır, avucunda tuttuğu misketleriyle.

Dilek Emir, “Kırıntılar”

MUALLİM: Memleketi Kıbrıs’a dönüş *arefesindedir* Nüveyre. İstasyonda kısa süreli bir ayrılığın belki biraz da komik vedası gibi başlar öykü. İlerledikçe, *kendi halinde namuslu bir idadi muallimi* olan Remzi Bey’in duygularıyla da yüzleştirir. Çünkü görünenin ardında sadece tek bir hikâye yoktur. Edebiyatımızın başmuallimi Reşat Nuri Güntekin, iyiyle kötüyü, fakirlikle zenginliği, incelikle kabalığı yan yana koyarak savaş sonrası Türkiye’si-

nin kabuğunda evlilikler ve kabullere işaret eder. Kısacık öyküyü şefkatleilmek ilmek dokur. "Sakın bu son gün olmasın," der.

Reşat Nuri Güntekin, "Sönmüş Ocak"

MUHTAR:

*Dün gece yağmur yağmış,
perdeleri sıkı sıkıya kapalı
kapkara trenler geçerken içimden...
Ölü bir kuşun kanadından düştü selamın
bir sapan lastiğinde taş yüreğim
ağladım içimdeki tutsaklığına;
açtım dünyanın tüm pencerelerini
güle güle sevgilim!*

Emekli öğretmen Şermin, her şeye karşın muhtar olabilecek mi? *Ulan haram olsun bu mahalleye, bu dünyaya verdiğim emek, bu millet için parçaladım ben içimi. Uyan ey millet!...*

Ankara'da şekillenen hayatlar. Çalkantılı yıllar. Duvarlara asılan bildiriler. Radyoevi. Şermin'in hayatından yansıyan toplum. Yaşanan hayal kırıklıkları.

Alper Akçam, "Gelmeyin Üstüme!..."

MURAT DAVMAN: Murat Davman, *kendi hayatını kolaylaştırdığında zor bir problem kalmayacağına dair iyimser bir inanca sahip bir dedektiftir "Yazgılar Tableti"nde.* Bu kez öldürdüğü adamların yanına meslekler listesi bırakan bir seri katilin peşindedir. *Listede yer alan bazı tanımlara, sıfatlara bir anlam verebilecek yeterli bilgiye sahip değilse de, maddelerin tamamının, çoktandır unutulmuş bir erkek ahlakının dilinden, tipik birer erkek suçunu yargıladığını kısa sürede fark eder.*

Reha Mağden, Murat Davman karakteriyle çocukluğuna, siyah beyaz Türk filmlerine, Orhan Günşiray'a, poli-

siye roman yazarı Ümit Deniz'e selam yollarken, *ağlayarak isteyip, ağlatarak alan* maktul, *hiçbir kadının sevmeyi* katil, yoksul yaşamımızı allak bullak edenlerden sadece birkaçıdır.

Reha Mağden, "Yazgıların Tableti"

MUTLULUK: Kardeşini sevmese de onu koruyan, kavgayı sevmese de arkadaşlarının arasında olmak için onlara katılan bir çocuğun gözünden İkinci Dünya Savaşı'nın ekmeksiz geçen yılları. Günün en önemli amacı tencere-deki patateslerin büyüğünü kapmak da olabilir, Ayçelen'in parlak donunu görmek de. Aşkın işareti, Ayçelen'in kendine yılbaşı hediyesi yaptığı perçeminden kestiği bir tutam saçtır onun için. Etrafı işsizlik, yokluk ve korkuyla sarmalansa da mutludur. Ne de olsa çocuktur hâlâ.

Nihat Ziyalan, "Ayçelen"

NAKIŞ: Bir yumru, bir sıkıntı var Perihan'ın içinde. Bundan kurtulmak için gittiği hoca efendi nakış işlemlerini söylüyor. Perihan, hoca efendinin söylediği gibi bulduğu her kumaş parçasına renkli ipliklerle *kuşkanatları* işleme-ye başlıyor ve kanatlar kumaşlara işlendikçe Perihan hafifliyor. İğne kumaşlara bata çıka içi ferahlıyor Perihan'ın. Kuşlar kanatlarını çırpıkça içindeki yumru küçülüyor. Söylemek isteyip de söyleyemediği ne varsa kuşlar kanatlarıyla alıp uçuruyorlar sanki. Artık Perihan'ın bedeninde en ufak bir yumru yok, hepsi kuş olmuş uçuyor!

Sibel K. Türker, "Kuş Biçimi"

NALIN: Pembe bir yaz anlatır Peride Celal, "Plajda" adlı öyküsünde. Nebahat Hanım, geç yaşta ikinci kez anne olmuştur. Oğlunu pembe sever. *Pembe Hanım* plajda bolca dedikodu yapar, etrafı gözler, Adana'da yaşayan kızına yazacağı mektup için malzeme toplar. Kocalar işe, kadınlar plaja. Sayfiyede geçen bir günü yaşamaya başlarız. Bir filmi izler gibi okuruz öyküyü. İsimler, eşyalar, renkler, hayaller, kıskançlıklar, beklentiler. *Günler geçiyor, çocuklar büyüyor, gençliğimiz elden gidiyor, sevilmez oluyoruz. Nebahat'in içi sıkılır, yüreğinin üzerine taş gibi bir şey oturur. Hava da sıkıcıdır. Bilmediği tatlar, sevdalar çeki-*

yordu, görülmez bağlarla her yanından. Sonra fırtına patlar, durun bakın neler olur.

Peride Celal, "Plajda"

NASIHAAT: Ahmet Mithat Efendi, "Ağaç yaşken eğilir," der ve bunu kıssadan hisselerle öyküleştirir. Ayının bir yavrusu olur. Yavru çok çirkindir. Biçare ayıcık ziyade kahrılanarak karganın yanına gider. "Aman karga, ben bu çirkin çocuğu ne yapayım? Bunu âleme nasıl göstereyim? Ben bu çocuğu boğmak istiyorum. Ne dersin?" diye sorar. Karga, "Sabret! Haydi git yavrunu yavaş yavaş yalamaya başla! Yakında güzelleşir! O zaman zarfında sen de iftihar edersin," der. Anne, nasihati dinler. Bir müddet sonra da yavru güzelleşir. "Sabrın sonu selamettir," derler. Öykü, çirkin doğan bir çocuğun terbiye ile güzelleşeceğini konu eder.

Ahmet Mithat Efendi, "Sabırsızlık"

NAZAR BONCUĞU: Tarihi hadiselerde, hâsıl olan netice insanların arzularına tâbi değildir, der Suat Derviş, "İstemek, Muvaffak Olmak" adlı yazısında. Harp, esaret ve sefalet yıllarıdır. O yüzden, kırmızı tuğlalı bir bahçe, tah-ta bir ev, karanfil ve fesleğen saksıları, kuyu başında ayakları çıplak bir kadın, kadının, "yahu" diyen sesi ve o sesin özlemi bile ulaşılmazdır. Ulaşılmazın kaybına olan korkudan, hayale kondurulan bir nazar boncuğu bile fayda etmez. Kimisi için basit bir istekten ibaret olan evlilik, Ali için ayna karşısında yaşamadan ihtiyarlayan yüzüne bakarak başkasına devredilen bir hayaldir artık.

Suat Derviş, "Ali"

NEDEN, NİÇİN, NASIL: Yalnızlığını dağıtacak bir eğlence buldu Birsen. Uyuyamadığı bir gece cep telefonunu eline aldı, rasgele numaraları tuşladı. Telefonu açan üçüncü kişi erkekti. Konuşmaya başladılar. Aramalar dü-

zene girdikçe dertleştiler, konuşmalar uzadı, seviştiler. Bir gün adam görüşmek istedi. Birsen gitmedi, gidemedi. Adam günler, gecelerce aramaya devam etti. Birsen yanıt vermedi. *"Neden gelmedin?" sorusuna verecek yanıtı yoktu. En beyaz yalanlar bile kullanıla kullanıla eskiyip, kirleniyor, grileşip hiçbir işe yaramaz oluyorlardı. Oysa, adam, "Bilsen nasıl istiyorum senin yanında olmayı," diye başlamıştı söze.*

"Niçin?"

"Nişini var mı? Seninle sevişmek işin..."

İşte, Deniz Kavukşuoğlu'nun öykülerinde insanlar, hayatlar.

Deniz Kavukşuoğlu, "Yalan"

NEFRET: Sorgu odasında, memurun tehdit ve hakaretlerine, öteki odalardan duyulan iniltilere karşın Zülal, sımsıkı kapatır dudaklarını. Sorgucunun, "Kim olabilir?" sorusunu, kendine bininci kere tekrarlar: *"Zülal'den nefret eden biri ya da birileri. Ona zarar vermeyi, incitmeyi, hırpalamayı, ona acı şektirmeyi isteyebilecek olan kim? Bundan kim, nasıl bir çıkar sağlayacak. Kim? Kim? Böylesi derin bir nefreti yaratmak işin ne yapmış olabilir ki Zülal?"* Zeynep Aliye, pervanenin ucundaki topaş gibi döndürür hınç kusan yaftaları. Kadın şeytan, kadın bedeni günah yuvası, en büyük suç kadın olmak diyen toplumsal yapıyı, kuralları, baskıları. *Sonrası yok. Sonrayı düşünmüyor. Nefret, düşünmeyi bilmiyor.*

Zeynep Aliye, "Sorgu"

NEREDE: Bir belirsizlik ânı. Tedirgin. Belirsiz. Bir o kadar da belirgin. "Yakın" ya da "uzak". Tek bir kelime yerli. Tıpkı hayat gibi...

"Ne Yapalım?" dedi. "Ben..." dedim. "Evet?" dedi. "Bilmem ki," dedim. "Söyle söyle," dedi merakla. "Bir yer biliyorum

ama," dedim. "Nerede?" dedi. "Çok yakında," dedim. "Olur mu?" dedi. "Bilmiyorum ki," dedim. "Çok mu yakında?" dedi. "Evet," dedim. Yüzüme bakıyordu.

Özcan Ergüder henüz yirmi yedi yaşındayken yayımladığı ilk ve tek kitabı olan *Maskeli Balo*'yla hikâye anlatmaktan çok hayatı kısa cümlelerle vuruyor. 1950 kuşağı için oldukça yenilikçi bir üslup benimseyen yazarın her bir cümlesinin, adeta bir sinema filmi gibi sahne sahne zihnimizde canlanması bu başarıdan ileri geliyor.

Özcan Ergüder, "Habersiz"

NIŞANTAŞI: *"Gürol'un annesi her şeyin en doğrusunu bilirdi,"* diye başlar Fatih Özgüven'in öyküsü. Gerçekten de her şeyin, özellikle de anne oğul arasındaki ilişki dinamiklerinin nasıl olması gerektiğini en iyi o bilir: Dünyanın geri kalanına sunduklarından ne daha azı ne daha fazlasıdır oğluna sundukları... Gürol kendini bildi bileli annesinin çevresinin eşit haklara sahip, yaşsız, cinsiyetsiz bir üyesidir... Amerika ile Türkiye, anne kucacı ile sevgili memeleri arasında bir düşünce girdabında dönüp duran Gürol'un düşünceleri, okurun burnunda keskin bir tuzruhu kokusu bırakır. Ayrıca bir Nişantaşı kafesinin tuvaleti en ince detayına ve çağrışımına kadar "her şeyi"yle öyküdeki yerini almıştır artık. Öykü, şimdi ve burada'dır.

Fatih Özgüven, "Gürol'un Annesi"

NURİYE: *Artık kimse ona "anne" ya da "teyze" demiyordu. Yıllar önce kocası öldükten sonra, onu adıyla çağıran, "Nuriye" diyen de kalmamıştı. Kocasını anımsayınca içini bir sıcaklık kapladı. Onun, kendisine sevgiyle, gülümseyerek bakan gözleri geldi gözünün önüne; ağlayacak gibi oldu. "Seni ne çok özledim İzzet Bey," dedi. "Adımı bilen bile yok artık. Adımı duymayı özledim."* Merdivenlerin başında genç kız olan Nuriye son basamakta babaanne olur.

Van'dan çıktığı yolun bir adım sonrası Diyarbakır'dır artık. İkinci kattan başlayan yolculukta, evin dış kapısına ulaşmak için kat ettiği yol ise bir ömür. Adını hatırlayınca geçmiş de gelir ardından. *Babaannenin* kendi kendine anlattığı bir masalın başkahramanıdır Nuriye.

Mehmet Zaman Saçlıoğlu, "Basamak"

ODUN: Halide Edip Adivar'ın, savaş zulmünden geride kalanlara dair yazdığı, büyük olasılıkla gerçek hikâyelerden birinin kahramanıdır Emine. Kasabayı yakıp yıkarak ilerleyen düşmana karşı tüfek, dipçik ve kurşuna karşı tek silahı olan *bir yanık odunla* ölesiye savaşı. Kocasını, namusunu kurtarır ama hayatını kurtaramaz.

Şimdi yıkıntısı üzerinde yeller esen, vaktiyle mamur ve şen kasabanın bin bir facia arasında onun ölümünü, köylerin taş yığınlarının üstünde herkes birbirine hem ağlatan hem kalbi ısıtan bir efsane gibi anlatıyorlardı.

Halide Edip Adivar, "Emine'nin Şahadeti"

ON BEŞ KURUŞ: Kendini gençlerin ilk tecrübesini yaşaması için adanmış bir orospudur Haney. Her şeyin fiyatı artarken o sadece on beş kuruşa bu işi yapar. Kazandığı yetmeyince, ücretini artırmak yerine su taşır ek iş olarak. Kasabadaki *kafaları yapışkan düşüncelerle dolmuş mahalle çocuklarına gözlerinde öylesine büyüttüklerinin hiç de öyle umdukları gibi olmadığını göstermeyi amaç* bilir. Ama soğuk bir gecede tek başına ölür. Bütün kasaba erkeklerinin üzerinde emeği olmasına karşın bir kefen dahi alınmaz Haney için. Halbuki o, *karanlık ve iğrenç bir odada, katlanılmaz kokusuyla, kirli paçavralarıyla, ço-*

pur yüzü, nasırlı eller, kösele ayaklarıyla, önemlinin önemsizliğini göstermeye çalışmıştır yıllarca.

Tahsin Yücel, "Haney Yaşamalı"

ORKİDE: Bir Anadolu kasabasında ilkokul öğretmenidir Enver Bey. *Gerçek bir beyefendidir. Aynı zamanda doğaya doymayan coşkulu ruhu gizlenmiş bir serseridir de. Coşkusuz ama tutarlı bir duyguyla bağlanmış olduğu karısı ölür. Kasabalının tek endişesi bu insan adamın en güzel çağında nasıl toparlanacağıdır. Orkidelerle tutunur hayata. Bir gün çehresinde yalnızlığın gölgeleri olan bir kadın görür. O akşam huzursuzluk veren hoş duygulara kapılır. Toprağın kokusu, çiçeklerin renkleri arasında orkideleri bile unutturan bir ahbaplık kurulur aralarında. İkisinin de samimi ve bir orkide zarafetindeki dostlukla ruhları yeşerirken kasabanın boğucu havasında solmaktan endişe etmektedir Enver Bey.*

Zeynep Avcı, manidar bakışların rüzgârında yaşanmaya cesaret edilen zamansız aşkın naif duygularını iki ürkek kalp üzerinden anlatır ve satır aralarına naksettiği ince bir hüznle sarmalar.

Zeynep Avcı, "Orkideler"

OYUN: Yaşam yorgunu yazar, ikiz kadınların paylaşamadığı bir adamı anlatan bir oyun yazmak ister. Hayatına anlam verebilecek yeni başlangıç noktası bulmak konusunda bir karara varmadan önce uzunca bir tatilin iyi geleceğini düşünür. Herkesten, her şeyden uzak, hiç kimse ve hiçbir şey olmadığı için seçtiği tatil yerinde tanıştığı birbirinin tıpkısı iki kadınla yaşadıkları, yazmak istediği oyunun ta kendisidir. *Talat, bu bendim-bu parmaklıklı pencere, bu kafes içinden hiçbir zaman çıkamadığım yaşamımdı. Belki de yazacağım oyunun karakterleri kendi alın-yazılarını kendileri yazıyordu ve yazarlarının adını bile*

onlar koymuştu. Mahir Öztaş, oyunun içinden oyunlar sunar, fona Ürgüp'ü yerleştirerek.

Mahir Öztaş, "Öteki Kadın"

OYUNCU: *Tanınmış tiyatro oyuncusu Raif Ergüç, doymuş birinin sofradan kalkma isteğine benzetilebilecek kararlar intihar eder. Mektubunda hangi nedenlerle intihar etmediğini yazmış, okuyanlardan özür dilemiştir çünkü kendisi yaşamının ne kadarının gerçek ne kadarının oyun olduğunu ayırt edemeyecek kadar oynamayı ileri götürmüştür. Yazdıkları belki de bir yanılsamadır. Tek sancısı, mesleki başarısının gerçeklerden kaçma becerisinden mi yoksa yaratıcılığından mı geldiği konusundaki şüpheleridir. Dosya kapatılır. Ama içiniz rahat etmez. Kenara sıkışmış bir neden ararsınız. Birdenbire bu ölümün elbirliğiyle işlenmiş bir cinayet olduğuyla yüzleşirsiniz. Belki faillerden biri de sizsinizdir.*

Ahmet Cemal, "Dosyası Çabuk Kapatılan Bir Ölüm Olayı"

Ö

ÖLÜ: *Öldün! Öldün ha! Şimdi ben ne yapayım?.. Bir memur ölüsünün karısı?.. Daha gencim, güzelim de, kolay mı?.. Sevgilim! Birbirini incitmeden geçinmiş kaç karı koca vardır şu dünyada!.. Kendine özgü diliyle, Leyla Erbil bir kadının son hesaplaşmasını anlatır öyküsünde. Gelgitli bir ilişki olanca açıklığıyla serilir önümüze bu son veda-da. Bana sahip oldun, her işime burnunu soktun. SAHİP olmak... Haaahhahahahahh! Ben de sana sahip oldum kakhakhah! Dur bir yol daha bakayım sahip olduğum sana, hah hah hah! Ölüler ve kalanlar...*

Leyla Erbil, "Ölü"

ÖLÜM: Hayat bazen küçücük bir yaradan oluk oluk akar gider. Anlatıcı, çekilen dişinin yerindeki delikten ağzını dolduran kan için ne yapsa fayda etmez. Ölüm yavaş yavaş, ağrısız ve acısız, sadece yoğun bir halsizlikle, gurbetteki odasında gelir girer koynuna. *"Kapı çalınıp şu anda biri gelse belki de durur diyorum bu kan, bu kan belki de yalnızlığın akan kanı, yalnızlığım yalnızlığıma kan ağlıyor işte adeta..."* der. Uyku ile uyanıklık arasında geçen sancılı zaman sonunda, dayanamaz Frau Anjelike, göklerden inip sihirli fırçasıyla dokunur yaraya. İşte o zaman, ölümü ertelemenin sevinciyle, yeniden doğmuş

gibi enerjik, atlar kahraman taksiye, yarışmaya resmini teslim etmeye.

Cihat Burak, "Akıl Dışı"

ÖRÜLMÜŞ CESET TORBASI: Sağlık Bakanlığı, 26 Ağustos 1997'de artık memleketin gidişatından duyduğu endişeden midir bilinmez, evlerde, işyerlerinde ve otomobillerde ceset torbası bulundurma zorunluluğu getirir. Bu durum karşısında Safiye Saka, elinden dikiş nakış işleri gelen bir ev kadını olduğundan ailesinin torbalarını bizzat kendisi yapmaya karar verir. Sıdika da *hand meyd, hot kotür* ceset torbalarının hazır alınmışından daha makbul olacağını kabul eder. Hatta üzerine iğne oyası da işlemesi için annesini teşvik eder. Ama Safiye Saka *anne ile dalga geçilmeyeceği* için kızının ceset torbası ölçüsünü almak ister. Bakanlığın ilgili tebliği ne olursa olsun, sonuçta kazanan hep mizah olacaktır.

Atilla Atalay, "Torbalanmış Cesetler Ülkesinde"

ÖZGÜRLÜK: Yakup, köyünden, karısının ailesinden, kayınpederinin güvenli dükkânından, hısım akrabayı yakın tutmaktan vazgeçti. *Güzel olacak o hayata* inanmayan karısına bu vazgeçişlerle aç değil, özgür kaldıklarını anlattı. Şimdi çok uzaklarda olan manav dükkânı, kararlarını yanlış bulan bir anne, sessiz bir baba, dalavereci bir kayınbirader, bitirdiği askerliği sayesinde özgür kaldı. Geride bıraktığı her şeyi bir bir anımsarken içindeki heyecana engel olamadan kendini sokağa attı. *Acıyla mutluluk arasında* yığılmış bir kaos içindeydi. *O arada dolaşıyordu şimdi. Tatlı, hüznün verici bir şeydi bu. Acı çekmekten, yoksulluktan korkmuyordu. Yalnız tuhaf bir şey vardı burda anlayamadığı, kişinin özgürlüğü kendine özgü tek başına bir şey midir, yoksa ortaklaşa bir duygu mudur?*

Rasim Özdenören, "Şimdi Çok Uzaklarda"

ÖZÜR: *Yazmaya yeltenen bir kadın işe özür dileyerek başlamak zorundadır her şeyden önce. Her şeyin parayla ölçüldüğü bu dünyada bir kuruş karşılığı olmayan yazma işi uğruna çalışmayı bırakan kadın, sanki suç işlemiş gibi, çevresinin gönlünü hoş tutarak adeta af diler toplumdan. ... tam da iyi para kazanırken hayatını yeni baştan değersiz bir uğraşa göre kurmak saçmalıktan başka neydi ki. Gündelik yaşam içinde bir odada yalnız kalabilmek için dış dünyadan yeteri kadar özür dileyen kadın zaten bilmektedir, alışılmışın dışındaki fikirlerin zihinlere ulaşması yıllar alıyor bu toplumda. Günlük çıkarlar yerine ideallere odaklanan kadının toplum karşısında dik durma çabasının hikâyesidir "At Hikâyesi".*

Yıldız Ramazanoğlu, "At Hikâyesi"

P

PALYAÇO: Neyle suçlandığını bilmeyen hükümlü, dosyasını inceleyen, yeşil papyon kravatı, kolalı gömleği, kırmızı burnuyla palyaçoğu andıran şefin karşısına getirilir. Üzerine bol gelen idam gömleğinin yırtılmasıyla bir deri bir kemik kalmıştır. Hatırlamadığı geçmişinde yazdığı aşkını tarif eden sözcüklerle suçlanır. Okumanın yazmanın suç olduğu bu hapishanede, baskı rejiminin bütün uygulamaları her harfte hissedilir. *"Hep buradaydın. Burada yaşadın, hepimiz gibi burada öleceksin,"* sözü yankılanırken sözcükler kaybeder, yine iktidar kazanır.

Nedim Gürsel, "Sorguda"

PANDOMİMA: Samipaşazade Sezai, az yazmış olmasına karşın o güne kadar yapılmayanı yapmış, "Pandomima" öyküsünde olduğu gibi küçük ve şaşırtıcı konuları günlük konuşma diliyle aktarmıştır. Bir tek kendini güldüremeyen pandomim sanatçısının ağır adımlarla sona ilerleyişine tanık oluruz bu öyküde. *Bir iki dakika sonra tiyatromun iç tarafındaki toprağın üzerine oturarak, hâlâ güldürdüğü adamların kahkahaları devam ederken içini çeke çeke ağlıyordu.*

Samipaşazade Sezai, "Pandomima"

PAPATYA: Narin, ince ve kırlıgan. Kadir Aydemir böyle seçiyor sözcüklerini öyküde. Sarı göbeğin etrafına birer birer diziyor beyaz yaprakları. Taze bir koku yayılıyor. Eski bir fotoğrafın arkasına iliştiriyor şairin cümleleri. *Papatyalar dudaklarımızın arasında boyuna uzayıp duruyor...*

Uyanmak istemiyorum bu uykudan...

Bu koku çıldırıyor beni...

Kadir Aydemir, "İnciten Şarkı"

PARA: İnsanlara yardım etmek için onları mutsuz ettiğine inandığı parayı hedef alır anlatıcı. Önce yakın arkadaşının parasını çalar, onun tekrar mutlu olduğunu görünce, bu işe devam eder, ta ki yakalanıncaya kadar. Para mutsuzluğun kaynağıdır, bu nedenle de ortadan kaldırılması gerekir. Çaldığı paraları yakarken kendini hastalıkları yok eden Ortaçağ sihirbazlarına benzetir. *"Ben deli değilim, Reis Bey,"* diyerek kendini savunurken, Yaşar Nabi Nayır, insanlık için doğruları hatırlatır.

Yaşar Nabi Nayır, "Para"

PAVURYA: Kırk yıllık dostlarla donatılmış bir sofraya. Çorbanın içinde küçük, kırmızı bir yengeç, Pavurya... Anılara çıkılan bir yolculuk. Foça'nın kayalıklarında tatkırdayan yengeçler, restoranın önünde dayısının peşinden koşturan bir çocuk.

"Bir tadına bakıver hiç olmazsa!"

"Ne bilsin on yaşındaki akılsız sapa..."

Marsilyalı Claudine'in geçmişten gelen sesi, genç ve güzel. Olur, dergilerinizi ben götürürüm Türkiye'deki yoldaşlarınıza..." Şimdiyse yaşlanmış, göğüslerini almışlar, *"iki tarafı da sarmış meğer..."*

Yaşlı Claudine, *"Sahi, dayın nasıl? Hâlâ o kadar rakı içiyor mu?"* diye sorar. *"Hayır, artık rakı içmiyorum dayım. Yazı"*

çıkaramadı. Onun elinden pavurya yiyemeyeceğim" dir cevabı. Yiğit Bener okurunu, bir pavuryanın hatırına kırk yıllık anıların labirentinde yampiri yampiri gezdirir.

Yiğit Bener, "Buyabes"

PAZAR TORBASİ: İki erkek bir kadının hastalıklı, sakat ve soğuk dünyasında geçer Lâçin'in hikâyesi. İki dilencinin sahiplendiği kimsesiz, biçimsiz ve yalnız bir kadın. Kimse onunla fotoğraf çektiirmek istememiş. Yaşamaktan yorgun. Her renk ojeyi pazar torbasında sürekli yanında taşıyacak kadar tutkulu ve garip. Bu garip kadına âşık iki dilenci de. Beraberce, uydurdukları yarı gerçek dünyada yaşarlar. Uzun geceler, tutuk, sakat, tutkun ve karlıdır. Önümüzdeki kadın izlediğimizi biliyor. Pazar torbası. Kirlî. "Ben dokundum, okşadım."

"Nasıldı?"

"Sıcacaktı," dedim, "midesinin gurultusunu hissettim."

"Kötüleşiyorsun gitgide. Eskiden olsa karnını doyururdun."

"Dokundum ya." Sonra düştüm, elim kanadı. Sol elim.

"Her gün başka bir gökyüzü bulacağız ona," dedim.

Bora Abdo, "Lâçin"

PEMBE: Uçuk pembe kuşları, tutsak oldukları porselen takımdan çıkarıp salıvermişim çizdiğim resimlerde. Rikkat Teyze'nin hiç görmediği çeyizindeki porselen çay takımındaki uçuk pembe kuş, kırlangıçtır. Hayal kırıklıklarıyla bir bir kırılmasın diye saklar kuşlu takımını. Geçmiş yeniden çizilir öykü boyunca. Tüm kız çocukları gibi pembeye düşkünlüğünden olsa gerek, renklerini koyulaştırdım biraz. Pembe kuş olur muydu? Elbette; yeşil kuş nasıl oluyorsa pembe de olurdu. Zümrüdü Anka'nın yeşil olduğundan öylesine emindim ki!

Ayşe Sarısayın, "Kuşlarla Giden"

PENCERE: Akşam olunca pencerelerden sızan sarı ışık, içeride neler olup bittiğini dışarıya duyurmayan saydam camlardan geçer. Bu pencerelerin ardında neler olduğu, en fazla tahmin edilebilir. Saat akşam yemeğini biraz geçmişse mutfakta şarkılı bir bulaşık sesi, içeride gazetesine gömülmüş bir adam pekâlâ olabilir. Tam da bu pencerenin karşısında, tek aydınlığı sigarasının ateşi olan biri için, bu huzura bir an olsun yaklaşabilmek, içeridekilere, "Hey burada ben de varım," diyebilmek, sözcükler olmadan mümkün müdür? Sevinç Çokum, yanıtı "Kırılan Camlar"da imliyor. Hilmi Bey ile karısı, korkarak pencereye yaklaşırken, asıl yalnızlık çekenin içeridekiler mi, yoksa dışarıdakiler mi olduğu sorusunun cevabını okura bırakıyor.

Sevinç Çokum, "Kırılan Camlar"

PINAR BAŞI: Ne zaman uykusu kaçsa, babasıyla çıktığı yolculukta gördüğü pınar başını düşünür anlatıcı. *Ufacık çatlaktan çıkıp koca nehir olan bu pınar başını. Bağımsızlığını. Kopukluğunu. Aşındıra kanırta yerin altından çıkışındaki gücünü. Oracıkta birikişini. Gölleenmesini. Kabına sığamayıp akışını. Yolunu araya bula uzaklara gidişini. Aydınlık, çoğaltan, serinleten. Şu anda, o çatlaktan hâlâ su sızıyor. Sen uyurken. Uyuyamazken. Dünya değişirken. Sürekli. Orada bir başına yaşayan bir şey var.*

Özlem Akıncı, "Sapa"

PİM: *Kayalıkları dövüyor arsız dalgalar... Beyaz sisler içinde gemiler süzülüyor... Filelerde can çekişiyor balıklar... Denize taş fırlatıyoruz, ateş yakıyoruz. Ellerini ateşte ovuşturarak, "Cennet, insan ruhunun eğitimi, beyindeki aydınlıktır. Cehennem, bir insanın eğitimsizliği, hayvanileşmesidir," diyor Nuri. Hiç dinmeyen silah seslerinin vızıltısı eşlik eder öyküye. Fon müziğinin birkaç notası, bedene isabet*

eden kurşunlarla eksilir. Anılar üşüşür karıncalanmakta olan zihne. Aşağılanmış, yaftalar yapıştırmış, kenara çekilip sorgulanmış hayatlar. *Diyaarbekir*, Dicle'nin çipil suyu, *gönenli* toprak, tomurcuk kokusu... Her bir anı pimi çekerken daha da güçlendirir yaralı bedenini. Çünkü *gerçeği bilmek, çelikleşmek gerekir*. İnce bir sızı bırakır Suzan Samancı. Yoksa, "*Her gün ölüm her gün sürüm.*"

Suzan Samancı, "Ölüm Öncesi"

POPLİN: Selim İleri'nin öykülerinde İstanbul, bugünkü halinden çok farklıdır. Çamlıca'nın, Beykoz'un tepelelerinden damacanalara kaynak suyu doldurulur, gelincikler, papatyalar arasından sahile, mahalleye inilir. Terzi Funda Abla, Kemal'in annesine elbise dikmek üzere eve gelmiştir. *Renk renk, şal örneği basmaları, ucuz ve kötü çiçekli poplinleri, defolu ketenleri* görürüz ellerinde. Kâğıtlar kesilir, patron çıkarılır, kumaş biçilir. "*Elbise haritaları,*" der Kemal, gülüşürler. Annesiyle göz göze gelir çocuk, içini bir sızı kaplar, ağlar. Dikiş, ütü masası, aynalı dolap, Funda Abla'ya ikram edilmeyen puf börekli çay saatleri, uçları kırmızı kırmızı Bahar sigaraları, emek, sevgi, anne... Giderek başka bir kadının annesinden daha güzel olduğunu düşünen çocuk, Kemal.

Selim İleri, "Elbise Haritaları"

PROLETER SUNA: Yıl 1977. Küçük burjuva, apolitik oğlan ve Proleter Suna. İkisi de on yedi yaşında. Ölesiye severler birbirlerini. Hele Suna, daha bir sever. Daha bir katlanır oğlan için her şeye. Ama oğlanın cesareti yoktur. Başına bir şey gelmesi en büyük endişesidir. Elinde Militan Suna'ya ait ne varsa yakar. Elindekileri yakmak yetmez, yaşanmışlıkları da yakmak ister. Ama bilinçaltındakileri de yakmak mümkün müdür? *Fakat çok iyi oldu her şeyi yaktığım; hepsini unuttum işte, hiç değilse yok saydım.*

Unutmaktan, yok saymaktan başka yapılabilecek tek şey, oracıkta ölüvermekti; ben garantili bir yol seçtim, üçünü de yaptım.

Ayşegül Çelik, “Kaptan Flint’in En Gizli Hazinesi”

PUL BİBER: İnsan desen insan değil, hayvan desen hayvan değil, öyle bir mahlukattır gemideki kaçak yolcu. Korkmamak, tedirgin olmamak ne mümkün... Öyledir zaten gemi adamı olmak; sağa dönsen tedirginlik, sola dönsen korku. Ne sinirler dayanır böylesi bir yaşama ne mideler. Kemal Kaptan’ın uyarısına rağmen, çorba kaşığı·nı pul biber kâsesine daldırıp mercimek çorbasını kızıla boyar Hamit. Acı bile, lezzetsiz olmasından iyidir hem yemeğin hem hayatın. Ve unutmamalı ki, acı acıyla sökülür. Cemil Kavukçu, *Aynadaki Zaman*’ın iki ayrı öyküsünde, ayrı kaşık ölçüleriyle döktürür pul biberi çorbalara. Yolcu’nun tekinsiz atmosferinde çorba kaşığıyla dökülen pul biber, “Mindos Kayalıkları”nın içedönük aşkında çay kaşığıyla serpilir...

Cemil Kavukçu, “Yolcu”

R

RADYOEVI: “Çadır çakıldı, yarın yazlığa göçüyoruz çocuklar,” diyen baba. “Yazı sersefil geçireceğiz yine,” diyerek sitem eden anne. Saz evde geçirilecek o son yaz, 70’ler... Yaz bitip ilkokula başladığında aklında biriktirdiği bütün soruların yanıtını bulacağına inanan anlatıcı. Örneğin, bütün o insanlar radyonun içine nasıl sığıyorlardı? Yoksa kente giden yol üstünde, çatısında ışıkların yanıp söndüğü, annemin “Radyoevi” dediği büyük gri yapıda mı yaşamaktaydılar? Radyonun kara haberler verdiği günler. Makarios, İsmet Paşa, Menderes, Demirel, Kıbrıs’ın yavru vatan olduğu... Çocukluğun meraklı gözleriyle geçmişin anılarının incelikle dokunduğu nefis bir öykü.

Birsen Ferahlı, “O Yaz”

RAHİP VE İMAM: Marmara’da bir ada. Balıkçılar hiç alışık olmadıkları bir kış kuraklığı yaşamakta. Oysa yedi deniz kuruyacak bile olsa Neondros’ta, *vre Marmara*’da adalar asla balıksız kalmaz diye bilir herkes. Kasabalılar kuraklığı çözmek için bir plan yapar. Protestan bir rahiple Müslüman cemaatin imamını bir kayık üzerinde yan yana getirmeleri gerekir. Zeyyat Selimoğlu, ötekileştirme hastalığının ilacını öykünün bahçesinde yetiştirir. *Balıksızlar; İbrahim, Koço, Panayot ve Rıza ve açılan kapıdan*

içeri giren Hristo ve Yakup. Yer açılıyor. Sürüklenen iki sandalye. Altı kişi oluyorlar. Konuşulmuyor.

Zeyyat Selimoğlu, “Balıksızlar”

RAKI: Hayattır Muzaffer İzgü’nün öyküleri. Köyü, kenti, gençleri, yaşlılarıyla toplumdur, insandır. Nesillere aktarılan aile gelenekleri, günlük hayatın karmaşasına rağmen devam eder. Babası ölen Arkın, Rıza Amca ile dostluğunu sürdürür. Ev ziyaretleri yaparlar, pikniğe gidilir eski günlerdeki gibi. Mahallenin bakkalına, kasabına uğrar Rıza Amca. *Yarım kilo kuzu pirzola, nane, maydanoz. Tek eksik rakıdır. Onun için de otobüsle süpermarkete gitmek gerekir. Rakıyı, piknikte polislerle rağmen içebilirsiniz diye ayranın içine karıştırır Arkın. Yarım saat sonra Vasfiye Teyze türkü söyleyerek oturduğu yerde oynamaya başladı: “Kekliği düz ovada avlayalım!”*

Muzaffer İzgü, “Ayran”

REKLAMEŞ: İstanbul’da bir reklameş cinayeti işlendi. Ahmet, karısı Nermin’in göğsüne, soğan doğradığı bıçağı olanca gücüyle sapladı. *Nermin, beynine çip yerleştirilmiş iki ayaklı bir reklam programıydı. Üstelik üç aylık hamileydi. İnsanın her şeyini paylaştığı birinin ona belli mamulleri alması için sabah akşam örgütlü baskı yaptığını saptaması çok berbat bir şeydi.* Ahmet, cinayetin ardından bir süre salonda oturdu. Sonra polise teslim oldu.

Sadık Yemni, edebiyatımızda bir yeniliğe imza atıyor. Kadın kahramanlarına bilimkurgu ve fantezi öykülerinin başrolünü veriyor.

Sadık Yemni, “Birinci Reklameş Cinayeti”

REKOR DENEMESİ: Sevgilisinin yatağında ölüp beden dışı kalan genç ruh, acilen bir ruh doktorundan randevu alır. Ölümünün ardından en ufak bir tepki göstermeyen

“Götten bacak!”, “Doktor Zira” kılıklı, iki haftadır birlikte olduğu kız arkadaşına karşı öfke ve hınç doludur.

Ruh doktoru, beden dışına itilmiş bu yansımaya “sönükleşme” öncesi kalan son yüz yirmi saatini nasıl geçirebileceği ve duyarsız kız arkadaşından nasıl intikam alabileceğine dair tavsiyeler verir.

Büyük olasılıkla merhum hastam kızın duyarsızlığını abartıyor. Yine de kıza aferin demek geldi içimden: Hastamın dün geceki rekor denemesi hakkında ne düşündü acaba?

Biraz yatışmasını bekledim. Aynı şeyleri üçüncü defa anlatmaya başlayınca gülümsedim ve bu sefer ben, nazikçe onun sözünü kestim.

Bahri Vardarlılar, “Ruh Doktoru”

ROM: Rakı içilir öykümüzde, şarap, votka, bira, kan-yak... Daha başkaları da vardır mutlaka ama bardaktaki oynak sıvının rom olduğu metinlere az rastlanır... Bir marinada oturur adamlar kadın. Konuşurlar. Kuzeyden esen serin rüzgârın getirdiği derin bulutlar tepeleri örtmeye başlamıştır. Anılar, bulutların arasındaki küçük yırtıktan süzülür. Mehmet Günsür’ün anlatıcısı rom içen bu çifti dinlemektedir; kendini dinlemektedir: *Konuşmayanların, bilerek kaybetmek istedikleri için konuşmadıklarını düşündüğüm olur.* Rom, güzel bir içkidir.

Mehmet Günsür, “Nasıl Dinlenilir?”

ROMAN KAHRAMANI: Mübeccel’in teyzesi Belkıs Abla, kocası, çoluğu çocuğu, aşçısı, hizmetçisiyle eksiksiz bir hayat sürmektedir. *Hiçbir eksiği yoktur.* Evliliğinin beşinci yılındayken aniden ortadan kayboluverir. Sevdaya tutulmuştur çünkü. Bir zaman sonra sevdası talihsizce son bulur ve *bir roman kahramanı gibi* kalır. Mübeccel on iki yıl sonra teyzesinin bir izdüşümüne dönüşür. Kardeşi, Belkıs Abla’dan Mübeccel’in sonradan *pişmanlıklar*

içinde ihtiyarlamasına izin vermemesini rica eder. O da, Mübeccel'e tek bir soru sorar, "Benim halimi görüyorsun, değer mi?" Mübeccel'in verdiği soru ve cevapla Belkıs Ablanın bedbaht hali silinir, yaşadıklarını şimdiki tecrübe ve durumuyla gölgelemekten vazgeçiş gözlerinizde canlanır. Ama yine de umduğumuz cevabı vermemesinden korkarak gözlerinizi kaparsınız. Yoksa Mübeccel de bir roman kahramanı olma fırsatını kaçırarak mıdır?

Melih Cevdet Anday, "Fırsat"

RÜYA TIRYAKİSİ: *"Klasik müzikteki kuartierler kadar düzenli ve anlamlı ama dayanılamayacak kadar can sıkıcı ve tatsız olurdu yaşamak, uykuda ya da uyanık görülen rüyalar olmasaydı.*

Bütün günlerim işkence

Bütün gecelerim senin olduğun yerde," diye başlar öykü. Böylesi bir kavuşamama hali ve akmayan zamandan kaçış, şizofreniye kayan bir hayale dönüşür. Psikiyatri eğitiminin de etkisiyle, bu gündüz düşünde okuru, amfinin sıcak boğucu havasından tenis maçına taşır, sonra monotonlaşan ortamı bir el bombasının etkisiyle ustalıkla dağıtır Fikret Ürgüp. Yazarın 1977 yılında, "Bu dünyadan kurtuldu," diye duyurulan ölüm ilanı Rüya Tiryakileri'ne son kez sesleniş gibidir.

Fikret Ürgüp, "Tenis Topu"

RÜZGÂR: Dinleyecek kimsesi yoktur A'nın. Bu yüzden kuşlarla, rüzgârla, ölümlerle konuşur. Taş binanın duvarlarından bile katıdır yalnızlık. Ama bilir ki, *duvarlar katılaştıkça düşlerin genişler.* Yabancılaşmanın, yalnızlığın öyküsüdür İnsanlar. Aslı Erdoğan'ın karanlık, bir o kadar da derin üslubunun koridorlarında dolaşırken, umutlu bir yalnızlığın uğultusu duyulur.

Aslı Erdoğan, "İnsanlar"

S

SABAH: Yıllar sonra misafir olarak gelinen ev, bahçedeki ceviz ağacı, geçmişin paylaşılmamış ve unutulmamış sırları. *Erkek tavus, göğsünü gere gere yürüyordu. Onun da, koyu, parlak, yeşil göğsü güneşe benziyordu. Karanlık olduğu halde... Küçük kızın gözleri sisli sabahlara benziyordu.* Belki de unutamamanın sebebi Tanpınar'ın öykü satırlarında belirttiği gibi her şeyin daima bir şeylere benzeyerek kendisi kalmasıdır. *Bir kelebek tam parmaklarının önünde durdu. Garip bir şekilde kaya balıklarına benziyordu. "Her şey birbirine benziyor..."* Hikâyenin detaylarını okuyamayız öyküde, misafirin sırrı, o korkunç boşluk... *Ve ondan evvelki acayip tesadüf...* anlatılması lazım geleceğinden belki de.

Ahmet Hamdi Tanpınar, "Yaz Gecesi"

SAKINCALI KİTAP: *Şair adam kitap yakar mı? Her an bir baskınla yakalanma korkusu, Şair'e dengesini kaybettirir yavaş yavaş. Önce saklar, tuvalet boşluğundan filelerle sarkıtıp. Sonra tamamen tutuşsun diye parçalayıp kan ter içinde yakar hepsini evinde gizlediği kaçak Zeynel'le birlikte. Ayıp değil! Niye ayıp olsun! Bana mı ait sorumluluğu? İnsanım ben yahu! İnsanım, şairim. Devrimci makineler mi var her acıya dayanacak! İnsanım*

ben! Şiir yazamaz Şair, bu korkunun dışına çıkamaz. Hesaplaşmalarının altında ezilir öykü boyunca. Ne Şair'e kızabilirsiniz ne Zeynel'e. Kenarlarından başlayarak kıvrılarak yanan kitapların utancını hissedersiniz sadece öyküde.

Zülfü Livaneli, "Dokuma İşçisi ve Şair"

SANDIK: *Gülüm, içinde sakladıklarını kullanmayı belirli olayların olmasına adanmış sandıktan çıkarır yeni yazmasını. Kırmızıları da özenle bekletir orada. Dileği gerçekleşince, kısmetse giyecektir onları. Tarhananın bereketi, memleketten gelen tereyağının kokusu, kıymayı çoğaltmak için yemeğin içine katılan patates, poşetin içindeki el örmesi küçük bir bebek giysisi, sıradan ama iyi kalpli insanların dünyasının kapısını aralar. Selgin GB, öyküsüne kattığı lezzetlerle şifa dağıtır.*

Selgin GB, "Tarhana Çorbası"

SAYI DOLDURMAK: *Ne zaman gelmiş? Kim getirmiş? Niçin getirmiş? Ne suç işlemiş olabilir ki? Belki elli yaşlarında bile yoktu. Ama öylesine yaşlıydı ki görünüşü. Ellinin çok üstünde gösteriyor. Acaba gençliği olmuş mudur hiç? Sanki hiç gençliği olmamış... Tıpkı Nihat'ın babası... Kafasının içinde volta atan bir sürü soru. Demir parmaklıklarla duvarların arasına sıkışan, hakkını arayan haykırışlar. Daha borcu bitmemiş bir simit tablası. Evde babalarını bekleyen bir garip ahali. "Sayı doldurmak" için girdiği hapisneden günü dolunca mı yoksa çilesi dolunca mı çıkacak belli değil. "Yok Gençlikli" hiç gençliği olmamış belli...*

Demirtaş Ceyhun, "Yok Gençlikli'lerden Biri"

SEMAVER: *Türkiye öykü tarihinde semaver anne şefkati, baba evi, dost sohbetlerinin başkahramanıdır. Sait*

Faik Abasıyanık'ın 1936'da yayımlanan ilk öykü kitabının adıdır da aynı zamanda. Feridun Andaç'ın bu anı öyküsünde, babasının şehirdeki evinin küçük bahçesine diktiği kiraz ağacının altında alevlenir bu kez de. Baba dış dünyanın kirliliğiyle yüzleşmemek için, doğduğu temiz topraklara benzetmiştir bahçeyi. Anlatıcının uzun zamandır uğramadığı baba evinde demlenen sohbette hasret, utanç ve kırgınlık vardır. *Ben ülkeyi onun özleyip kurduğu böylesi bir bahçeye çevirmenin sevdasındaydım.*

Feridun Andaç, "Babam ve Kiraz Ağacı"

SEPET: Yazlık bir yer. Deniz kenarı. Bir kadın. Pazardan domates alırken, denize girmek için sahile indiğinde sepeti kolunda. İçine koyuyor her şeyini; sebzesini, meyvesini, havlusunu, mayosunu, kitabını, en önemlisi yalnızlığını. Kadın, *"tek başımayım yalnızlığında,"* dese de, bunu aklından çıkarmamaya gayret etse de yalnız değil aslında. Belki, etrafında konuştuğu, bir şeyler paylaştığı kimseler bulunuyor ama en önemlisi her işine yarayan, her yükünü taşıyan koskoca bir sepeti de var.

Nezihe Meriç, "Sepetli Kadın"

SERÇE: Ergin Çokergin, altmış beş yaşında "usta" bir yazardır. Her sabah uyanıp penceresine doğru yürüyerek dışarı bakar ve "eşsiz" teşbihlerde bulunur. Bunun için doğa ve insanlar ona minnettar olmalıdır, onun teşbihleri olmasa dünyada hiçbir şey yerli yerine oturmayacaktır çünkü. Bir sabah, ölüm kapısını çaldığında, bir serçe daldan dala konar. Ergin Çokergin ölürken, serçenin hiçbir şey yokmuş gibi davranması onu iyice çileden çıkarır. Feyyaz Kayacan, "Ölüm ve Serçe" isimli öyküsünde kara mizahı ince ince işleyerek okuru ayrıntıların güzelliğinde dolaştırır. İsmiyle müsemma Ergin Çokergin öyle tanındı ki. *Ve Çokergin'in hiç dıymadığı bir şey oldu. Kuşun*

ötüşünü buldu. İçindeki boşluğun yerinde. Büyük yazar buna da kızdı. Bu güpegündüz gecekonduluk etmekte.

Feyyaz Kayacan, "Ölüm ve Serçe"

SESLENDİRME ODASI: Binlerce insanın ekmek parası için birbirini çiğnediği bir dünyadan, "*İnsan gerçekten şahane bir maskaraydı,*" diye sesleniyor Faik Baysal'ın öyküsü. İnsanların gerçek kişilikleriyle, çalışırken yüzlerine taktıkları maske arasındaki farkları bize sıra dışı bir yoldan anlatırken bir yandan da hangisi aslolan diye sorguluyor. Bir seslendirme odasının içinde seven, nefret eden, zengin olup iflas eden, bazen ağlayıp bazen gülen, bir gün *Clark Gable* başka bir gün *Tyrone Power* olan yaşlı bir seslendirme sanatçısının dramatik yalnızlığına tanık oluyoruz. Ne ironik ki gerçek hayatı da o odanın içinde son buluyor, bir sanatçıya yakışır şekilde.

Faik Baysal, "Ferdane"

SIFIRA SIFIR: *Karıda bir gıdım akıl olsa yine iyi, o da yok! Sıfır! Tam kendimi kaptırmış, yirmi gün boyunca yaptıklarımı takır takır saymaya başlamışım... Pat, her zamanki sorusu. Fiks:*

"Nasıl oldu da paran yetti peki bu kadar çok gezip tozma-ya?"

Aym annem!

Ekonomik sorunlar ve hayatın tekdüze akışından bunalmış iki kardeş. Gerçekleşememiş hayallerin biriktiği küf kokan bir ev. İçlerinde kat kat büyüyen hınç, nefret. Akın Sevinç, iki kardeşle bizlere, "*sıfıra sıfır elde var sıfır*" diyen insanları anlatıyor. Yalanlar, gün gün sarmaşık gibi ruhu saran kızgınlıklar arasında gerçek mi hayal mi olduğunu bilemediğimiz şiddet. Sonrası *sıfır*.

Akın Sevinç, "Sıfıra Sıfır"

SILA: Hasta babasını ziyaretten dönen adamın iki yönlü dönüş öyküsü üzüm bağında bir kütüğün üzerine oturmasıyla başlar. *Gurbet kentleriyle taşranın küçük kasabalarını, bu sila yurtlarını iç içe geçirerek hatırlar. İncir ağacı, bağdaki çeşme, genç garson, cilalı pastane masası, serçenin kanat sesi arasında bir sila, bir kent arasında döne döne gölgelerin izi vardır. Kentte gölge yoktur. Olanı da hemen kaybolmaya eğilimlidir. Otobüste, pastahanede, evde, yüksek binalar aralığında, her yerde ve her zaman gölgen kaybolur. Durmadan gölgen kaybolur kentte. Tek kalırsın, daha doğrusu yalnız kalırsın. Gölgesiz insan eksiktir. Gölge bizi kabartır, bizi ortaya çıkarır, varlığımıza fon olur. Peki sila? Sila, içine girilip yıkanılan bir sudur. Bir kevser nehri.*

Sezai Karakoç, "Dönüş"

SINIR: *"İlk kez bir fotoğraf stüdyosunda güzelliğinin farkına vardım, sonra da hiç iflah olmadım,"* diyor öykünün yaşlı anlatıcısı. Özcan Karabulut, sarsıcı, çarpıcı, sınırları zorlayan bir aşk hikâyesiyle, bildik olanı altüst ederken, kalemini kıyısında durduğumuz duygulara batırıyor. Gerçi yaşımın, annesiyle arkadaşlığımın çizdiği sınırlar elimi kolumu bağlıyordu ama, içimdeki ses, hayatın bozup yeniden koyduğu kurallar, birbirinden kesin çizgilerle ayrılan sınırları aşmam gerektiğini söylüyordu.

Özcan Karabulut, "Rojda"

SIRDAŞ: Anlatıcının adı "Sırdaş"a çıkmıştır çoktan. Dinlemeyi de, anlatmayı da sevmez oysa. *"Eh, hayat böyle işte; neyden kaçarsan, gelir seni bulur,"* demek zorunda kalır iç sesi. Arkadaşların dertlerinin içinde, zamanın dışında kalmayı isteyerek pikaba koyduğu bir şarkıya sığır çoğu zaman. Behçet Çelik'in kısa cümlelerinin keskin noktası, ayna gibi yerleşir öyküye. Sözcüklerinin, hızlı ama kederli ritmi Sırdaş'ı öyküden çıkarıp karşınıza

oturtuverir. Sıfır noktasında, geçmişin can katan sükûneti çiviler sizi olduğunuz yere. Kâh Erkin Koray, kâh Timur Selçuk eşlik eder bu buluşmaya. Sessizliği bozansa Sırdaş'ın karşısında çıplak kalmış halinizdir belki de. Âşık Mahsuni'nin ozanlığında öykü defalarca, kerelerce okunmaya devam eder. Özletir, acıtır, kanatır ve dinledikçe tedavi eder.

Behçet Çelik, “Eski Şarkılar”

SİLAH: Yavuz Ekinci, “Silah” adlı öyküsünde okuru bildiğimiz ama cesurca dokunamadığımız o coğrafyaya götürüyor. Bu sefer silahın dilinden dinliyoruz oğluyla fotoğrafında tanışmış babaların yaşadığı o coğrafyayı. Namlusuna bebeğin gözyaşları damlıyor. Köylere baskın yapan palabıyıklı adamın elinde genç bir kızla göz göze geliyor. Kız, bu soğuk bakışlardan ürküyor, söyleneni yapıp soyunuyor. Silahı tutan işi bitince tetiği çekiyor, barut kokusu vicdanıyla birlikte yumruk olup oturuyor namlusuna. Titreyen bir el tutuyor onu. Korkunun dumanı doluyor ciğerlerine. Hiçbir yere varmıyor yolculuğun sonu. *Yarı sarhoş, yarı uykulu ve biraz da ölü.*

Yavuz Ekinci, “Silah”

SOYGUN: “Yeni Dalga” filmlerinin komşusu bir öykünün merkezindedir soygun. Yoksa *Film Noir* başyapıtlarıyla mı akrabalık kurmalı? Bütçesini bütünleyemeyen “banka, berber, bakkal, balık” evreninde sıkışmış anlatıcı... Banka soygunundan sonra her zaman yaptıkları gibi dağ evine sığınan çocuk ve kız... Soygundan sonra ikisini kanunun elinden kurtarmak, ölüme yakın duran bedenleriyle hesaplaşmalarında muhasebeyi tutmak, silahlarının ortağı olmak... Anlatıcının bütçe açığı sadece sıkıştığı dar evrende değil, hesapsızca girdiği bu farklı gerçeklik düzleminde de karşısındadır. Öykü boyunca tekrarla-

nan nice simgeden biri öykünün sonunda tekrar karşısına çıkar okurun; tomruk taşıyan kamyonlar... Hem bu sefer tomruk taşıyan kamyonlar sadece okurun değil anlatıcının da karşısına çıkmıştır...

Faruk Ulay, "Yükseklik Korkusu"

SUBAY EMEKLİSİ: Kırşehirli subay emeklisi Osman Dede. Beyaz entarisiyle küçük odasında gün geçiren, namazını aksatmayan, okumaya yazmaya düşkün, kedilere tutkun Osman Dede. Cumhuriyetin ilk öğretmenlerinden, şapka devriminin ateşli savunucusu, kızlarının aydın babası Osman Dede. Günün birinde, bir kitap almaya yolladığı torunu, kazların saldırısına uğrayıp dedesine öfkeyle çıkışınca, yıllar sonra ortaya çıkacak günlüğüne şu iç parçalayan cümleleri yazan kırılgan Osman Dede: *En küçük torunum bugün beni azarladı. Küstüm ona.*

Erdal Öz, "Dedem Bana Küsmüş"

SÜMBÜLİ ESNAF SOKAĞI: *Müreffeh bir suriçi ile acılı bir surdışının sınırındadır* Sümbülü Esnaf Sokağı. Deniz uzakta düz bir çizgi gibi görünür. *İklim sümbülî, zaman hayaldir* bu sokakta. Çıkan yangınla harap olduğundan beri, uçsuz bucaksız hikâyeleri, fısıltıları, korkunç cinayetleri dinmek bilmez. Uğultular öyküye eşlik eder. Cinayetler ekonomisini de değiştirir sokağın. Taşçı, mezar taşlarıyla yüklü eşiğiyle gün boyu çalışır, tabla sayısını artırır. *"Durmadan artıyor ölüler," diye mırıldanır* Kazıcı. Ölülerin *kefeni kanar* Sümbülü Esnaf Sokağı'nda. Kalanları bir *kumcul* gibi savrulur. Artık ateşin bile zulmü temizleyecek gücü yoktur.

İbrahim Yıldırım, "Bir Cinayetin Ekonomisi"

SÜSLEN BERBERİ: Boşnak Muharrem Usta'nın berber dükkânı *cicili bicili* kolonya şişeleriyle, sapsarı bir otomo-

bilden el sallayan çıplak kız tablosuyla, gürültüyle yanan sac sobasıyla, takvimin üstünde duran guguklu saatiyle ve tabii ki müdavimleriyle öykümüzün en sıcak berber dükkânlarındandır. Vatman Mustafa, sıhhiye Halil, demiryolu emeklisi Şefkati Bey, fotoğrafçı Rüstem, kalfa Mahmut, çırak Süleyman ve öykü anlatıcısı çırak Recep'in varlığıyla yaşayan mekânın kaderi Muharrem Usta'nın ölümüyle değişecektir. Zaten artık ne Süslen Berberi var ne de semt insanları ve havasıyla dolu berber dükkânları.

Umran Nazif Yiğiter, "Süslen Berberi"

SÜTKARDEŞ: Kurtarıcı bellediği celladına koşar yeşil gözlü delikanlı. İşlediği suçun cezasından kaçmak için yardım ister ağadan. Ağanın gözleri parlar: *Hükümetle aramız açıktır... Bunu düzeltmek gerek,*" der oğluna. *"Süt-kardeşimin başıyla mı?"* diye soran oğlunu ikna eder. Öykünün sonunda ağanın oğlu, daha fazla süt tüketirken yaptığı gibi acımaz ve sütkardeşini arkasından vurur. Babasının Şark kurnazlığından nasibini almamış olsa da yerine geçmeyi hak etmiştir.

Bekir Yıldız, "Dünyadan Bir Atlı Geçti"

ŞAHMARAN: Yusuf Şahmaran'a baktı, uzun, parlayan gövdesi inceliyor, ucu güle benzer bir kuyruk oluyordu, ama yerlere değen, kıvrır kıvrır saçlarla çevrelenmiş yüzü, ince, hafif terle kaplı, sarı tüylerle kaplı üst dudağı, biraz kızarmış yanakları, bıçak gibi ince ağzıyla gencecik, gencecik... Sabırsızdır küçük Yusuf hayata karışmaya. Bohçalarda saklanan en değerli hazinedir bayramlık gömleği. Zırhını kuşanır gibi giyer üstüne. Şehir kumarcısının tezgâhından farksızdır oysa hayat. Kurnazların kazandığı ve saf olanların sadece kâhinlerden medet umduğu. İçimizde uyuyan bir yılan gibidir büyümek. Yırtık gömleğin boşluğundan yüreğe sızan soğukla uyanır. Aynalardan kaçarsak da oradadır. Bayram yerinden ayrılan kırık bir çadırdır çocukluk. Arkasından avaz avaz, "Gelmeyecek misiniz artık? Heey, gelmeyecek misiniz bir daha?" diye bağırılan.

Hulki Aktunç, "Bayram Gömleği"

ŞARAP: Bir Türk, bir Alman, bir Fransız ve bir İngiliz fıkrada değil bu kez Murat Uyurkulak'ın "Şarap" adlı öyküsünde buluşur. Dört önemli arkeolog, büyük bütçeli bir kazıyı yürüteceklerdir. Orta Anadolu'da bir kasaba yakınlarında gerçekleşen, uzun süren çalışmanın sonucunda, üç testi, beş çanak, iki zavallı duvara da bir korint

başlıklı güdük sütun çıkarabilirler. Dış dünyadan kopuk, kendi rekabeti içinde yaşanır günler. Aşk hikâyeleri, dedikodular süsler sohbetleri. Deli Şener içleri şarap dolu dört testi bulduğunda kırılr şeytanın bacağı. Arkeologlar kutlama yapmak için kasabaya indiğinde, toprağın altında aranan tarihle, bugünün saklı gerçekleri çarpar yüzlerine. Murat Uyrkulak, gerçekle yalanın iç içe geçmişliğine saplar kalemini.

Murat Uyrkulak, “Şarap”

ŞEF: Kar bütün yönleri silip süpürmüştü zaten ve biz, gökyüzünün karanlığıyla yeryüzünün beyazlığı arasında sıkışıp kalmıştık. Şef, elindeki telsize “Kaybolduk, tamam!” diye bağıırıyordu bu kez ve onun her bağıırışında biz biraz daha kayboluyorduk. Bu kayboluş şefin dönüşümüdür aslında. Önce mırıldandığı bir Dadaloğlu türküsünden minicik bir Dadaloğlu belirir gözlerinde. Kara saplanınca arabadakilerin sesleri olur telsizdeki çığlıkları. Yollarını bulmaya çalışırken mecalsiz bir kardan adamdır. En sonunda yere uzanmış bir adama benzeyen kar yığını olur. Ancak o zaman bulur bu kayboluştaki yolu gösterecek olan şefi. Yaşlı bekçinin gözlerini görüyorum sanki!

Hasan Ali Toptaş, “Korkuyla Yaralı Dört Keklik”

ŞEKERCİ DÜKKÂNI: Hayat, ruhumuzu paslandıınca, varoluş sancılarının arasından damakta tadı kalan bir şey arar insan. En sevileni seçip sona sakladığımız şeker gibidir çocukluğumuz ve yüreğimizin avucunda biriken acıların arasından çeker katarız yaşamımıza. Ama çocukluğumuzun geçtiği mekânların toz bulutuna karıştığını görünce çatlar ağızımızdaki şeker. Doğup büyüdüğü yere dönen anlatıcı da aynı düş kırıklığı içindedir. Okulu pansiyon, kestirme bildiği sokaklar çıkmazdır artık. Çocukluğuyla arasındaki bağların kopar gibi olduğunu duyar.

Sonra eskiden şeker alıp sattığı dükkânı görür sevinçle. Dükkândan içeri adım attığınızda Kâmuran Şipal'in satırları burcu burcu şekerleme kokularıyla dolar. Rengârenk bonbonların arasında ilkgençliğin saflığıyla yaşanan tensel hazzın tatları genzinizi yakar. Eliniz cebinizde, dudaklarınızda tekerlemeyle ayrılırsınız dükkândan. *Şeker, parayı cepten çeker, parası olmayan sümüğünü çeker.*

Kâmuran Şipal, "Rebeka"

ŞEMSIYE: Ne zaman büyür bir çocuk? Ne zaman öğrenir *insan* olmayı? Sabahattin Ali bizleri "Çocuk" ve "Öteki Çocuk" ile tanıştırdığında çok geçirir artık. Çocuk, *fıkralarlığın* da etkisiyle insanlaşmaya başlamıştır yavaştan. Beş kuruşun kaç kuruş ettiğini de bilir, gazın nasıl pahalı olduğunu ve zengin "Öteki Çocuk" ile okulda aynı sıraya oturamayacağını da. Ama öğrenmek üzere olduğu bir şey daha vardır, o da bir şemsiyenin iki çocuk arasında ne kadar derin bir uçurum açabileceği gerçeğidir.

Sabahattin Ali, "Arabalar Beş Kuruş"

ŞEREF: Patrona Halil İsyanı'nı anlatarak girer öyküye Kâğıthane birliğindeki asteğmen. Bastığı topraktan gelen kan kokusunu, yolsuzlukları, kayırmaları, isyanları anlatır usta bir tarih diliyle. Cümlelerin sonu, "*Demek o zamanlar da varmış,*" diye noktalılır. Yıkanıp da bir türlü çıkmayan lekeler gibi yer eder öyküye bu cümleler. İki yıl süren askerlik anılarını mizah yüklü yalın bir anlatımla satırlara dökerken bile sarı sarı sırtır bu lekeler. Geriye şerefli bir tokat kalır öyküden, alı geçmeyen yanaklarımızda.

Yiğit Okur, "Kapçıklar"

ŞİİR: Beyoğlu'nun En Güzel Abisi yaşar Ahmet Ümit'in kaleminde. Polisiyedir, haktır, haksızlıktır, karanlık so-

kaklardır, yetim olmaktır, öfkedir, ötekileştirilenin ruhuna dokunmadan korkmaktır, ölümdür, dirimdir kaleminin mürekkebi. Ama bir o kadar da şiirdir. Karlı bir İstanbul gecesinde, ışıkları söndürülmüş bir odada, coğrafyalar arasında şiirden bir köprü kurmaktır. O *bana Ritsos'dan, ben ona Nazım'dan şiirleri okuyorduk*. Ahmet Ümit, bu öyküsüyle, devrimin en güzel şiir olduğunu hatırlatır bir kez daha.

Ahmet Ümit, "Bir Akdeniz Düşü"

TANDIR EVİ: *Belinin ağrısı kalçalarını patlatacak gibi baskı yaparken* gider Tandır evine Hatça. Göbek bağından bir bıçakla kesip ayırırken doğurduğu bebeğini, yıllar evvel bir süngüyle öldürülen annesinin entarisinin altından koparılışını, evlatlık verilmesini ve Meryem'den Hatça'ya dönüşümünü hatırlar. O çocuk haliyle üzerine bulaşan kan ve irini, bu kez kendi bacaklarının arasında hissederek. Ve yeryüzünde hiçbir izini bırakmadan evvel seslenir. *"Ben Miyrem'im! Ben Miyrem'im!"* Eski defterleri tek tek açar Gürsel Korat.

Gürsel Korat, "Ve Sonra İnsanlar Ölür"

TARİH: Tarihin sayfalarından yapraklar gibi yayılır öykünün satırlarına "Kutsal Aile". Ailenin kendinden menkul kutsal bütünlüğü içinde hesaplaşmalar yaşanır/yaşanacaktır. Gözlerin ve avurtların yerine oyulmuş dört iri çukurdur nine; yitirdiği göbeğini bulmak için rakı şişesinden medet uman. Odada yürüyen bir konsol gibi bir baştan bir başa gidip gelir baba; soyunun/bebeğinin ağzına parmak sokar. Bebeği bir babanın bir oğlun kucağına veren, besleyen, oğullarını her vakit kurtaran bir arabulucudur ana. Ön dişleri kırık, seyrek bıyıklarını aşağı çektiiren, kendini beğenmiş diri bir sestir oğul. Ağzına tı-

kılan parmaklarla sakinleşen, bir an önce büyümesi için üzümlerle beslenen, kavgaların sessiz tanığıdır bebek. *"Tüm dünya yanlışı belletmiştir halkına geçmiş,"* der baba. *"Bizler öğrenmeye başladık yeni yeni, sizlerinse yapacak neyiniz kaldı ki?"* der oğul. Kutsal ailenin dört duvarına sinen son ses, anası odadan çıkar çıkmaz yere düşen/itilen bebeğin koca sesidir: *"Baba, bana Viyana'yı kuşat; baba, bana Eflak Buğdan beyliklerini Bosna ve Hersek'i al, baba bana Kırım'ı, Kıbrıs'ı, İran ve Irak'ı al! Baba, bana taaaa Asya'nın ortasından kopup geldiğimiz yerlere gideceğim bir at al!"*

Leyla Erbil, "Kutsal Aile"

TARLABAŞI: Trafiğin yoğunlaşmasıyla yıkılmaya başlayan Tarlabası'nın molozları arasında, *gölgeye benzeyen fakat gölge olmayan gölgeler, kesin olmayan şekiller*, yavaş yavaş yükselen kesik çığlıklar, keskin dişli, yılan kuyruklu fareler ve bir adam, konuşmayan, sadece tarifsiz sesler çıkartan. Tıslayarak, kavalsız bütün o ürkütücü kalabalığı toplar bir gece, adam varsaydığımız adam. Karanlıktan çıkartır hepsini, aydınlatan ışığın huzurundaki insanların üzerine salar... Poe ve Lovecraft gibi gezdirir bizleri bilinmezin içinde Giovanni Scognamillo. Bir sinemacının gözleriyle hem de...

Giovanni Scognamillo, "Fareler, Sıçanlar ve Diğerleri"

TAVAN ARASI: Türk edebiyatının en çarpıcı tavan arası Oğuz Atay'ın satırlarında gösterir kendini. Öykünün içinde ilerledikçe okurun yıktığı duvarlar kadar yaşadığı şaşkınlığın da sayısı artar. Yazının gücünün şaşırtıcılığıdır bu. Oğuz Atay'ın satırları dururken fazla söze gerek var mı? *Işğın altından kaçmaya çabalayan bir hamamböceği takıldı gözüne, kendine geldi. El feneriyle izledi böceği: çirkin yaratık, yukarı çıkmaya çalışıyordu ağılara takılarak. Bö-*

ceğin ayakları, elbiseyi parçalar diye korktu. Yıllar geçmişti, küçük bir dokunuşa dayanamazdı, kim bilir? İşte, boynundan yukarı doğru çıkıyor, yanağında biraz sendeledi: sakalı biraz uzamış da ondan; zaten her gün tıraş olmayı sevmezdi. Yanaktan yukarı çıkan böcek, şakağa doğru gözden kayboldu. El fenerini oraya tutsam mı? Hayır. Korktu; fakat yarı karanlıkta kurşunun deliğini gördü. Titreyerek geri çekildiği sırada, aynı delikten çıktı hamamböceği: bacaklarının arasında küçük, pürüzlü bir parça taşıyordu. Dehşete kapılarak feneri deliğin içine tuttu: ışınlar, kafatasının iç duvarlarında yansıdı. Eyvah! Böcekler beynini yemişlerdi, en yumuşak tarafını. Belki de hamamböceği son parçayı taşıyordu. Kendini tutamadı: "Seni çok mu yalnız bıraktılar sevgilim?" dedi. Aşağıdan, başka bir deliğin içinden sevgilisinin sesini duydu.

"Bir şey mi söyledin canım?"

Elini telaşa kitap sandığına soktu. "Hiç" diye karşılık verdi aceleyle. "Kendi kendime konuşuyordum."

Oğuz Atay, "Unutulan"

TELAŞ: Ayşe Kulin, "Çıkmaz Sokakta Yürümek" adlı öyküsünde okuru erken doğumun telaşında, sancı içinde bir dağ köyünden alıp kasabadaki doğumhaneye bırakıverir. Kar, soğuk, gece, çaresizlik, dar yollar, umursamaz insanlar, açılmayan kapılar ve küçük anne Zeyno. Ta ki, anneninin hayat bilgisi satırlara sızana dek. Sonrası şehirli insanlara uzak duyguların isyanı, kulakları sağır eden ambulans sesi ve tanıdık bir sancı. *Ne ilginç bir ülkedydi benim ülkem, birbirinden çok farklı dünyaların ve yaşamların iç içe geçtiği, iç içe yaşandığı. Ben dış halkaların birinde durmuş, içe doğru bakıyordum, anlamaya çalışarak...*

Ayşe Kulin, "Çıkmaz Sokakta Yürümek"

TELEFON KULÜBESİ: *Bırakılmış çiftlikler, terk edilmiş ahşaplar gibidir öyküdeki telefon kulübesi. Dökülmüş boyası, köhne görüntüsüyle, dört mevsim sonbaharı yaşıyan Boyacıköy'ün hüznüne eşlik eder. Sanki oradan hiçbir yerle konuşamazsınız, orası yalnızca bir konuşma umududur; umutsuzluk telefonlarının edildiği, kederli haberlerin ileildiği: ölüm, intihar, ayrılık, karasevda ve benzeri... Kimsesizlere, gece yalnızlıklarına, umutsuz defter satırlarında mayınlı numaraların izini sürenlere, hiç ses vermeden kapatılan çaresiz arayışlara, bir sese, bir soluğa sığınarak gecelere tutunanlara, hep oradan telefon edilir. Hiç görmediği denizin başını bekleyen inzibat eri, kapısı çingiraklı asırlık eczane, ağların arasına gizlenmiş ölü ışıklarla aydınlatılan, tavanından ölü balıklar sarkan lokantada tüller içinde bir gelin... Ağır ağır akar Murathan Mungan'ın şiirli dünyasından. Bırakılmış hayatların kıyısında intihar karası bir efkâr duman duman gezinir.*

Murathan Mungan,
"Boyacıköy'de Kanlı Bir Aşk Cinayeti"

TEPEDEN İNME: *Muhaberat servisinde herkes şeflik kaygısına düşmüş, herkes kazan kaldırmışken Feyzi Bey tepeden iniverir. Tepeden inmek kolaydır da inilen yerde ayakta durmak biraz zor olabilir. Öyle ya, muhasebecisi, sekreteri, kahvecisi, malzemecisi dururken Feyzi Bey gibi efendi, işinde iyi, hatta Goethe'yi Fransızcadan Türkçeye çevirmiş biri şef olarak geldiğine göre, olsa olsa iyi bir torpille gelmiştir. Merak edilir, bu tepeden inme şef kahvaltıda ne yer, ne marka ceket giyer, hatta ceketinin cebinde ne durur. Mehmet Seyda, insanın canı kötülük yapmak istediğinde bulduğu yolları anlatarak gösterir zalımlığı. Bilinsin ister ve ta 1930'lardan bugüne seslenir, Melek ya da evliya yoktu aramızda.*

Mehmet Seyda, "Allahlık Feyzi Bey"

TERAZİ: Mübeccel İzmirli, *suçlarınızı ve erdemlerinizi, günah ve sevaplarınızı, aydınlıkla karanlığı tartan bir teraziyi öykünün tam kalbine yerleştirir. Seçtiği kefe hiçbir zaman kendisinden yana ağır basmayan kadın, tartıcının hileli ölçüsüne direnmekten yanadır. Ne yokluğun baskısı ne de açlığın korkusuyla yılmayan gözleri, ilk kez, bir ke-re terazinin kendi lehine eğildiğini gördüğünde, başkasını ezerek kazançlı duruma gelmenin adaletsizliği karşısında ürker. Bundan böyle hiçbir zaman ve yerde, yitirilmiş o göksel eşitliğe varılamayacağını hemen oracıkta kesinlikle ve büsbütün anlar. İçsesi bir şeyleri bağışlama gereği duyarken, “Ölü Yargıçlar” öyküsü, Cemal Süreya’nın Mübeccel İzmirli şiirinde olduğu gibi can yeleği sayısını bir adet daha artırır.*

Mübeccel İzmirli, “Ölü Yargıçlar”

TESADÜF: Abdülhak Şinasi Hisar’ın yarattığı Deli Enişte karakteri, geçmişle gelecek, Doğu ile Batı arasında kalan çekimser yaşamımızın ikircikli, çırpınan ve arada kalmış halini gün yüzüne çıkarır. *Ömrümüz tesadüflerin verdiği malzemelerle yapılır. Hayatımıza tesirleri olanların hemen hepsi, yani sevdiklerimiz ve bize fenalık edenler de, bizi sevenler ve kendilerine bizim fenalık etmiş olduklarımız da hep böyle tesadüfen karşılaştıklarımızdır. Sevmek kabiliyeti ve ihtiyacı bizdedir. Fakat sevdiklerimizi tesadüfen buluruz, derken sınırda bir zihin berraklığıyla delilik ile iradelilik arasındaki sınırları yerle yeksan eder. Tesadüfler kimi zaman kurtarıcıdır. Kimi zamansa başka olasılıklar doğurur.*

Abdülhak Şinasi Hisar, “Deli Eniştemizin Tellâl Hüseyin Efendiyle Maceraları”

TIRTIL: “Yaz. Sıcak.” Temmuz ayının ortaları. Tırtıl yenikleriyle dantellenmiş iri yeşil yapraklı, söğüt ağaçlarının

gölgesinde karşıladılar, askerden dönen Emir Can'ı. Kaçtığı güne kadar onu kaçıranın Emir Can olduğunu sanmıştı Nurgül. Onu isteyense ağabeyi Mehmet Ali'ydi. Hiç kimse anlamamıştı aslında gönlünün Emir Can'da olduğunu. Coşkulu kalabalığın içinde gözlerini kaçırarak selamlaştılar ikisi. Nurgül, sol göğsünün altında kimliğini duydu... irkilerek yakaladı; yere attı. Ayaklarının dibinde kıvranan tırtıla baktı. Bastı üzerine. Patladı tırtıl. Herkes kelebek olamaz ki.

Yasemin Yazıcı, "Tırtıl Yağmuru"

TİRE: Bundan beş yüz şu kadar küsur yıl önce bir sonbahar günüydü, diye başlayan öyküde Yeşil Tire, tıpkı bu yılki gibi ve hiç şüphesiz bundan binlerce yıl sonraki gibi ancak o mäsallarda rastlanan olgun bir güzelliğe bürünmüştür. Yemyeşil Güme dağlarında, bir tabloya yaraşacak şekilde öbek öbek kıvrımlıklar vardır. Tertemiz bir coğrafyanın, lekesiz maviliklerin diyarıdır Tire. İnsan bir küheylana binip Küçük Menderes ovalarına uçabilmek, bir pınar başına oturup bağlamanın nağmeleriyle coşabilmek, Mahmut Özay'ın Tire'sinin asırlar boyu güzelliğini sürdürebilmesini ister.

Mahmut Özay, "Yıldırım Han Zevcesi Tireli Hafsa Hatun"

TOMBALA: Yılbaşı gecesi için sofra hazırlanır. Hindi, Rus salatası, karnabahar kızartması... Akşama yirmi kişi olacaklar, hazırlık büyük.

"Yirmi mi? Düğün mü yapıyoruz yahu!"

"Evet efendim, büyük küçük herkes burada. Siz diyordunuz ya tombalanın zevki kalabalıkla yaşanıyor diye, buyurun işte."

"Anne ne giyeceğim ben?"

"Bolerolu pazen elbiseni giy. Yıkanacaksın önce, kazan kaynıyor."

Semra Aktunç bir yılbaşı sofrasına değil, bir ortak dile, tanıdık konuşmalara, bildik telaşlara davet ediyor bizi. İçkileri konuklar getirecek, orasını halletmişler ama suçuğu, pastırması, kaşarı... Bunların masrafını tombaladan çıkarmalı.

Semra Aktunç, “Yılbaşı”

TURUNÇLAR/LAHANALAR: Uzaklardan gelir yoksul İbrahim. Kimilerinin “Aptal İbrahim” demesine neden olacak kadar saftır. Gece körlüğüne, soğuğa, yükünün ağırlığına aldınış etmeden, rahmetli kuzeninin ailesine erzak getirir; bir çuval turunç ve üç koca lahana... Oysa bir anne, dört çocuktan oluşan babasız kalmış evin çevresi göz alabildiğine lahana tarlaları ve turunç bahçeleriyle doludur. Bu hüznü ve şaşırtıcı tabloyu annenin sözleri tamamlar: *Çuvalın içinde ne varsa var! O aslında, kendini getirdi!*

Refik Algan, “Turunçlar ve Kocaman Lahana”

TUVAL: *Rüzgâr, terden ıslanmış gömleğine, alnına, saçlarına çarpınca, kendini biraz daha rahatlamış hissetti. Denizin esintisine doğru arnavutkaldırım bir sokak. Hiçbir resmi aydınlatamayacak, ışıksız, parlıksız bir renk ve resim yapan bir adam. İstanbul’da sahi ile rüya arasında semtleri dolaşarak, tuvaline çizmek istediği, kimi zaman ürperten, kimi zaman hayal âlemlerinde gezdiren bir ışık arar durur günden geceye öyküde. Terk edilmiş eski bir konakta karşısına çıkan boy aynasından yansıyan görüntüsünde yüzü yoktur. Her şey dönmeye başlar birden, renkler sağa sola savrulurken, sisler içinde bir tuval görür. Dağılan renklerin ardında tuvalde yaralı yüzü vardır, tekrar aynaya bakar. Aynanın yarısının sırları dökülmüştü. Camdı, düpedüz cam.*

Necip Tosun, “Aynalar ve Sırlar”

TÜTÜN: Tütünün, sigaranın yeri yazan insan için de, okuyan insan için de, yazının kendisi için de başkadır. Tütün düşkünlüğünü bilinenin dışında gösteren bir öykü karakteri, bu sancılı alışkanlığın gülümseyen yüzünü gösterir bizlere; Mahmut Efendi. Mahmut Efendi *mekruh* dediği tütüne para vermektense eş dost tabakalarından otlanmayı âdet haline getirmiştir. İşin kötüsü tütünün saçığını içer, tabaka sahibine sadece tozu kalır. Serzenişte bulunulduğunda ise, *"Ben içmeseydim de sen içseydin, daha mı kâr edecektin?"* deyiverir. Otlakçı olduğunu yüzüne vuran öykü anlatıcısına önce küser, sonra özür dilemeye gider. Tabii ki Memduh Şevket Esendal'ın "Otlakçı"sı özür dilerken de bir kâse dolusu tütünü içmekten geri kalmayacaktır...

Memduh Şevket Esendal, "Otlakçı"

U

UÇAK: *Uçağın pistten havalanarak gökyüzünün engin maviliğinde süzölmeye başlamasıyla birlikte yolcular içlerindeki tedirginlikten biraz olsun kurtulmuşlardı. Kemerlerini çözüp koltuklarına yayıldılar. Hiçbirinin havaalanında yaşanan panikten, heyecanlı koşuşturmadan haberi yoktu. Kontrol kulesiyle bağlantısı kesilir önce, bir süre sonra da rotasından sapar. O sırada havaalanı tuvaletinde pilot bulunur. Donmuştur ama ölmemiştir. Uzmanlar bir yanda uzaydan gelen bir virüsten bahsederken öbür yanda hava korsanları, terör şüphesi, Himalayalar üzerinde kaybolan uçakların hikâyeleri konuşulur. Derken yakıtı bitmek üzere olan uçağın Himalayalar'a doğru döndüğü görülür. Altay Öktem'in fantastik anlatımıyla bir maceranın peşinde yol almaya başlarız.*

Altay Öktem, "Hava Korsanları"

UÇURTMA: *Bahar yeşil, yaz rengârenk, kış ince bir tül gibidir öykünün dekorunda. Tevfik, diklemesine böldüğü kargıları, çaprazlama birbirine tutturup yanında getirdiği yorgan ipiyle göbekte düğüm yapar. Kırmızı uçurtma kâğıdını yere yayar. Kargıdan iskeleti ölçüp biçerek bu saydam kâğıdın üzerine yerleştirir. Nar ağacının gövdesinde kulübecik yapmış salyangozdan çıkarır yapıştırıcıyı. M.*

Sadık Aslankara'nın kalemi, sihirli bir değnek gibi süzülür Sarayköy'de. Babadağ'ın eteklerinde kanatlanır. Büyük Menderes'in serinliğini yalayıp geçen uçurtmalarla, ucsuz bucaksız ovasında koşturur çocukları. Uçurtmalar göklere çıktıkça acıyı, kederi, korkuyu arkasında bırakır. Oysa sahnenin aydınlığı tükenir, uçurtmalar da ağlar, büyümenin zalim toprağında.

M. Sadık Aslankara, "Uçurtmalar Ağlar"

UÇURUM: *Bir gün Reşit öldü, nasıl öldüğünü kimse bilmedi. Kimi bir uçurumun başından düştüğünü söyledi, kimi zehirli mantar yediğini. Ya da kuytuda yılan sokmuştu.* Faruk Duman, "Sır Saklayanın Öyküsü"nde iki kişinin dostluğunun dile getirilemeyen gizini yardan aşağı bırakırken, sırlar kiminin içinde bir ur olur, büyür. Hayatının tam ortasında duran sırların tekinsiz karanlığında çoğalan sorular sordurur.

Faruk Duman, "Sır Saklayanın Öyküsü"

UMUT: Ölümünden sonraki ilk bayram sabahında, insanın hayatının girdisini çıktısını anlamasının tek yolunun ölüm olduğunu söyler anlatıcı. Üzerine kızının getirdiği güller dikilir o esnada. Her türlü *umudun ancak öldükten sonra yok olduğu sözü zihninizin bir köşesini tutar.* Yaşama kaldığınız yerden devam etmek için adım attığınızda anlatıcının dile getirdiği gibi *hayatın anlamsız, gereksiz ve boş olmaması için sessizce dua etmekte olduğunuzu ve umut etmekten vazgeçemeyeceğinizi fark edersiniz.* Bu yüzleşmeyle bizi baş başa bırakır Selma Sancı. Ne kadar fark ederek yaşadığımızı, yaşamımızı sorgulattır.

Selma Sancı, "İlk Bayram"

USKUMRU: *Balık akın etti mi, denizleri bıçakla yarılmaz bir koku kaplar, kediler sarhoş dolaşır, âşıklar çiğ ve canlı*

balıklarla birbirini okşar, bu böyle. Yeditepe'de bu böyle.

Derken denizlerden haber gelir. Uskumru geliyor!

"Uskumru geliyor" çığlıklarını işiten gebe hatunlar çocuk düşürür, Rum balıkçılar istavroz çıkarır, minarelerde müezzinler haykırır, askerler selam verir, meyhane müşterileri ayağa kalkar, genelevde faaliyet durur, deniz dibinde iki sıra çurçur, iki sıra kayabalığı heyecanla haykırır:

– Yaşa, yaşa, bin yaşa!

Abidin Dino, "T. Öykü"

USTURA: Rıfat Ilgaz'ın kalemiiyle girdiğimiz bir berber dükkânı. Musluk tamirinden kırk küplerin yapıştırılmasına elinden her tür iş gelen bir berber. Berberin hem gevezeliğine hem de sakarlıklarına katlanmak durumunda kalan öykü anlatıcısı/müşteri. *"Nerde o eski traş fırçaları?"* diye başlar öykü. Ardı arkası gelmez söylenmelerin: Nerde o eski kayışlar, nerde o eski usturalar, nerde o eski kantaşları, nerde o eski sabunlar, nerde o eski taraklar, nerde o eski çıraklar... Elbette öykünün sonunda kafası gevezelikten şişmiş, yüzünde kesilmedik yer kalmamış müşteriye söyleyecek tek söz kalmıştır: *Nerde o eski berberler?*

Rıfat Ilgaz, "Nerde O Eski Usturalar"

UTANÇ: Muharrem Erbey, "Kerdız" adlı öyküsünde akılla delilik arasına kalın bir utanç çizer. Bu utancın kaynağı, suçüstü yakalanmak mı yoksa bir çift masum göz müdür bilinmez. Ama her ne olursa olsun, ortada Faruk'un kaldıramayacağı bir yük vardır. O da aklının sesi olan vicdanının altında ezilmektense, deliliğin manivelasında bulur yükünü hafifletecek çareyi.

İstanbul'a akıl hastanesine götürülürken sesini bırakır ardında. Kalbine suçunu fısıldama olasılığından korkar belki de. Bütün bunlara karşın bilmediği şey, suçunun

damarlarında bir virüs gibi yıllarca dolaşacağıdır. Ta ki, yıllar sonra kardeşi tarafından meczup halde sokak ortasında bulunana kadar. Aynı gün o korkunç anı –akacak suç damarda durmaz ya– mor irin halinde ince belli ılık bardağa dolduğunda anlar. Kendi cezasını kesme vakti gelmiştir artık. Kardeşi, elinde bıçak, önünde kanlı bir et parçasıyla bulduğunda Faruk’u, gaipten şu sesi duymuş gibidir. En akıllınız atsın ilk taşı.

Muharrem Erbey, “Kerdız”

UZAK: İhtiyarın kulakları ağır işittiğinden mi her şey uzak geliyordu ona, yoksa artık memleketten çok uzakta olmaları mıydı insanlarla arasındaki mesafeyi açan? Pencerenin önündeki sedire kurulup ne görse bir şeye benzetiyor, korkularından derlediği bir oyun sahnesine dönüşüveriyordu daracık sokak. Korktuğundan iyice emin olunca, hele ki yaklaşanın elinde bir satır var sandıysa, sedirin altına uzanıp tabancayı yokluyor, bazen de çıkartıp nişan alıyordu. Hatta tetiği çektiği bile oluyordu da... *“Hazal’ım geliyor,” dedi ihtiyar. “Baba,” dedi kızı, “gözlerin iyi görmüyor ama torununu uzaktan bile seçebiliyorsun.”* *“Onun yürüyüşü kimsede yoktur kızım, sallanışından tanıyorum onu,” dedi gururlu bir ifadeyle... Sonra nedense mahcuplaştı, utandı, yüzü kızardı, ellerini gözlerine götürdü, karısını düşündü.*

Abdullah Ataççı, “Ancak Orada, Uzakta...”

ÜÇÜNCÜ SAYFA: *Diyorlar ki Batman'da neden bu kadar çok kadın intihar ediyor?*

Ölümden başka katabileceğimiz bir şey yok, hayata.

Görünmezizdir evde. Sokakta. Yeri, camı, kapıyı bacayı silen eski bir atlet parçası gibi. Her işe koşuluruz. Hele bir açmaya başlayalım, kokmaya başlayalım, daha da çekilmez olur hayat. On doğumla memeleri sarkmış, eti gevşemiş annelerimizden bikan babalarımızın gözü takılır baş veren memelerimize. Annemiz kör olur birden, erkek kardeşlerimiz sağır.

Çiler İlhan'ın çoğunlukla üçüncü sayfa haberlerinden etkilenerik yazmış olduğu öykülerden biridir "Batman". Sadece gazetelerde okuduğumuz, çok uzaklarda yaşanan korkunç aile içi tecavüzlerini, insanların sahteliğini, ikiyeüzlülüğünü, küçük kız kurbanın gözünden bütün acımasızlığıyla anlatır bizlere.

Çiler İlhan, "Batman"

ÜLKÜ: Kimi coğrafyalarda doğmadan önce belirlenir oğulun kaderi. Soyadına yaraşır bir yaşam sürmeli, gurur duyulacak, koltuk kabartacak evlat olmalıdır. Kurulu düzeni kutsal saymalı, ailenin bütünlüğünü, sürekliliğini her zaman öncelikli tutmalıdır. Bu ana ülküyü benimseme-

yenlere ise kapı gösterilir. İlk yitim böyle yaşanır, ikincisi ise ölüm kapıya geldiğinde. Örnek evlat, itaatsiz abisinin cenazesinde bu iki yitimi sorgularken gene babasının ülkülerinden taviz vermez. *Babam ağlamadı asla, ben de. Kadınlar gibi hislerimizle hareket edemezdik biz, savunmamız gereken değerler vardı, savunmak için de güçlü olmak gerekirdi, bu da önce dış görünüşte başlardı, babamın temel ilkelerinden biriydi, ben de güvenle benimsedim, bugüne kadar da ne pahasına olursa olsun taviz vermedim.*

Münir Göle, "İki Tür Yitim"

ÜŞÜMEK: *"Kafkas dağlarından bile birkaç sürgün vardı,"* der Dostoyevski, *Ölümler Evinden Notlar*'da. Anlarsınız ki, ilk değildir Refik Halid, Kafkas ellerinden o korkunç yolculuğa çıkan. Ama soğuğu bu denli görkemli bir şekilde tasvir eden ilk Türkçe öykülerden biridir "Kaçak". Alelade bir soğuk değildir. Bembeyazdır, yanmaktır, tutuşmaktır. Ruhun cisimden ayrılması olarak tanımlar yazar üşümeyi. Önde her şeyden soyutlanmak isteyen ruh, arkada dünyevi zevklerin talepkârı bir beden ve kafası karışık bir yolcu. Bize kalan ise ruhun çabasıyla bulunup cismin doymasıyla kaybedilen, ıssızlığın ortasındaki cılız bir mum ışığında titreşen güzelliğin öyküsüdür.

Refik Halid Karay, "Kaçak"

ÜVEY: Musa'nın düğünü var bugün. Babası üvey annesini ona verecek. Çocukluğunu kırdı babası ama belki telafi edecek. Hem arsa verdi ona Musa, ev verdi. Almanya'da bir bir biriktirmişti. Ya vermezse babası... Yan odadan sesleri geliyor, solukları kesik kesik... Sonrası tamamen kesilmiş soluklarında bir derin uyku... *Şu yedi taş bir üst üste koyabilse, düğün olacaktı, bir koyabilse, babası başköşede oturacak, üvey anası dantelli gelinliği içinde... onu bekleyecekti. Musa gelinin yüzündeki kırmızı peçeyi*

kaldırarak, karısının gözlerine uzun uzun bakacaktı. Şu taşları bir dizebilse...

Işıl Özgentürk, "Musa'nın Yedi Taşı"

ÜZÜMCÜ: İnsanlar başlarına gelen kötü olaylarla nasıl baş edebilir? Toplumlar yaşadıkları yerin işgaline nasıl karşılık verir? Cevaplar genellikle, kötülüğü yenecek daha büyük kötülükleri barındırır. Öyle ya, savaşlar hâlâ savaşarak yenilmeye çalışılır. Yenen taraf olmayı etkileyenlerden biri de insanların kendine inancı ve güvenidir. Ahmet Hikmet Müftüoğlu, Birinci Dünya Savaşı arifesinde hızla toprak kaybeden bir milletin sokaktaki kalın sesli, iri yapılı üzümçüsüne, *"Tarlanı çapalar, davarını güderken hakaret görürsen bugünkü koyun, yarın yırtıcı bir kaplan kesilir; yuvanı bozanları ezersin!"* diye seslenir. Öykü artık, inancı ve güveni yeniden kazanmak için kullanılan bir edebiyat nesnesidir.

Ahmet Hikmet Müftüoğlu, "Üzümcü"

ÜZÜNTÜ AĞLARI: *Bazan başka bir adam olur öykünün kahramanı. Bütün geçmişi, en kötü, en karanlık, en tamir edilmez taraflarıyla canlanır, hortlakları tek tek başına üşüşür. Ölen oğlunun yüzü, büyük bir örümcek gibi yağmurun dört bir tarafına gerdiği kül rengi üzüntü ağlarının içinden uzanır. Yaşadığı hayat o kadar onun değildir ki, herhangi bir kalabalıkta kendinden başka herkes olmaya razıdır. Aslında zaman zaman kendini bulan bir adamdır. Felaketi de bundandır. Dengesini kaybettiğinde, içinde yılan gibi gezinen zehirli ses fısıldar, "Ömrünü, ömrünü ne yaptın?" diye. Oysa daha önce gördüğü güneşli küçük yola dalabilse, mutluluğu ve eskiden yaşadığı rüyalarını bulacağı, temiz, yepyeni bir adam olacaktır. Çünkü bir ömür yaşanmağa değer bir şeydir.*

Ahmet Hamdi Tanpınar, "Bir Yol"

VALİ MUAVİNİ: Yalçın Bey güneydoğu illerinden birinde yeni başladığı vali muavinliği görevinde *dağlarda yaşayan Kürtler tarafından tutsak* alınır. Tutsaklığı süresince saklandıkları mağaraya gelen biri dikkatini çeker. Herkesin saygı gösterdiği bu önemli konuk Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden arkadaşı Aziz'dir. Yalçın Bey, kendisini sürekli görmezden gelen arkadaşıyla ısrarla konuşmaya çalışır. Âşık oldukları kızlardan bahseder, uğruna mücadele verdikleri davaların marşlarını söyler. Aziz'in bu ilgisiz hallerine gâh kızar gâh her şeyi unutup onu güldürmeye çalışır ama asla vazgeçmez.

Aman be Azizcim! O güzeller güzeli Naz beni beğendiğinde bile böyle olmamıştık. İkimiz de seviyorduk onu. Kız beni seçmişti ama bir kız için değmez deyip ikimiz de kızı ortada bıraktıktı. Hatırlasana...

Didem Uslu, "Eski Bir Marş"

VAPUR: *"Bu kış günlerinde insan son vapuru kaçırıp da eve karadan gitmek mecburiyetinde kaldı mı ne fena oluyor. Hele yol da uzun ve çamurlu ise,"* der adam. Otomobile verecek parası da yoktur. *Sicim gibi* yağan yağmura rağmen bir gayret devam etmek ister, ilk adımda dizine kadar sulara batar. Islanır, üşür, eve varamayacakmış gibi

hisseder, oturup sıcak bir çay içebileceği bir kahve veya temizce bir meyhane aramaya başlar. Kaçırılan son vapor, içinde esen poyrazı, boynuna dolanan sevgiliyi, öpücükleri özgür kılar. Gerçek, yüzünde patlayan bir şamarla uyandırır rüyayı.

Osman Cemal Kaygılı, “Bir Gece Yolculuğu”

VAROLUŞ: Varoluş özden önce mi gelir? Yoksa özü başkaları yaratabilir mi? Görmeyen bir kadın, her gün boş bir kavanozun karşısına geçip belli belirsiz bir gülümsemeyle yeşil balığı seyredebilir mi? Gerçek hangisi, kadının zihnindeki yeşil balık mı, yoksa sütçünün gördüğü boş kavanoz mu? Aslında yanıt bellidir, önemli olan seçimlerdir. Günhan Kuşkanat, İstanbul’un yıkık dökük ahşap evlerinin birinden felsefecilere adeta selam çakar.

Günhan Kuşkanat, “Yeşil Hırkalı Kadın”

VASİSTAS: Bir tren yolculuğunda vasistas mandalı kırılırsa ne olur? İçeriye rüzgâr girer. Genç adam üşür. İlk kez karşılaştığı yaşlı kadın yan vagona geçmeyi teklif eder. Birinin iş seyahati, ötekinin oğul ziyareti buluşturur onları. Bir oğul ve bir ana. Ananın kendi oğluna sevgisi dökülürken ağzından, adamın anasına hüznü süzülür inceden. Yol arkadaşı olunur. Biz trenin geçişini izlerken vagonların arasından bir görünüp bir kaybolur genç adamın soğuk hikâyesi. İçlerindeki yarıklar dışarıdaki depremle birleşir. Bir vasistas mandalı kırılırsa içeriye hayat girer. Özen Yula birkaç karakter üşütürken bizi de yanlarına iliştirir.

Özen Yula, “Deniz Gören Odalar”

VAV: Bir Akdeniz kentinde mutasarrıf olan Abdülmuttalip Bey, II. Abdülhamid’in tahttan düşmesinden az evvel İstanbul’a döner. Eşi Nüveyra Hanım, *onca memuri-*

yetten, dağdağadan sonra kocasının sıkılacağından endişelidir. Abdülmuttalip Bey'in aklındaysa tek şey vardır. Bir harfin, sadece Vav'ın hattatı olmak. Eşin dostun ziyaretleri kesilip ev sessizliğine büründüğü günlerden birinde Nüveyra Hanım, ilişkisinin en sıcakını yaşadığı yerde, mutfağında, ilk Vav'a rastlar. Vav'lar üredikçe artan bir susku âlemiyle çevrelenirsiniz. Dünyevilikten uzaklaşan Abdülmuttalip Bey'in içinin aleviyle Vav size de yaslanmaya başlar. Hakikatın ötesine geçme, bu düzenin dışına çıkma isteğini hissettirir, bir teslimiyete şahit kılar sizi Aksal. Ruhunuz yaşamla ahenk içindedir ve her yerde Vav vardır, köşesinde kıvrılıp uyuyan kedinizde, rüzgâra karşı eğilmiş çiçekte, her yerde.

Sabahattin Kudret Aksal, "Vav'lar"

VİLLA TİPİ: Pınar Kür, bekârlıktan bıkkınlığın sonucu yapılmış aşksız evliliklere benzetir henüz keşfedilmemiş bir köyde kötü malzemeyle alelacele yapılan *kullanışsız ve eksikleri çok "villa tipi"* evleri. Ustalıkla, Muammer'e derme çatma ikinci evliliğinde yaşadıklarını, arayışlarını ve yüzüne eklenen çizgileriyle kararlarını sorgulatar. *Demir sertliğinde bir hoşgörüsüzlüğün* resmine "Son Çizgi" çeker. *Köylüler hemen uyanmış, geçen yıldan bu yana, köy evinden çok villayı andıran birkaç ev dikmişlerdi kırya. Kumsal İstanbul plajlarını aratmayacak bir itiş kakışa kavuşunca bir kusur sayılabilecekti. Şimdilik her eksiklik, sessizlik arayan kimi kentlilerin doğa içinde yaşadıkları izlenimini pekiştirdiğinden bir üstünlüktü çoğu kez. Peki, ama kim, ne zaman çizmişti o son çizgiyi? Anımsamıyordu. Ve neden?*

Pınar Kür, "Son Çizgi"

VURGUN: *Eksik bir adam, bir avuç yıkıntıdır, anlatıcı. Sırtındaki fazlalık azaltmıştır insanların gözünde onu.*

Birini sevmekle kurtulacağına inanır. Eksik adamın birini sevebilmesi mümkündür ama sevilenin kendisi olduğunu anlayınca sevdiği yok sayar onu. Benzersiz bir vurgun yemiştir. Sonra bir ışık görür dipte. *Karanlıkta uzak ve erişilmez olarak parıldayan... Ve yitmişlik duygusunu da birlikte çağırıştıran....* Adını "Aysel" koyar. Satırlar birbirine eklendikçe anlatıcıyla birlikte yavaş yavaş su yüzüne çıkarsınız. Kendisi, yanılgılar içine düşmenin tedirginliğini yine duysa da sessizce onun söylediği cümleyi fısıldarken bulursunuz kendinizi. *Yanılmak ve yeniden yanılmak da girmiyor mu yaşamak dediğimizin içine.*

Necati Tosuner, "Vurgun"

X

XEZAL: *Bir kelimeyle kendini anlat deseler, "Üşürüm" der Xezal. Üşümek ona patlayan bombalar, vızıldayan kurşunlar, ninesinin dinmek bitmeyen dualarından miras. Xezal ceylan demek. Dağda gezen maral demek. Bir çarpı işareti gibi sınır giriyor her şeyle arasına, sınırsız kalmaktan ürküyor. Sonra damla damla umut yeşeriyor Karin Karakaşlı'nın herkesi eşitleyen dilinden. Harabati Çay Bahçesi'ne hudut tanımayan biri giriyor. "Arkadaşlık yoksa, her şey sınırdır," diyor yeni gelen. Kötülük, geçici bir leke gibi akıp gidiyor. Artık Xezal öteki değil. Fulya'nın mis kokusu, insanın içini ısıtıyor.*

Karin Karakaşlı, "Daha Doğu"

YAĞMUR: Hiç yaşanmamış bir aşk hikâyesinin belli belirsiz kahramanlarını anlatıyor Süheyla Acar. Yolun kıyısında sessiz bir kadın, kalbinde bir adam ve kadını dinlerken ona daha çok âşık olan başka bir adam... Yağmurun gökten toprağa doğru süzülmesiyle, kadının içinde yarattığı ve dirilmeyen hikâyesi dökülüyor dudaklarından. Yağmur şiddetlendikçe duygularını daha cömertçe ortaya seriyor kadın. Yağmur yağıyor, gökyüzü rahatlıyor. Kadının, *"Sonunda, o benim sevgimden ürktü, bense onun sevgisizliğinden,"* itirafı yağmur damlaları gibi toprağa düşüyor.

Süheyla Acar, "Yaşanmamış Bir Aşk Öyküsü"

YALNIZLIK: Yaşadığımız kentlerde, topluluklar içinde tüm ağırlıklardan kurtulmak ve yalnız kalmak mümkün mü? Bize bu imkânı veren kent nerede? Peki, yalnızlık aranır mı? Oktay Akbal, "Aranır," diyor "Güzel Yalnızlıklar Kenti" adlı öyküsünde. Kent hem bütün canlılığıyla yanı başınızda fakat siz yine de kendi kabuğunuzda olabilir misiniz? Canınız istediğinde, zırhınıza bürünebilir misiniz? Kendinize yeten bir evren kurabilir misiniz? Bu her yerde olmaz. İnsanların dikkati, merakı, hatta alaycılığı, küçümserliği, hafife alıcılığı, batıcı, inceleyici bakışları

üzerinizdedir. Kendinizi gizlemeniz zordur. Olanaksızdır. Geriye sadece bir “Yaratıcı Yalnızlık” kalır.

Oktay Akbal, “Güzel Yalnızlıklar Kenti”

YANIKSARAY: *Bir tutam otun zor yetiştiği Allahınbelası yerde, sevdiğine cennetten bir bahçe yaratan Kâhtalı'nın evidir Yanıksaray. Küle dönmeden önce, kırmızı toprak damının altında, dünyaya meydan okuyan Artemiz ile Kâhtalı'nın mutluluğuna defalarca tanıklık etmiştir. Tutuşan bir öfke yavaşça ateş alır öyküde. Yanıksaray'dan geriye içkin bir keder kalır. Şükran Farımaz'ın kaleminin ucundaki alevler, öyküyü baştan sona parçalayıp, iç kırıklıklarına, Sevim Burak'a, Márquez'in Kırmızı Pazartesi' sine yeniden söz verir. Benzersiz bir bahçe daha açar ölümsüz aşkın önüne.*

Şükran Farımaz, “Sarıyaprakkuşu”

YEMİN ETMEK: 1970'lerde Akdeniz'de bir köyün hallerini, sincap gibi hareketli, Kalekale lakaplı yaramaz çocuğu takip eder Fakir Baykurt. *“Sakin sen şoför olma! Çoban ol oğlum,”* diye öğütleyen akıllı babasını dinlemeyen Kalekale, kamyonu kaçırır bir gün. Keyifle sürdüğü kamyon, yoksulluk ve mahrumiyet içindeki insanın zorlu yaşam mücadelesini gözler önüne serer. İlk şoförlük denemesi duvarını yıkarak girdiği evin avlusunda sona erer. Oğlunu dövmek için bütün köyü dolaşan baba büyük yeminini bozamadığından onun saklandığı camiye giremez. Henüz borcu bitmemiş kamyon büyük hasar görmüştür, komşunun evinin zararı ise cabası. Yine de dünyadaki bütün babalar gibi o da kendine karşı çıkan çocuğunu sahiplenir. Çaresiz, üzgün ve kızgın babanın çocuğuna duyduğu sevgi, son cümlede boğazımızda düğümlenir: *“Eşşekliğin gereği yok, hatanı kabul et. Yeminim var döğemiyorum, yoksa karışmam bak!”*

Fakir Baykurt, “Kalekale”

YILAN: *Hatırlarım, güzel, güneşli bir gündü. Kır gezintimiz sırasında, o koca yılan babamı sokup öldürdü. Böylece kabilenin başına ben geçtim.*

Ferit Edgü, "Yılan"

YILBAŞI ALIŞVERİŞİ: Kalabalık ve telaşlı olur yılbaşı arefesi. O an caddedeki esnaflara bir mikrofon uzatılsa, esnaf "Bu kalabalığın bakıp da almayan, boş bir kalabalık olduğunu"; vatandaşlara uzatılsa, vatandaş, "Her şeyin ateş pahası olduğunu, yeni yılın kendilerine değil zenginlere hoş geldiğini," söyleyecekti. Ama mikrofon yoktu ve herkes halinden çok memnundu. Tıpkı günde on dakikalık konuşmalardan ibaret evlilikler gibi, Rifat'ın iç dünyasındaki dışa yansımayan cümleler gibi ya da okuduğu ve ismini bir türlü öykü boyunca öğrenemediğimiz kitap gibi görüldüğünün ötesinde gerçekliklerle dolu bir hayata benzer bu alışveriş. Rifat'ın iç dünyası, Edip Cansever'in dizelerinden sızar. Kendi hesaplaşmalarımızla, bilmediğimiz hayatlara dair yargılarımızla yüzleştirir Sinan Sülün.

"Demek ki ben mutsuzum

Tuhaf bir su içmişim de sanki içim görünüyor

Gözlerim buzdan

İçimde yaz kırıkları"

Sinan Sülün, "Aralık"

YOSUN KOKUSU: Öyle çok başlık çıkabilir ki bu öyküden. Unutulmuş, unutturulmuş, kabuğunun değişimi saklanmış bir İstanbul'dan on üç adımlık avluya tek güvercin kanadıyla gelen sevince kadar, açlık grevinden, bir şahinin gözlerinden okunan o çarpılmış şehrin ruhuna kadar. Bir de çamaşır günü avluya serilen nemli çarşaftan burunlara vuran küf kokusu vardır. O koku yosun kokusuna dönüşür, köpük köpük, çöp çöp yayılır belleklere, bir ufak hatıranın peşinde sürüklenen bedenlere. Gün gelir, zincirler

kırılır, nemli çarşaf kokusunda aranan deniz bir kol boyu uzağa düşer... Gün gelir, şahinler sopalanmalarına karşı duran bedenleri tırmalar... Gün gelir...

Feride Çiçekoğlu, "Kimini Şahin Tırmalar"

YÜZLEŞME: *"Eyyvah!" diye bağırmış annem ben daha küçük bir çocukken, yüzüme ve daha çok da popoma bakarak. "Bu öyle akıldışı bir yüz ve popo ki, zavallı yavrum sakın hayatı boyunca mutsuzluğa mahkûm olmasın."* Aca-
ba yüzleşmekten korktuğumuz özelliklerimizle bağımız çocukluğumuza mı dayanır, sorusu belirir kafanızda, Semra Topal'ın "Yüz" adlı öyküsünü okuyunca. Karakterler isimlidir. Sadece o an ve açığa çıkmak isteyen anılar vardır. Bir gün, bisikletle ormana gider kadın. Orada bir motosikletliyle karşılaşır. Erkek onunla ilgilenir. Fakat kafasından kaskını çıkarmaz nedense. İyilikler çabucak kayıp mı oluyor artık? Ne pahasına olursa olsun çoğaltmalı mı iyiliği?

Semra Topal, "Yüz"

YÜZÜK: Yokluk, acıyı kendi yakasından çıkarmayı bilmek, kira derdi yüzünden yeri yurdu terk edip rutubetli lojmanlara yerleşmek, evladı istemeye istemeye kalabalık yurt odalarına terk etmek, bir yüzüğe anlamlar atfetmek, onun borcunu yıllarca dert etmek demektir. Öğrenci derneğinin sobasının "burjuva özentisi" bir yüzükten daha önemli olduğunu düşünmüştüm. Oysa, o yüzük babamdı. Ancak sonradan fark edilen yaşam, kıymetli olanın kime kalacağının tartışıldığı cenaze töreni kadar sahtedir. Öykü hayatı romantikleştirmeden, olduğu gibi çarpar okurun zihnine.

Neslihan Önderoğlu, "Usulca ve Yalnız"

Z

Z, GÜZEL Z: Doksanlarında bir şair, G. Son sonnet denemesi ve ona ilham kaynağı, güzel gülüslü genç bir kadın. Z, *güzel Z. Adımı söylememeli. Harf en iyisi, hele şu güzelim ünsüz. Son harf. Son sonnet için.*

Son Sonnet

Z.'ye

U/IU/IU/IU/IU/I I a

U/IU/IU/IU/IU/I I b

U/IU/IU/IU/IU/I I c

.....

Güven Turan, "Son Sonnet"

ZAMAN: Semin yıllar sonra Paris'e döndüğünde *benzerinin yaşanması mümkün olmayan* Paris akşamından anları *yakalayabilme umudu* içindedir. Kulağı Schubert'in *Alabalık Beşlisi*'nin notalarıyla ve zamanın *dışına taşmış oldukları* o gecede, Olaf'ın "*alabalığımsın*" haykırışlarıyla doludur. Gezindiği yerlerde zamanın *o her şeyi yerinden oynatan güçlü akışının izlerini* sürerken yüreğini *şatolar, canavarlar, büyüçüler ve şövalyelerle dolu, korkulu ama alabildiğine güzel* yarım kalmış bir masalın hüznü sarar. Dinlediği bir plak bile her seferinde aynı sesi vermemektedir. Bunun bir yanılsama değil, *hiçbir şeyin yeniden ya-*

şanlamayacağı, ilk algılandığı yoğunlukla hissedilemeyeceğinin kesin işareti olduğu bütün ağırlığıyla içini doldurur.

Belki de zaman, her şeyi durduğu yerden öteye doğru biraz kımıldatıyor, sesler ve varlıklar, duygular ve imgeler, artık bir daha kendileri olamayacak yeni bir uzaklıkta yeniden biçimleniyorlar.

Erhan Bener, "Alabalık"

ZEMBEREK: Koskoca dünyanın minyatür bir temsilcisi gibidir sınıf; sınıfta zamanın akışını hayatlarının merkezine almış öğrenciler. Gemlikli Celil, babasının hediyesi saatiyle sınıfın en önemli şahsiyetidir. Ne de olsa öğrencisinden öğretmenine herkesin tek bir soru vardır aklında: "*Kaç dakika var?*" Bıkmadan usanmadan yanıtlar bu soruyu Celil; "*on yedi dakika, beş dakika, üç dakika...*" Hatta elli dakikalık dersin içinde, "*Daha kırk beş dakika var,*" diye yanıtladığı bile olur. Derken bir gün zembereği kırılır saatin, sınıfın o en önemli şahsiyeti Zemberek lakabıyla dalga geçilen birine dönüşür. Babasına yazdığı mektupta kırılan şeyin ne olduğunu yazmaya bile cesaret edemez; çünkü asıl kırılan saatin zembereği değil Celil'in gurbetteki kalbidir...

Sait Faik Abasıyanık, "Zemberek"

ZEMHERİ: *Hani senin her gün başka bir sürprizle karşıma çıkıp beni kandırdığın günlerden biri bu. Zemherinin ortasında, vapur jetonundan başka bir şey olamayan boş ceplerimde, soğuk ellerimin kaybolduğunu hatırlıyorum. Soğuğa rağmen aniden ışıldayan güneşte çekilmiş fotoğrafla başlayan aşk hikâyesi, vapurda çay servisi yapan çocuğa çekilecek özellikle martılar çıkmasını istenen başka bir fotoğrafla bitecektir. Uğruna kuzey ülkelerinden gelen İstanbul, katlanılan onca şeye karşın anlatıcıya*

beklediğini vermekten çok uzak, soğuk, umarsız ve acımasızdır.

Biliyorum gittiğim yerde hep kulağımda olacak sesin ama mecburum Sevgili. Bu fotoğrafla özgürleşeceğim. Seni affedebilmek ve özlemek için gitmeliyim. Yokluğumu hissetmezsin bile. Ben kahraman değilim dedim ya, tek başına inandıramam seni bendeki hayal kırıklığına...

Evrin Yağbasan, "Hatıra Fotoğrafi"

ZERRİN: Öykünün en çekici dişi karakterlerindendir. Her ne kadar sonunda günahının meyvelerini penceresi delik bir komşu kömürlüğüne bırakmak zorunda kalsa da, öykü boyunca bakışlarıyla, yürüyüşüyle, kendini sevdirmeye konusundaki maharetiyle anlatıcıya kadınlık cilvesini gösterir: *Cesur değilsiniz, işte apaçık görünüyor ki beni istiyorsunuz, beni pek güzel buluyorsunuz. Ellerinizi beni okşamak, sarı tüylerimin üzerinden geçmek, o kadar güzel vaziyetler alan, bükülüp kıvranan vücuduma dokunmak, ellerimi tutmak, başımı avuçlarının arasında sıkamak ihtiyacı var.* İşin ilginç böylesine çekici bir tablonun öznesi olan Zerrin sarı tüylü bir sokak kedisidir.

Halit Ziya Uşaklıgil, "Zerrin'in Öyküsü"

ZURNA: *Erkekler bahçenin arka tarafına kurulmuş içki masasındaydı. Zurna önde, davul arkada bir durup bir vurur halde, yürüdüler masaya doğru. Zurnanın tiz sesi bir ağıt tutturmuştu, upuzun bir yas havası. Rakılar tazelenirken üzerlerine her türden bir acı çöktü. Zurnadan dökülen melodiler nehir gibi akar hayatların içinden. Ancak ve ancak o akıntıyı bilenler birbirini görebilir. Sevgül'ün gözündeki uçurumun ise gizlenecek yanı yoktur artık. Başkasını sevdiğini bilip de evlenmesine göz yummalarından mıdır bu ayyuka çıkış, yoksa düğünde bile dillenmesi midir bu kırık sevdanın? Akıntıya kapılıp gidenlerin*

hikâyesini anlatır elden ele dolaşan zurna. Sesi duyan her kahraman da öbürünün hikâyesinde yer bulur kendine.

Berna Durmaz, “Geline Bir Uçurum”

ZÜRAFA YOKUŞU: *Atölyeye dönmeyi düşünürken, birden Necla geldi aklına. Yüksek Kaldırım'daki Necla. Sevişmek istedi canı, bu karda, tipide sıcak bir odada, Meral'i düşleyerek. Ressam Renan, Meral'e olan olanaksız aşkıyla yanıp tutuşurken, Zürafa Yokuşu'nda bulunduğu Necla onunla hayallerinin aşkını yaşar. Gittikleri konserden bu yana, müşteri değil tertemiz çarşafılara layık olan sevgilidir Renan onun için. Ablasının himayesi ve desteğiyle, satacağı resimlerden kazanacağı paraların hayalini kuran Renan ise, cebindeki milyonlarla büyük aşkı Meral'in karşısına çıkacağı günü beklemektedir. Leyla Ruhan, “Nü” öyküsünde Zürafa Yokuşu'nda bir kadın, elit bir ressam ve ressamın karşılıksız aşkı Meral'den oluşan üçgeni mimari hassasiyetle anlatır bizlere.*

Leyla Ruhan Okyay, “Nü”

Yazar	Madde	Öykü, Yayın ¹
Abbas Sayar (1923-1999)	Kuraklık	"Yorganımı Sıkı Sar", <i>Yorganımı Sıkı Sar</i>
Abdullah Ataşçı (1973)	Uzak	"Ancak Orada, Uzakta...", <i>Notos</i> , sayı 33
Abdülhak Şinasi Hisar (1883-1963)	Tesadüf	"Deli Eniştemizin Tellâl Hüseyin Efendiyle Maceraları", <i>Çambaca'daki Eniştemiz</i>
Abidin Dino (1913-1993)	Uskumru	"İ. Öykü", <i>Yedigöze Öyküleri</i>
Adalet Ağaoglu (1929)	Dar Sokak	"Savun Sevdam Sen Savun", <i>Hadi Gidelim</i>
Adnan Binyazar (1934)	İstiklal Caddesi	"Çuff Çuff", <i>Şairin Kedis</i>
Adnan Özyalçınar (1934)	Cambaz	"Panayır", <i>Panayır</i>
Afet Ilgaz (1937)	Kazdağı	"Gerçeği Aşmak İsteyen Köylüler", <i>Kazdağı Öyküleri</i>
Ahmet Büke (1970)	Cumartesi Anneleri	"Mahur Beste", <i>Kumrunun Gördüğü</i>
Ahmet Cernat (1942)	Oyuncu	"Dosyası Çabuk Kapatılan Bir Ölüm Olayı", <i>Dokunmak</i>
Ahmet Hamdi Tanpınar (1901-1962)	Sabah	"Yaz Gecesi", <i>Hikâyeler</i>
	Üzüntü Ağları	"Bir Yol", <i>Hikâyeler</i>

1. Alıntılar yapıldığı kaynaklar. (Y.N.)

Ahmet Hikmet Müftüoğlu (1870-1927)	Üzümcü	"Üzümcü", <i>Çağlayanlar</i>
Ahmet Mithat Efendi (1844-1912)	Nasihat	"Sabırsızlık", <i>Kıssadan Hisse</i>
Ahmet Naim Çiladır (1904-1967)	Göçük	"Ateşnefes", <i>Ateşnefes</i>
Ahmet Ümit (1960)	Şiir	"Bir Akdeniz Düşü", <i>Çıplak Ayaklıydı Gece</i>
Akın Sevinç (1973)	Sıfıra Sıfır	"Sıfıra Sıfır", <i>Dünyanın Yan Etkileri</i>
Ali Ayçıl (1969)	Attar	"Kahkahalar Arasında Ölen Attar", <i>Sur Kenti Hikâyeleri</i>
Ali Teoman (1962-2011)	Çuha	"Remil", <i>Öykü Uçları</i>
Alper Akçam (1952)	Muhtar	"Gelmeyin Üstüme!..", <i>İmge Öyküler, sayı 2</i>
Alper Atalan (1972)	Güvercin	"Bir Usta Bir Kalfa Bir de Çırak", <i>Mart</i>
Altay Öktem (1964)	Uçak	"Hava Korsanları", <i>Aslında Saçları Siyahın</i>
Aslı Erdoğan (1967)	Rüzgâr	"İnsanlar", <i>Taş Bina ve Diğerleri</i>
Aslı Tohumcu (1974)	Boşluk Doldurma	"kendin pişir kendin ye", <i>Abis</i>

Atilla Atalay (1963)	Örölmüş Ceset Torbası	"Torbalanmış Cesetler Ölkesinde", <i>Yalnızlık Alemleri</i>
Atilla Şenkon (1962)	Kaçış	"Ten Yüğü", <i>Ten Yüğü</i>
Ayfer Tunç (1964)	Mikail	"Mikail'in Kalbi Durdu", <i>Kırmızı Azap</i>
Ayhan Bozfırat (1932-1981)	Fazla Mesai	"Biraz Daha Gayret", <i>Bütün Hikâyeleri</i>
Ayhan Geçgin (1970)	Dilsizlik	"Yıkımın Tarihi", <i>Bir Dersim Hikâyesi</i> (Murathan Mungan)
Aykut Ertuğrul (1981)	Kader	"Kırmızı Pazartesi", <i>Mümkün Öykülerin En İyisi</i>
Ayla Kutlu (1938)	Mekruh	"Mekruh Kadınlar Mezarlığı", <i>Mekruh Kadınlar Mezarlığı</i>
Ayşe Kılımcı (1954)	İhanet	"Memur'un Kalbinin Zonkuna ve Altıncı Gerdeğine Dair Hikâyat", <i>Yeni Moda Aşkılar Destanı</i>
Ayşe Kulin (1941)	Telaş	"Çıkılmaz Sokakta Yürümek", <i>Geniş Zamanlar</i>
Ayşe Sansayın (1957)	Pembe	"Kuşlarla Giden", <i>Karakalem Resimler</i>
Ayşegöl Çelik (1968)	Proleter Suna	"Kaptan Flint'in En Gizli Hazinesi", <i>Şehper, Dehlizdeki Kuş</i>
Ayşegöl Devicioğlu (1956)	Kasaba	"Kurşun Memed", <i>Başka Aşkılar</i>

Aziz Nesin (1916-1995)	İmzalı Kitaplar	"Edebiyat Meraklısı", <i>Yedek Parça</i>
Bahri Vardarlılar (1972)	Rekor Denemesi	"Ruh Doktoru", <i>İlahi Bugs Bunny Komedyası'na İki Ciltlik Metro Bileti</i>
Barış Bıçakçı (1966)	Aşure	"Dört Numaranın Yaptığı En İyi Şey", <i>Baharda Yine Geliriz</i>
Başar Başarır (1970)	Hava Raporu	"Köprüdekiler", <i>Getirin O Günleri Yakalım Bu Öyküleri</i>
Behçet Çelik (1968)	Sırdaş	"Eski Şarkılar", <i>Herkes Kadar</i>
Bekir Sıtlı Kunt (1905-1959)	İntizar	"Aşk", <i>Modern Türk Edebiyatın- da 99 Hikâyeciden 99 Hikâye</i> (Selim İleri)
Bekir Yıldız (1933-1998)	Sütkardeş	"Dünyadan Bir Atlı Geçti", <i>Dünyadan Bir Atlı Geçti</i>
Berat Alanyalı (1961)	Hatıra Defteri	"Kalabalık Bir Hayat", <i>Ömrün Yazı</i>
Berna Durmaz (1972)	Zurna	"Geline Bir Uçurum", <i>Bir Fasit Daire</i>
Berrin Karakaş (1975)	İstanbul	"Mihir, Mahr, Mihrimah", <i>Kadın Öykülerinde İstanbul</i> (Hande Ögüt)
Bilge Karasu (1930-1995)	Harp	"Şarkısız Gecelerin İlki", <i>Truva'da Ölüm Vardı</i>
Birgül Oğuz (1981)	Ba-Ba	"Dur", <i>Hah</i>

Birsen Ferahlı (1960)	Radyoevi	"O Yaz", O Yaz'
Bora Abdo (1977)	Pazar Torbası	"Lâçin", Öteki Kışın Kitabı
Buket Uzuner (1955)	Dostoyevski	"St. Petersburg'da Feodor Diye Biri", Aynı En Çıplak Günü
Burhan Günel (1947-2012)	Işık	"Söylence", Karanfil ve Hançer
Burhan Sönmez (1965)	Cemal	"Tarih Öncesi Köpekler", Bir Dersim Hikâyesi (Murathan Mungan)
Cahit Sıtkı Tarancı (1910-1956)	Kolalı Yaka	"Kolalı Yaka", Gün Eksikliğinin Penceresinden
Cahit Zarifoğlu (1940-1987)	Çadır	"İns", Hikâyeler
Can Göknil (1945)	Leylekler	"Kuşkonmaz Çiftliği", Deniz Kokusu
Cem Akas (1968)	Jilet	"Bir Gün Hepiniz", Tekerleksiz Bisikletler
Cem Uçan (1973)	Hareket Planı	"Planlar", Kare
Cemil Kavukçu (1951)	Pul Biber	"Yolcu", Aynadaki Zaman
Cevdet Kudret (1907-1992)	Jurnal	"Kulak", Sokak

Cihan Aktaş (1960)	Halepçe	"İlk ve Son Fotoğrafın", <i>Son Büyülü Günler</i>
Cihat Burak (1915-1994)	Ölüm	"Akıl Dışı", <i>Yakutiler</i>
Çiler İlhan (1972)	Üçüncü Sayfa	"Batman", <i>Sürgün</i>
Demir Özlü (1935)	Cristina Nilsson	"Cristina Nilsson'u Aramak", <i>Sürgün Küçük Bulutlar</i>
Demirtaş Ceyhun (1934-2009)	Sayı Doldurmak	"Yok Gençlikli"lerden Biri", <i>Ayı İzi</i>
Deniz Kavukçuoğlu (1943)	Neden, Niçin, Nasıl	"Yalan", <i>Canım Acıyor Baba</i>
Didem Uslu (1954)	Vali Muavini	"Eski Bir Marş", <i>Geçip Gitti Göçmen Kuşlar</i>
Dilek Emir (1974)	Misket	"Kırntılar", <i>Tek Kişilik Kahvaltı</i>
Doğan Yarıcı (1967)	Çıplak Fotoğraflar	"Bir Deste Suret", <i>İs Odası</i>
Emine İpınsu (1938)	Migren	"Migren Dalgaları", <i>Bir Gece Yıldızlarla</i>
Emrah Serbes (1981)	Hicret	"Boşa Geçmiş Anılamlı Günler", <i>Hikâyem Paramparça</i>
Engin Çetinbağ (1956)	Çeribaşı	"Gayya", <i>Kadehi Boşalanlar</i>

Erdal Öz (1935-2006)	Ernesto	"Ernesto'ya Sataşma Var", <i>Sular Ne Güzelse</i>
	Subay Emeklisi	"Dedem Bana Küsmüş", <i>Cam Kırıkları</i>
Erendiz Atasü (1947)	Bahçıvan	"Bahçıvan", <i>Dullara Yas Yakıştır</i>
Erhan Bener (1929-2007)	Zaman	"Alabalık", <i>Modern Türk Edebiyatında 99 Hikâyeciden 99 Hikâye</i> (Selim İleri)
Ethem Baran (1962)	Kızak	"Kızak", <i>Dönüşsüz Yolculuklar Kitabı</i>
Evrım Yağbasan (1976)	Zemheri	"Hatıra Fotoğrafı", <i>Kötü Hatıra Fotoğrafçısı</i> 24 Saat Açık
Fahri Celâl Göktulga (1895-1975)	Delikanlı	"Salgın", <i>Bütün Hikâyeler</i>
Faik Baysal (1922-2002)	Seslendirme Odası	"Ferdane", <i>Elleri Sesinin Rengindeydi</i>
Fakir Baykurt (1929-1999)	Yemin Etmek	"Kalekale", <i>Kalekale</i>
Faruk Duman (1974)	Uçurum	"Sır Saklayanın Öyküsü", <i>Av Dönüşleri</i>
Faruk Ulay (1957)	Soygun	"Yükseklik Korkusu", <i>Kopuk Bağlantılar</i>
Fatih Özgüven (1957)	Nişantaşı	"Gürol'un Annesi", <i>Bir Şey Oldu</i>
Fatma Karabıyık Barbarosoğlu (1962)	Mide Bulantısı	"Yalan Makinesi", <i>Senin Hikâyen</i>

Ferhat Emen (1972)	Havuz	"Kalu", <i>Hüsnüye Hanımın Ağzı</i>
Feride Çiçekoğlu (1951)	Yosun Kokusu	"Kimini Şahin Tırmalar", <i>Sizin Hiç Babanız Öldü mü?</i>
Feridun Andaç (1954)	Semaver	"Babam ve Kiraz Ağacı", <i>Gönlümün Yitik Yurdunda</i>
Ferit Edgü (1936)	Yılan	"Yılan", <i>Doğu Öyküleri</i>
Feryal Tilmaç (1969)	Ciğer	"Ciğerdendir", <i>Esneyen Adam</i>
Feyyaz Kayacan (1919-1993)	Serçe	"Ölüm ve Serçe", <i>Bir Deli Değilin Defterleri</i>
Feyza Heppilingirler (1948)	File Çorap	"Gün Selleri", <i>Korlangırsız Geçti Yaz</i>
Fikret Ürgüp (1914-1977)	Rüya Tiryakisi	"Tenis Topu", <i>Van Kısa Lodos Hikâyeleri</i>
Fürüzan (1938)	Erik Pestili	"Su Ustası Miras", <i>Tanzimatın Günümüze Türk Öykü Antolojisi</i>
Gaye Borahioğlu (1963)	Günlük	"Günlük", <i>Hepsi Hikâye</i>
Giovanni Scognamillo (1929)	Tarlabası	"Fareler, Sıçanlar ve Diğerleri", <i>Beyoğlu Kâbusları ve Diğer Öyküler</i>
Gökçe Parlakıldız (1982)	Çocuk Gelin	"Aybastı Efsanesi", <i>Hasta Öyküler</i>

Gökhan Yılmaz (1987)	Düğün Davetiyesi	"Davet İyelik", <i>İkiye Kadar Saymamak</i>
Gönül Çolak (1971)	Karabasan	"Karanlık Oyunu II-Kek mi Kraker mi?", <i>Komi ve Kemikler</i>
Gönül Kıvılcım (1963)	Kuyu	"Yasak Ülke", <i>Bir Dersim Hikâyesi</i> (Murathan Mungan)
Gülderen Bilgili (1954)	İcra	"İcra Karan", <i>İnsanlar İçinde Bir İnsan</i> Sait Faik Hikâye Armağan Antolojisi (Nursel Duruel)
Günhan Kuşkanat (1962)	Varoluş	"Yeşil Hırkalı Kadın", <i>Kış Leylekleri</i>
Günseli İnal (1947)	Harikalar Bahçesi	"Gece Yansı Garip Tören", <i>Saklanmış Bahçe</i>
Gürsel Korat (1960)	Tandır Evi	"Ve Sonra İnsanlar Ölür", <i>Çizgili Sarı Defter</i>
Güven Turan (1943)	Z, Güzel Z	"Son Sonnet", <i>Zemberek</i>
Habib Bektaş (1951)	Meyhane	"Noel", <i>Meyhane Dedikleri</i>
Hakan Bıçakçı (1978)	Bekçi	"Karanlık Mesai", <i>Bir Yaz Gecesi Kâbusu</i>
Hakan Günday (1976)	Jokali Hifraz	"Cihaz", <i>Ot dergisi, sayı 1</i>
Hakan Şenocak (1961)	Bahar	"Edi'nin Arkadaşı", <i>Naj</i>

Haldun Taner
(1915-1986)

Bayanlar 00

"Bayanlar 00",
Hikâyeler 3

Halide Edib
Adıvar
(1882-1964)

Odun

"Emine'nin Şahadeti",
Dağa Çıkan Kurt

Halide Nusret
Zorlutuna
(1901-1984)

İlkbahar Seneleri

"Forget Me Not",
Benim Küçük Dostlarım

Halikarnas
Balıkçısı
(1886-1973)

Deniz Yolcuları

"Alabanda",
Mavi Sürgün

Halit Ziya
Uşaklıgil
(1866-1945)

Zerrin

"Zerrin'in Öyküsü",
Aşka Dair

Hande Ortaç
(1980)

Adamotu

"Kankurutan",
Kankurutan

Hasan Ali Toptaş
(1958)

Şef

"Korkuyla Yaralı Dört Keklik",
Ölü Zaman Gezgini

Hasan Özkılıç
(1951)

Köy Öğretmeni

"Ah Kardeşler",
Lataros Değirmeni'nde
Üç Dakika

Hatice Meryem
(1968)

Demir Tozu

"Tornacının Karısı",
Sinek Kadar Kocam Olsun
Başında Olsun

Haydar Karataş
(1973)

Dersim

"Masal Bitti O Gece",
Bir Dersim Hikâyesi
(Murathan Mungan)

Hikmet Temel
Akarsu
(1960)

Cihangir

"Şafak Vakti Cihangir",
Şairlerin Barbar Sofraları

Hulki Aktunç
(1949-2011)

Şahmaran

"Bayram Gömleği",
Gidenler Dönmeyenler

Hür Yüner (1955-1994)	Hiç	"Başlangıç", <i>Ahdımvar</i>
Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944)	Milli Gelir	"Benim Babam Kimdir?", <i>Gulyabani / Gönül Ticareti</i>
İşıl Özgentürk (1948)	Üvey	"Musa'nın Yedi Taşı", <i>Derdim Yeter, Sakin Ol</i>
İbrahim Yıldırım (1950)	Sümbüli Esnaf Sokağı	"Bir Cinayetin Ekonomisi", <i>Bir Cinayetin Ekonomisi</i>
İhsan Oktay Anar (1960)	Efrasiyab	"Efrasiyab'ın Hikâyeleri", <i>Efrasiyab'ın Hikâyeleri</i>
İlhan Durusel (1965)	Ebedî Dönüş	"İl/Han/Dan Yürüyüş, Halay, Kıbrıs", <i>Kitap-Lık, sayı 121</i>
İlhan Tarus (1907-1967)	Hücre	"Aşk", <i>Türk Hikâye Antolojisi</i> (Seyit Kemal Karaalioglu)
İnan Çetin (1966)	Gazete İlanı	"Bir Senaristin Kaza Sonucu Ölümü", <i>Bin Yapraklı Lotus</i>
İnci Aral (1944)	Ağda	"Ağda Zamanı", <i>Ağda Zamanı</i>
İrfan Yalçın (1934)	Boksör	"Boksör", <i>Cellat Ağlıyor</i>
İsmail Güzelsoy (1963)	Darbe	"Taksim", <i>Seni Seziyorum Kitab-ı Mukadder</i>
Jaklin Çelik (1968)	Daron	"Taze Gelin", <i>Kum Saatinde Kumkapı</i>

Jale Sancak (1958)	Ahırkapı Feneri	"Hiç Kimse", <i>Aynadaki Yüzler</i>
Kadir Aydemir (1977)	Papatya	"İnciten Şarkı", <i>Sonsuz Umutsuz</i>
Kadri Öztopçu (1954)	Emeklilik	"Simsiyah", <i>Kuş Oltası</i>
Kâmuran Şipal (1926)	Şekerci Dükkânı	"Rebeka", <i>Gece Lambalarının Işığında</i>
Karin Karakaşlı (1972)	Xezal	"Daha Doğu", <i>Kadın Öykülerinde Doğu</i> (Hande Ögüt)
Kemal Bilbaşar (1910-1983)	Bohçanı-Kapgel Tepesi	"Pembe Kurt", <i>Pembe Kurt</i>
Kemal Tahir (1910-1973)	Bozoğlan	"Göl İnsanları", <i>Göl İnsanları</i>
Kenan Biberci (1965)	İbibik	"Ah Kader, Zalim Kördüğüm", <i>Dullar ve Reçeller</i>
Kenan Hulûsi (1906-1943)	Miçya	"Sayfiyede Bir Numero", <i>Bir Otelde 7 Kişi</i>
Kerem Işık (1976)	Akordeon	"Unutulmuş Bir Kentteki Bin Beş Yüz Sokak", <i>Astında Cennet de Yok</i>
Kerime Nadir (1917-1984)	İpek Çiçekleri	"Suçlu", <i>Suçlu</i>
Kriton Dinçmen (1924-2008)	Heybeliada	"Hidayet'in İşemesine Aya Yani Kızınca, Sarhoş Papaz'a İş Dü- şer", <i>Heybeli'de Tanrı ve Adam</i>

Kürşat Başar (1963)	Madrigal	"Cem'in Günlüğünden", <i>Kış İkindsinin Evinde</i>
Latife Tekin (1957)	Gümüşlük	"Gümüşlük Akademisi", <i>Gümüşlük Akademisi</i>
Leyla Erbil (1931-2013)	Ölü	"Ölü", <i>Gecede</i>
	Tarih	"Kutsal Aile", <i>Hallaç</i>
Leyla Ruhan Okyay (1952)	Zürafa Yokuşu	"Nü", <i>Geyikli Orman</i>
Lütfiye Aydın (1949)	Fırtına Kuşu	"Çeşmibülbül", <i>Sengin Semai Bir Ölüm</i>
M. Sadık Aslankara (1948)	Uçurtma	"Uçurtmalar Ağlar", <i>Uykusu Sakız</i>
Mahir Öztaş (1951)	Oyun	"Öteki Kadın", <i>Korku Oyunu</i>
Mahir Ünsal Eriş (1980)	Ferdi	"Çok Sıkılır Arkadaşı Ölen Çocuklar", <i>Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde...</i>
Mahmut Özay (1908-1981)	Tire	"Yıldırım Han Zevcesi Tireli Hafsa Hatun", <i>Deli Manda</i>
Mario Levi (1957)	Kapı Aralığı	"Çin Lokantası", <i>En Güzel Aşk Hikâyesimiz</i>
Mehmet Açar (1963)	Hayalet Gemi	"Anarşik Rehavet", <i>Anarşik Rehavet</i>
Mehmet Erte (1978)	Delik	"Delik", <i>Bakışın Kirlendiği Ayna</i>

Mehmet Günsür (1955-2004)	Rom	"Nasıl Dinlenilir?", <i>İçeriye Bakan Kim?</i>
Mehmet Güreli (1949)	Liman	"Bir Gemiciyle Konuşmalar", <i>Hayaller ve Sokaklar</i>
Mehmet Seyda (1919-1986)	Tepeden İnme	"Allahlık Fevzi Bey", <i>Başgöz Etme Zamanı</i>
Mehmet Zaman Saçlıoğlu (1955)	Nuriye	"Basamak", <i>Yaz Evi</i>
Melida Tüzünoğlu (1984)	İnsan Müsveddeleri	"Arkadaşlanma Nutuk", <i>Annem Bir Robot Doğurdu</i>
Melih Cevdet Anday (1915-2002)	Roman Kahramanı	"Fırsat", <i>Balerina'nın Ölümü</i>
Melisa Kesmez (1980)	Gitmek	"Sakin Göllerin Kuşusuyduk", <i>Atları Bağlayın Geceyi Burada Geçireceğiz</i>
Memduh Şevket Esendal (1883-1952)	Tütün	"Otlakçı", <i>Otlakçı</i>
Memet Baydur (1951-2001)	Habermas	"Peki Canım Habermas", <i>Peki Canım Habermas</i>
Menekşe Toprak (1970)	Eşik	"Doğu'da Bir Yerde", <i>Hangi Dildedir Aşk</i>
Metin Eloğlu (1927-1985)	İnsanlık Misafirhanesi	"İşsizler Cemiyeti", <i>İnsanbullu</i>
Metin Kaçan (1961-2013)	İntihar	"Başladı Kumbaranın Rüyası", <i>Harman Kaplan</i>

Mıgırdiç Margosyan (1938)	Hent Ağavni	"Güvercin", <i>Gövrur Mahallesi</i>
Mine Söğüt (1968)	Kadınadam	"Madam Arthur Bey", <i>Deli Kadın Hikâyeleri</i>
Muharrem Erbey (1969)	Utanç	"Kerdız", <i>Kayıp Şecere</i>
Murat Gülsoy (1967)	Bellek	"Yazarın Belleği", <i>Bu Kitabı Çalın</i>
Murat Özyaşar (1979)	Anne Sütü	"Kara Sayfa", <i>Ayna Çarpman</i>
Murat Uyurkulak (1972)	Şarap	"Şarap", <i>Bazuka</i>
Murat Yalçın (1970)	Bomonti	"Bomonti Bira Bahçesi", <i>Kasık Hava</i>
Murathan Mungan (1955)	Telefon Kulubesi	"Boyacıköy'de Kanlı Bir Aşk Cinayeti", <i>Kırk Oda</i>
Mustafa Balel (1945)	Çamur	"Ayıp Yerleri Yanlış Konmuş Resimler", <i>Tanzimatın Günü- müze Türk Öykü Antolojisi</i>
Mustafa Kurtlu (1947)	Çocuklar	"Cüz Gülü", <i>Sır</i>
Muzaffer Buyrukçu (1930-2006)	Bey	"Bulanık Resimler", <i>Bulanık Resimler</i>
Muzaffer İzgü (1933)	Rakı	"Ayran", <i>Çapulcu musun? Vay Vay</i>

Mübeccel İzmirli (1934-1982)	Terazi	"Ölü Yargıçlar", <i>Sabah Geçidi</i>
Müge İplikçi (1966)	Çılgılık	"Yargısız Gece", <i>Transit Yolcular</i>
Münir Göle (1961)	Ülkü	"İki Tür Yitim", <i>Yansılar Kitabı</i>
Nabizâde Nâzım (1862-1893)	Göksu	"Hâlâ Güzel", <i>Hâlâ Güzel</i>
Nahid Sırrı Örik (1894-1960)	Fahiş	"Kırmızı ve Siyah", <i>Kırmızı ve Siyah</i>
Nalan Barbarosoğlu (1961)	Masa	"Masa", <i>Ayçıçekleri</i>
Nazlı Eray (1945)	Artık Hiç Üzülmeyin Sokağı	"Artık Hiç Üzülmeyin Sokağı", <i>Yoldan Geçen Öyküler</i>
Necati Cumalı (1921-2001)	Gra	"Susuz Yaz", <i>Susuz Yaz</i>
Necati Güngör (1949)	Felek	"Yaşamak Bizden Uzak", <i>Bu Seveda Ölmek</i>
Necati Mert (1945)	Kedi	"Delikanlı Bir Kedinin Soygazlaşımına", <i>Zamansız</i>
Necati Tosuner (1944)	Vurgun	"Vurgun", <i>Kambur</i>
Necip Tosun (1960)	Tuval	"Aynalar ve Sırlar", <i>Onuzüçüncü Peron</i>

Nedim Gürsel (1951)	Palyaço	"Sorguda", <i>Cicipapa</i>
Neslihan Önderoğlu (1966)	Yüzük	"Usulca ve Yalnız", <i>İçeri Görmeyi miydiniz?</i>
Nezihe Meriç (1925-2009)	Sepet	"Sepetli Kadın", <i>Zor Yokuşu</i>
Nihat Ziyalan (1939)	Mutluluk	"Ayçelen", <i>Kısa Pantolonlu Sevdâ</i>
Nilüfer Açıkalın (1967)	Mezarlık	"Düşük", <i>Yoldan Çıkmaş Öyküler</i>
Nilüfer Kuyuş (1954)	Mini Etek	"Şeytan Tüyü", <i>Yok Adam</i>
Nurdan Beşergil (1971)	Habil-Kabil	"Armağan", <i>İyi Geceler Öpücüğü</i>
Nursel Duruel (1941)	Fiş	"03 Nöbeti", <i>Geyikler, Annem ve Almanya</i>
Oğuz Atay (1934-1977)	Tavan Arası	"Unutulan", <i>Korkayrı Beklerken</i>
Oktay Akbal (1923)	Yalnızlık	"Güzel Yalnızlıklar Kenti", <i>Tarzan Öldü</i>
Onat Kutlar (1936-1995)	İshak	"İshak", <i>İshak</i>
Onur Caymaz (1977)	Devrim	"Mahallenin Delisi", <i>Gece Güzelliği</i>

Orhan Duru (1933-2009)	Dubai	"Dubai ve Dümbelek", <i>Kazı</i>
	Ernesto	"Ernesto", <i>Küp</i>
Orhan Kemal (1914-1970)	Fabrika	"Mahalle Bekçisi Ali", <i>Ekmek Kavgası</i>
Osman Cemal Kaygılı (1890-1945)	Vapur	"Bir Gece Yolculuğu", <i>Osman Cemal Kaygılı'nın Hikâyeleri</i>
Osman Şahin (1940)	Irgat	"Beyaz Öküz", <i>Büyümenin Türkçe Tarihi</i> (Murathan Mungan)
Oya Baydar (1940)	Duvar	"Brandenburg Kapısında Ölüm", <i>Elveda Ahyoşa</i>
Ömer Ayhan (1967)	Hiyerarşi	"Putları Yıkıyoruz", <i>Bir Karış İstanbul</i>
Ömer Seyfettin (1884-1920)	Koca Ali	"Diyet", <i>Diyet</i>
Özcan Ergüder (1928)	Nerede	"Habersiz", <i>Maskeli Balo</i>
Özcan Karabulut (1958)	Sınır	"Rojda", <i>Aşkın Halleri</i>
Özen Yula (1965)	Vasistas	"Deniz Gören Odalar", <i>Arızalı Kalpler</i>
Özlem Akıncı (1966)	Pınar Başı	"Sapa", <i>Ağaçlar Yanıyor</i>
Özlem N. Yılmaz (1978)	Halay	"Doğudan Zuhur Eden Aşk", <i>Kuzböceği</i>

Pelin Buzluk (1984)	Hapikent	"Refüj", <i>Delî Bal</i>
Peride Celal (1916-2013)	Nahın	"Plajda", <i>Jaguar</i>
Peyami Safa (1899-1961)	İffet	"Muazzez Hanım'ın Aklı", <i>Modern Türk Edebiyatında 99 Hikâyeciden 99 Hikâye</i> (Selim İleri)
Pınar Kür (1945)	Villa Tipi	"Son Çizgi", <i>Akışı Olmayan Sular</i>
Rasim Özdenören (1940)	Özgürlük	"Şimdi Çok Uzaklarda", <i>Çözüm</i>
Refik Algan (1952)	Turunçlar/ Lahanalar	"Turunçlar ve Kocaman Lahanalar", <i>Saat Kulesi</i>
Refik Halid Karay (1888-1965)	Üşümek	"Kaçak", <i>Gurbet Hikâyeleri</i>
Reha Mağden (1955-2006)	Murat Davman	"Yazgıların Tableti", <i>Yazgıların Tableti</i>
Remzi Karabulut (1963)	Bayram Namazı	"Bayram Namazı", <i>Acı Gösteri</i>
Reşat Enis (1909-1984)	Bağnyanak Ömer	"Tallan", <i>Genç Neslin En Güzel Hikâyeleri</i> (Yaşar Nabi)
Reşat Nuri Güntekin (1889-1956)	Muallim	"Sönmüş Ocak", <i>Tarziyatın Günümüze Türk Öykü Antolojisi</i>
Rıfat Ilgaz (1911-1993)	Ustura	"Nerde O Eski Usturalar", <i>Nerde O Eski Usturalar</i>

Sabahattin Ali (1907-1948)	Şemsiye	"Arabalar Beş Kuruş", <i>Kağı Ses Esirler</i>
Sabahattin Kudret Akşal (1920-1993)	Vav	"Vav'lar", <i>Gazoz Ağacı ve Diğer Öyküler</i>
Sadık Yalsızuçanlar (1962)	G Harfi	"Köstebek", <i>Evden Eve Gezen Ölüm</i>
Sadık Yerni (1951)	Reklameş	"Birinci Reklameş Cinayeti", <i>Kızık ve Gece, Kadınca Bilimkurğu Öyküleri</i>
Sadri Ertem (1900-1943)	Mastika	"Bacayı İndir Bacayı Kaldır", <i>Bacayı İndir Bacayı Kaldır</i>
Sait Faik Abasıyanık (1906-1954)	Ada	"Son Kuşlar", <i>Son Kuşlar</i>
	Zemberek	"Zemberek", <i>Seçme Hikâyeler</i>
Salim Şengil (1916-2005)	Gezginci Tiyatro	"Oşirin", <i>Savrulup Gidenler</i>
Samet Ağaoğlu (1909-1982)	Çalıntı	"Öğretmen Gafur", <i>Bütün Öyküleri</i>
Samim Kocagöz (1916-1993)	Dede-Torun	"Bir Garip Kişi", <i>İlkençlik Çağına Öyküler (Selim İleri)</i>
Samipaşazade Sezai (1860-1936)	Pantomima	"Pantomima", <i>Türk Hikâye Antolojisi (Seyit Kemal Karaalioğlu)</i>
Selçuk Baran (1933-1999)	Kim/Kiminle/ /Nerede/Ne Yaptı /Kim Gördü/Ne Dedi	"Al Küheylan", <i>Ceviz Ağacına Kar Yağdı</i>
Selgin Gb (1974)	Sandık	"Tarhana Çorbası", <i>Lezzetli Öyküler</i>

Selim İleri (1949)	Poplin	"Elbise Haritaları", <i>Dastukların Son Günü</i>
Selma Fındıklı (1965)	Küf Kokusu	"Bağışlayınız Beni Madam..", <i>Loş Sokağın Kadınları</i>
Selma Sanrı (1958)	Umut	"İlk Bayram", <i>Notoş, sayı 43</i>
Sema Kaygusuz (1972)	Lipsoz	"Kılçık", <i>Doyma Noktası</i>
Semra Aktunç	Tombala	"Yılbaşı", <i>Yalos</i>
Semra Topal (1964)	Yüzleşme	"Yüz", <i>Kürkü Gece</i>
Seray Şahiner (1984)	Fesleğen	"Fesleğen", <i>Havuçların Dikkatine</i>
Sevgi Soysal (1936-1976)	Joseph Fuchs	"Cellat Fuchs Kent Halkına Nasıl Karıştı?", <i>Tutkulu Perçem</i>
Sevim Burak (1931-1983)	Ayakkabıcı Bürjeni	"Ayakkabıcı Bürjeni", <i>Afrika Dansı</i>
Sevinç Çokum (1943)	Pencere	"Kırılan Camlar", <i>Eski Bir Sokak Sesi</i>
Seyit Göktepe (1983)	Direnmek	"Bir Odada Yapayalnız", <i>Defter ve Çikolata</i>
Sezai Karakoç (1933)	Sıla	"Dönüş", <i>Hikâyeler II</i>

Sezer Ateş Ayvaz Bay B "Melusine ya da Çılgınca Aşk",
(1956) *Aynalarda Yaz*

Sezgin Kaymaz Damat "Yakın Hafıza",
(1962) *Sandık Odası*

Sibel K. Türker Nakış "Kuş Bıçımı",
(1968) *Ağula*

Sinan Sülün Yılbaşı Alışverişi "Aralık",
(1980) *Karahindiba*

Sine Ergün Kırmızı Işık "Kırmızı Işık",
(1982) *Burası Tekin Değil*

Suat Derviş Nazar Boncuğu "Ali", *Yeni Edebiyat*
(1905-1972) *Sosyalist Gerçekçilik*
 (Suphi Nuri İleri)

Sulhi Dölek C Tuşu "Kahramanımız
(1948-2005) Bir Yazarla Tanışıyor",
 Habis'in Serüvenleri

Suzan Samancı Pim "Ölüm Öncesi",
(1962) *Reçine Kolağaydu Hâlin*

Süheyla Acar Yağmur "Yaşanmamış Bir Aşk Öyküsü",
(1958) *Dostluk Hüzünü Paylaşmak*

Süreyya Evren Gibi Yapmak "İçtenlik",
(1972) *Buruşuk Arzular*

Şebnem İşigüzel Deprem "Ters Akan Deniz",
(1973) *Öykümü Kim Anlatacak*

Şule Gürbüz Gençlik "Akılsız Adam",
(1974) *Çaşıyla Ölmek*

Şükran Farırmaz (1953)	Yanıkşaray	"Sarıyaprakkuşu", <i>Bir Ağaç Bir Kadın</i>
Tahsin Yücel (1933)	On Beş Kuruş	"Haney Yaşamalı", <i>Haney Yaşamalı</i>
Tanık Buğra (1918-1994)	İkinci Gençlik Çağı	"Martı", <i>Yarın Diye Bir Şey Yoktur</i>
Tanık Dursun K. (1931)	Bıçak	"Bıçak İşi", <i>Karanfilli Hikâye</i>
Tezer Özlü (1942-1986)	Can İren	"Amerikalı Komşum Willy", <i>Eski Bahçe</i>
Tomris Uyar (1941-2003)	Dallas	"Sue Ellen ile Recep'in Kaçınıl- maz Karşılaşması", <i>Geçmeyen Kızlar</i>
	Kahvaltı	"Düzbeyaz Bir Çağrı", <i>Yaza Yolculuk</i>
Uğur Özakıncı (1960-2004)	Limon Kolonyası	"Edebiyat Yapma Ulan", <i>Aşkın Z'si</i>
Uğur Yücel (1957)	İtir	"Mavra", <i>Yağmur Kesiti</i>
Umran Nazif Yiğiter (1915-1964)	Süslen Berberi	"Süslen Berberi", <i>Tepedeki Ev</i>
Ülkü Tamer (1937)	Meyan Şerbeti	"Şekerci Asım", <i>Allahın Öyküleri</i>
Ümit Kıvanç (1956)	Japon Radyosu	"Usta'yı Ziyaret", <i>Erkek Hikâyeleri</i>

Vüs'at O Bener (1922-2005)	Dayıoğlu	"Nine", <i>Kapan</i>
Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889-1974)	Altıpatlar	"Altıpatlar", <i>Hikâyeler</i>
Yalçın Tosun (1977)	İbne	"Kıpırtılı Bir Yorgan", <i>Anne, Baba ve Diğer Ölümçül Şeyler</i>
Yasemin Yazıcı (1957)	Tırtıl	"Tırtıl Yağmuru", <i>Tırtıl Yağmuru</i>
Yaşar Kemal (1923)	İnmek	"Yatak", <i>İlgençlik Çağına Öyküler</i> (Selim İleri)
Yaşar Nabi Nayır (1908-1981)	Para	"Para", <i>Sevi Çıkmazı</i>
Yavuz Ekinci (1979)	Silah	"Silah", <i>Sırtındaki Ölümler</i>
Yavuzer Çetinkaya (1948-1992)	Artist	"Ahmet Amca Seksen Yedi Yaşında Nasıl 'Artist' Oldu", <i>Savaş ve Doğum</i>
Yeşim Eyüboğlu (1965)	Azınlık	"Kiraz Ağacına Bakan Ev", <i>Cinnet Misafirleri</i>
Yıldız Ramazanoğlu (1958)	Özür	"At Hikâyesi", <i>Angelika</i>
Yiğit Bener (1958)	Pavurya	"Buyabes", <i>Öteki Kâbuslar</i>
Yiğit Okur (1934)	Şeref	"Kapçıklar", <i>Hayatın Seyri</i> (Beril Eyüboğlu)

Yusuf Atılgan (1921-1989)	Bakışlar	"Yaşanmaz", <i>Bütün Öyküleri</i>
Yücel Balku (1963-2003)	Çerbetan	"Kâfdili", <i>Sükût Ayyuka Çıkar</i>
Zehra Tırlı (1963)	Çeyiz	"Gönül", <i>Odalarda Annem Yok</i>
Zerrin Koç (1956)	Aşk	"Bir Daha Beni Sevme", <i>Aşkın Selamı Var</i>
Zeynep Aliye (1952)	Nefret	"Sorgu", <i>Vahşi Kelebek</i>
Zeynep Avcı (1947)	Orkide	"Orkideler", <i>Aşk Meleği</i>
Zeyyat Selimoğlu (1922-2000)	Rahip ve İmam	"Balıksızlar", <i>Aramızda O Gün</i>
Ziya Osman Saba (1910-1957)	Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi	"Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi", <i>Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi</i>
Zülfü Livaneli (1946)	Sakıncalı Kitap	"Dokuma İşçisi ve Şair", <i>Arafat'ta Bir Çocuk</i>

“Bir öykü sözlüğü yapmak istiyorum, öykümüzün nesnelerini, renklerini, kavramlarını, anlarını, karakterlerini maddeleştiren bir sözlük olacak bu.”

Yekta Kopan'ın *Eşik Cini* dergisinde başlayıp işinin ehli bir ekiple, uzun uğraşlar neticesinde genişlettiği bir çalışma *İpekli Mendil*. Tanzimat döneminden bugünün genç yazarlarına yüzlerce ismi, öykülerinden alıntılanmış maddeler çerçevesinde, sözlükçü titizliğiyle bir araya getiriyor. Tanıdığımız isimlere yeni bir gözle bakmamızı sağlarken gözden kaçırdığımızı hayıflanacağımız eski ustalarla tanıştırıyor ve nihayet bugünün genç ustalarını bize takdim ediyor.

İpekli Mendil, Türkçe öykünün gelişim serüvenini, yüzyıllar içinde değişen çehresini, değişmeyen dertlerini 300 farklı öykücüden örneklerle gösteren bir başucu kitabı.

Editör
YEKTA KOPAN

Yazanlar

AYÇİN İNCİ, BETÜL TEKELİ, BİLLUR ÖZEKE, CANSEV ERDEMİR,
DİLİN TÜFEKÇİOĞLU, DOĞAN TORYAN, EBRU TEPELER, EDA YAVAŞ,
FİLİZ BERK DOĞUTÜRK, GÜLDA ŞAHİN, HARİKA UYGUR ÜLKÜ,
İZZETİYE KEÇECİ, JÜLİDE EMRE, LÜTFİ AYDENİZ, MEHTAP AKDENİZ,
MÜGE MANUŞ, NEFİN HUVAJ, ÖZGÜR CAN ÖNEY, ÖZLEM ULUS,
PELİN ÖNEY, SEDA ARKAN, SERVAN GÜNEY, SİNEM CERRAH,
SÜREYYA DUYGU YALÇIN, ŞEBNEM DÖNMEZ

can yayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

16,5 TL
KDV DAHİL

ISBN: 978-975-07-2428-2

